

Revue Piešťany

Jan 2011 Spring 2011 Frühjahr 2011

Ročník XLVII.

Ked' kvitnú magnólie

When Magnolias are Blooming
Wenn Magnolien blühen

Nová výzdoba Kursalonu

New Kursalon Decorations
Neugestaltung des Kursalons

Na 17. medzinárodnom veľtrhu cestovného ruchu ITF Slovakiatour sa aj v tomto roku v spoločnom stánku predstavili Mesto Piešťany a Slovenské liečebné kúpele Piešťany.

Piešťany na veľtrhu cestovného ruchu

Drahomíra Moretová Foto Ladislav Duračka

Záujem verejnosti bol predovšetkým o kultúrne a športové aktivity v roku 2011, o nové prospekty mesta či turistické a cyklistické mapy, pohľadnice a stolové kalendáre. Návštevníkov prilákali aj víkendové relaxačné pobyty, Valentínske pobyty, ale aj možnosti návštevy Piešťan a ich regiónu počas celého roka. Veľký úspech mala v našom stánku prezentácia čokolád Monsalvy, kávy a orieškov z Piešťanskej pražiarne kávy a kúpeľných obličiek od spoločnosti Laguna.

Piešťany at the Tourist Trade Fair

■ This year the town of Piešťany and Slovak Health Spa Piešťany again presented themselves together in a joint stand at the 17th international tourist trade fair ITF Slovakiatour. The public was mainly interested in cultural and sport activities organized in 2011, new hand-outs of town, maps for tourists and bikers, postcards and table calendars. The visitors were also attracted by weekend relaxation stays, Valentine stays, as well as possibilities to visit Piešťany and its region throughout the year. The presentation of Monsalvy chocolate, coffee and nuts from the Piešťany Coffee Roasting Company and spa waffles made by the Laguna Company was one of our stand's greatest successes.

Piešťany auf der internationalen Tourismusmesse

■ Auf der 17. internationalen Tourismusmesse „ITF Slovakiatour“ stellten sich die Stadt und das Heilbad Piešťany erneut mit einem gemeinsamen Stand vor. Das Interesse der Besucher galt vor allem kulturellen und sportlichen Aktivitäten im Jahr 2011, neuen Prospekten der Stadt, Touristikkarten und Radtourenplanern, Ansichtskarten und Tischkalendern. Auch Erholungsaufenthalte an Wochenenden und Aufenthalte zum Valentinstag sowie ganzjährige Reisemöglichkeiten nach Piešťany und in seine Region, lockten viele Interessenten an. Einen großen Erfolg an unserem Stand feierten die neu präsentierte Schokolade „Monsalvy“, der Kaffee und Nüsse aus dem Kaffeeröstwerk in Piešťany und die Kuroblaten „Laguna“.

Revue Piešťany, ročník XLVII.
Kultúrno-spoločenský štvrťročník.
Vydáva Mesto Piešťany.

Šéfredaktor:
Kornel Duffek

Redakčný fotograf:
Mgr. Martin Palkovič

Redakčná rada:
Ing. Margita Galová (predsedníčka),
Kornel Duffek, PhDr. Vladimír Krupa,
Mgr. Drahomíra Moretová,
Mgr. Jana Obertová

Spolupracovali:
Mgr. Petra Adamcová,
PhDr. Robert Bača,
Mgr. Andrej Bolerázsky,
Marian Klčo, PhDr. Vladimír Krupa,
Ing. Lubomír Mrňa,
Mgr. Drahomíra Moretová,
Mgr. Jana Obertová,
Mgr. Martin Palkovič

Foto:
Archív BM, archív Pavliny Mišíkovej,
Robert Bača, Cyril Bachratý, Agnesa
Balková, Eva Drobňá, Ladislav Duračka,
Viera Dusíková, Zuzana Gregorovičová,
Ing. Vojtech Hank, Ing. Tomáš Hudcovič,
Marian Klčo, Mgr. Martin Palkovič,
Lubomír Škorňák, Roman Tibenský,
Martin Valo

Jazyková úprava:
Kornel Duffek

Preklad nemecký jazyk:
Olga Sulzberger

Preklad anglický jazyk:

This issue of *Revue Piešťany*
was translated by SKYPERS
The School of Languages
www.skypers.sk

Grafická úprava:
Re Public group s.r.o., Piešťany

Tlač:
PN print s.r.o., Piešťany

Adresa redakcie:
Revue Piešťany, Námestie SNP č. 3
921 45 Piešťany
tel.: +421 33 7765301
fax: +421 33 7765333
mob.: +421 903 712545
e-mail: sekretariat@piestany.sk
Reg. č.: EV 396/08

Revue Piešťany - Jar 2011 - Spring 2011 - Frühjahr 2011

2-5

Keď kvitnú magnólie (Kornel Duffek)
▪ When Magnolias are Blooming
▪ Wenn Magnolien blühen

6-7

Nová výzdoba Kursalonu (Kornel Duffek)
▪ New Kursalon Decorations
▪ Neugestaltung des Kursalons

8-11

Z Piešťany do Štrasburgu
(Kornel Duffek)
▪ From Piešťany to Strasbourg
▪ Von Piešťany nach Straßburg

12-13

Spomienka na Adama Trajana
(Vladimír Krupa)
▪ Adam Trajan Remembrance
▪ Erinnerung an Adam Trajan

14-17

Hold tvorcom drotárskeho umenia (Kornel Duffek)
▪ A Tribute to Creators of Tinker's Art
▪ Tribut an die Schöpfer der Drahtkunst

18-20

Piešťanka v Paríži (Jana Obertová)
▪ A Piešťany Woman in Paris
▪ Piešťanerin in Paris

21-23

Udalosti - návštevy - stretnutia
▪ Events - Visits - Meetings
▪ Ereignisse - Besucher - Treffen

24-25

Päť rokov Pamätníka holokaustu (Martin Palkovič)
▪ Fifth Anniversary of the Holocaust Memorial
▪ Holocaust-Mahnmal feiert sein fünfjähriges Bestehen

26-29

Piešťanský kroj vo svete (Kornel Duffek)
▪ The Piešťany Folk Costume around the World
▪ Die Tracht aus Piešťany im Ausland

30-33

Päť slávnych vil a niekoľko ľudských osudov (Lubomír Mrňa)
▪ Five Famous Villas and Few Human Fates
▪ Fünf berühmte Villen und eine Handvoll menschlicher Schicksale

34-37

Archeologický výskum Kostola sv. Gála v Krakovanoch-Strážach (Marian Klčo, Vladimír Krupa)
▪ Archeological Research of the Church of Saint Gall in Krakovany-Stráže
▪ Archäologische Untersuchung der Kirche des hl. Gallus in Krakovany-Stráže

38-41

Piešťanské fotoateliéry do roku 1948 (Robert Bača)
▪ Piešťany Photographic Studios by 1948
▪ Fotoateliers in Piešťany vor 1948

42-43

Cigarety zn. Piešťany (Kornel Duffek)
▪ "Piešťany" Brand Cigarettes
▪ Zigaretten der Marke „Piešťany“

44-47

Historické letecké fotografie Časť III. - Lietadlá (Andrej Bolerázsky)
▪ Historical Aerial Photographies Part III. - Aeroplanes
▪ Historische Flugaufnahmen Teil III. - Flugzeuge

48-49

Kniha o Karlovi Dominovi a jeho herbárovej kolekcií (Vladimír Krupa)
▪ A Book about Karel Domin and his Herbarium Collection
▪ Ein Buch über Karel Domin und seine Herbarium-Kollektion

50-53

Labute objektívom Romana Tibenského (Petra Adamcová)
▪ Swans through the Lens of Roman Tibenský
▪ Schwäne durch die Linse von Roman Tibenský

54-56

Svetový úspech Lukáša Babača (Martin Palkovič)
▪ World Success of Lukáš Babač
▪ Der Welterfolg von Lukáš Babač

Obálka/Cover /Titelbild Cyril Bachratý

Piešťanský folklórny súbor Slniečnica oslávila 25. výročie svojho vzniku.
Piešťany Folklore Group Slniečnica celebrates its 25th Anniversary
Das Folklorensemble „Slniečnica“ aus Piešťany feiert 25 Jahre seines Bestehens.

Ked' kvitnú magnólie

When Magnolias are Blooming Wenn Magnolien blühen

Kornel Duffek

Ďalekú cestu museli prekonať magnólie, kým sa dostali do Európy zo svojej pôvodnej domoviny - z východnej Ázie a zo severnej a strednej Ameriky. Angličania ju pestovali medzi prvými, ale vzápätí sa stala obľúbenou okrasnou drevinou francúzskych zámokých parkov. Veľké kríky, až stromy, obsypané pompéznymi kvetmi navodzovali slávnostnú atmosféru, ktorá ideálne harmonizovala so snahou o čo najväčšiu nádheru kráľovského dvora Bourbonovcov a jeho okolia. Preto sa nemožno čudovať, že i jej názov má francúzsky pôvod. Pomenovaná bola na počesť významného botanika a lekára, riaditeľa Botanickéj záhrady v Montpellier, Pierre Magnola (1638 - 1715), súčasníka kráľa Ludovíta XIV.

Magnolias had to travel vast distances, from their original homes in East Asia and North and Central America, before they finally arrived in Europe. The English were among the first to grow them, but it did not take long before they became the favorite decorative plant of French castle parks. Big shrubs, sometimes trees, loaded with pompous flowers evoked a ceremonious atmosphere, which was in ideal harmony with the efforts of the royal court of the Bourbons and their surroundings to achieve the highest level of beauty. The tree was named after Pierre Magnol (1638 – 1715), in honor of this important botanist and doctor, the director of the Botanic Garden in Montpellier, and a contemporary of King Louis XIV.

Einen weiten Weg mussten Magnolien zurücklegen, bis sie aus ihrer ursprünglichen Heimat Ostasien sowie Nord- und Mittelamerika nach Europa gelangten. Zu den ersten Züchtern gehörten die Engländer, aber in kürzester Zeit wurden sie auch in den französischen Schlossparks zu einem beliebten Ziergehölz. Die großen Sträucher bis Bäume, übersät mit prachtvollen Blüten, schufen eine festliche Atmosphäre, ganz im Einklang mit dem Bestreben, den königlichen Hof der Bourbonen und seine Umgebung im höchstmöglichen Pomp erscheinen zu lassen. Daher verwundert es nicht, dass auch der Name dieser Pflanzenart einen französischen Ursprung hat. Sie wurde nach dem bedeutenden Botaniker, Arzt und Leiter des botanischen Gartens in Montpellier, Pierre Magnol (1638 – 1715) - einem Zeitgenossen des Königs Ludwig XIV. - benannt.

Pierre Magnol, ktorého parochňa dobre odzrkadľuje pompéznosť konca 17. a začiatku 18. storočia vo Francúzsku. ▶

Pierre Magnol, whose wig nicely illustrates the pomposity of the turn of the 18th century in France.

Pierre Magnol, dessen Perücke den französischen Prunk am Ende des 17. und zu Beginn des 18. Jahrhunderts sehr anschaulich widerspiegelt

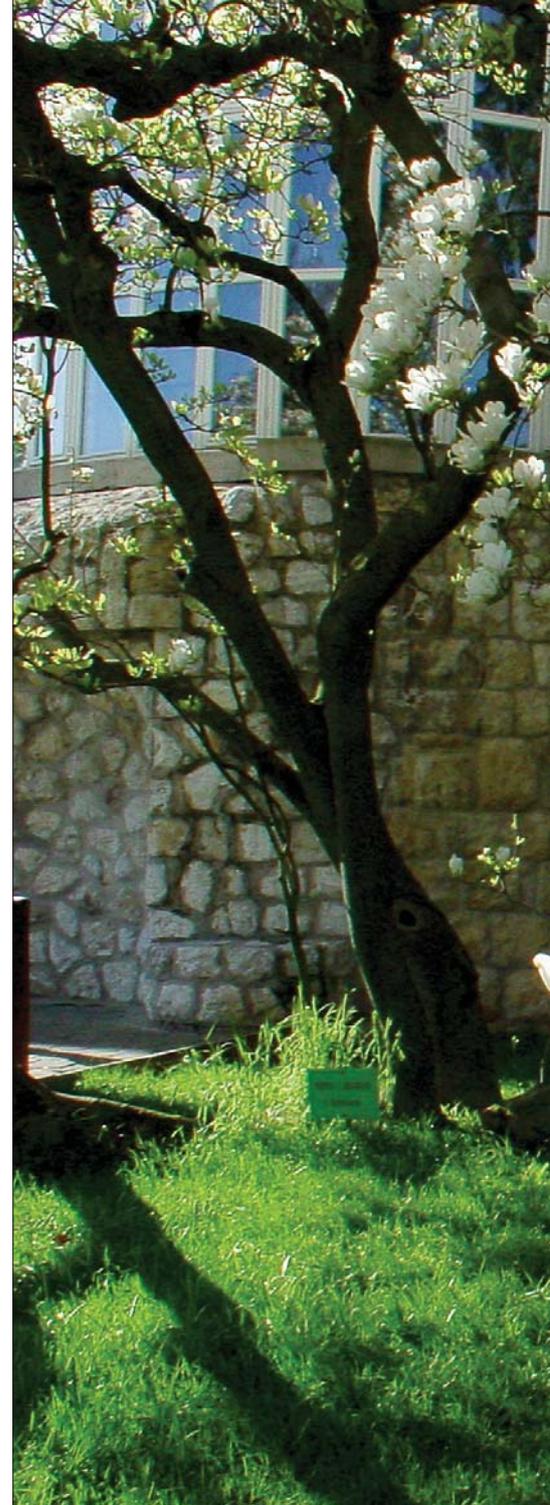

Foto Ľubomír Škorňák

V piešťanských parkoch rastie niekoľko magnólií. V minulosti ich sadili na tie najčestnejšie miesta. Najstaršia rastie pred Grand Hotelom Royal, ktorý bol za totality premenovaný na Liečebný dom Slovan. Keď ju vysádzali, nik nemohol tušiť, aký smutný osud stihne tento prvý veľký a luxusný hotel v Piešťanoch. Druhá magnólia bola vysadená pri kúpeľnom komplexe Thermia Palace - Irma. Od ostatných magnólií sa líši bielymi kvetmi. Potom prišla zaujímavá situácia - v roku 1968 bol otvorený nový veľký piešťanský hotel, vtedy vo vyberanej kategórii „interhotel“. V súťaži o jej názov vyhral návrh Magnólia. Bolo prirodzené, že pred hotel s takýmto menom sa vysadí aj rovnaký okrasný ker. Magnólii sa tam však veľmi nedarilo. Po veľkom stavenisku zrejme zostala

príliš zásaditá pôda, no a magnólie obľubujú skôr kyslejšiu. Po odbornom zásahu sa jej stav však zlepšil. Dôležitým bodom v meste je aj Kultúrno-spoločenské centrum Fontána. Aj pred ním rastie jedna z tých väčších a košatejších magnólií. Postupne sa vysádzajú ďalšie kríky nielen do oboch veľkých piešťanských parkov, ale aj do súkromných záhrad. V našich podmienkach nasadzuje magnólia svoje veľké kvety ešte pred olistením konárov, obyčajne koncom apríla.

Z desiatok druhov magnólií sa najčastejšie pestuje magnólia Soulangova, ktorá má najväčšie kvety. A tu opäť nájdeme francúzske súvislosti. Vznikla krížením viacerých druhov v 20. rokoch 19. storočia v záhrade diplomata a botanika Étienne Soulange-Bodina vo Fromente pri Paríži.

Magnólie vraj už starí Čiňania využívali ako liečivú rastlinu. Sústredili sa najmä na výťažok z kôry. Najnovšie aj moderná veda skúma protirakovinové účinky honokiolu, ktorý izolujú z plodov magnólie. Vraj táto látka je účinnejšia ako neprijemná chemoterapia. Ak sa výskumy potvrdia, môžeme sa tešiť nielen na prepotrebný liek, ale i na magnóliové plantáže, ktoré poslúžia ako surovinová základňa na ich výrobu.

Dovtedy sa kochajme z nevšednej krásy tejto výnimočnej a starobylej dreviny aspoň v našich parkoch a záhradách. ■

Foto Ľubomír Škorňák

Several magnolias can be found growing in the parks of Piešťany. In the past, they were planted mostly in the most honorable spots. The oldest grows in front of the Grand Hotel Royal, which was renamed the Healing House Slovan during the totalitarian regime. When it was being planted nobody had any idea what a sad fate would befall this first big, luxury hotel in Piešťany. The second magnolia was planted at the spa complex Thermia Palace - Irma. Its white flowers differentiate it from other magnolias.

Then an interesting situation happened - in 1968 a new big hotel was opened in Piešťany, in the high-class "interhotel" category. The name "Magnolia" won the competition held to find a new name for the hotel. As such, it was natural to plant a bush bearing the same name in front of it. However, the magnolia bush was not doing very well in that place. The soil, which became too alkaline after all of the building and heavy construction, might have been the reason as magnolias prefer more acidic ground. After being treated by experts, the

state of the magnolia has considerably improved. Another important spot in town is the Cultural and Social Center Fontána. In front of it there is another bigger and patulous Magnolia. Gradually other bushes have been planted, not only in both of Piešťany's large parks, but also in private gardens. In our climate, the big magnolia flowers bloom even before the leaves sprout on its branches, usually at the end of April. From among a large variety of magnolias the most commonly grown is *Magnolia x soulangeana* (saucer magnolia), which has the biggest flowers. And here we again can find some French connections. It originated by hybridizing more species in the 1820s in the garden of diplomat and botanist Étienne Soulange-Bodin, in Fromont near Paris. Allegedly, the ancient Chinese used magnolias as a healing herb, primarily its bark extract. Most recently modern medicine is studying the anticancer effects of honokiol, a compound isolated from magnolia fruit. Allegedly, this substance is more effective than unpleasant chemotherapy. If it is confirmed by the research, we can then look forward to having a new, highly necessary medicine, as well as magnolia plantations, which would serve as the source for its production. Until then let's just enjoy the extraordinary beauty of this rare and old plant - at least in our parks and gardens. ■

Foto wikipedia.org

▲ *Magnolia hviezdnatá*
Starry Magnolia
Sternmagnolie

Foto Martin Valo

In den Parks von Piešťany wachsen mehrere Magnolien. In der Vergangenheit wurden sie an Ehrenplätzen gesetzt. Die älteste wächst vor dem „Grand Hotel Royal“, das zu Zeiten des totalitären Regimes in „Sanatorium Slovan“ umbenannt wurde. Zu dem Zeitpunkt als sie angepflanzt wurde, konnte noch niemand ahnen, welch trauriges Schicksal dieses erste große und luxuriöse Hotel in Piešťany ereilen wird. Die zweite Magnolie wurde an dem Kurkomplex „Thermia Palace – Irma“ angepflanzt. Von den anderen Magnolien unterscheidet sie sich durch ihre weißen Blüten. Danach ereignete sich eine kuriose Situation: im Jahre 1968 wurde ein neues großes Hotel in Piešťany eröffnet, damals in der gehobenen Klasse „Interhotel“. In der Ausschreibung um seinen Namen siegte der Vorschlag „Magnolia“. Es war nur selbstverständlich, dass vor ein Hotel mit diesem Namen auch der gleichnamige Zierstrauch gesetzt wird. Die Magnolie jedoch gedieh an diesem

Standort nicht gerade prächtig. Der Boden der einstigen Großbaustelle war offensichtlich zu alkalisch und Magnolien bevorzugen eher saure Böden. Mit fachlicher Abhilfe besserte sich schließlich ihr Zustand. Einen wichtigen Anlaufpunkt in der Stadt stellt das Kultur- und Gesellschaftszentrum „Fontána“ dar. Auch davor wächst eine der größeren, ausladenden Magnolien. Im Laufe der Zeit werden weitere Sträucher nicht nur in den großen städtischen Parks, sondern auch in privaten Gärten angepflanzt. In unseren geographischen Breiten erscheinen die großen Blüten der Magnolie noch vor dem Austrieb der Blätter, gewöhnlich gegen Ende April.

Von der Vielfalt der Magnolienarten wird die Tulpenmagnolie, deren Blüten am größten sind, bevorzugt gezüchtet. Und hier findet sich erneut ein Bezug auf Frankreich. Diese Magnolie entstand in den 20er Jahren des 19. Jahrhunderts, als Kreuzung mehrerer Arten, im Garten des Diplomaten und

Botanikers Étienne Soulange-Bodin in Fromont bei Paris.

Magnolien wurden angeblich schon im Alten China als Heilpflanzen verwendet. Im Mittelpunkt lag dabei der Extrakt aus der Rinde. Auch die moderne Wissenschaft erforscht aktuell die antikarzinogene Wirkung des Stoffes Honokiol, der aus den Früchten der Magnolie gewonnen wird. Seine Wirkung ist angeblich weit effektiver als die der schweren Chemotherapie. Sofern sich die Ergebnisse der Forschungen bestätigen, können wir uns nicht nur über ein dringend benötigtes Medikament freuen, sondern auch über die als Ressourcen für seine Herstellung dienenden Magnolienplantagen.

Bis es soweit ist, erfreuen wir uns zumindest in unseren Parks und Gärten an der außergewöhnlichen Schönheit dieses einmaligen, uralten Gehölzes. ■

Nová výzdoba Kursalonu

New Kursalon Decorations
Neugestaltung des Kursalons

Kornel Duffek

Honosnú veľkú sálu Kursalonu zdobia od 14. januára 2011 štyri veľkoformátové reprodukcie historických fotografií zo zbierok Balneologického múzea v Piešťanoch. S myšlienkou zakryť pôvodné akustické panely zväčšenými historických fotografií prišiel fotograf Fedor Nemeč, ktorý svoj zámer aj po technickej stránke zvládol nad očakávanie dobre. Predlohy zväčšil 625-násobne do rozmeru 4,5 x 2 m a orámoval ornamentálnymi prvkami z výzdoby sály. Fotografie sú nanosené na plátno, aby zároveň plnili aj akustickú funkciu. Vysvetlenie k novej výzdobe veľkej sály Kursalonu, ktorá evokuje život v Piešťanoch v medzivojnovom období, podal Vladimír Krupa, riaditeľ múzea. Prvá fotografia zachytáva život na letnej terase Grand Hotelu Royal,

Foto Tomáš Hudcovič

druhá spoločnosť s Imrichom Winterom, zakladateľom Piešťanského múzea, v popredí s prútikárkou, tretia bývalý Stadion, ktorý bol predchodcom prírodného amfiteátra a na štvrté je svetoznámy český maliar a grafik Alfonz Mucha s manželkou v spoločnosti Ľudovíta Wintera.

Nová výzdoba, ktorú sponzorovala a. s. Magna, nepochybne obohatí kultúrny zážitok z návštevy historickej sály Kursalonu. ■

Since 14 January 2011 the splendid grand hall of Kursalon has been decorated with four big format replicas of period photos from the collection of the Balneological Museum in

Piešťany. The idea to cover the previous acoustic panels with enlarged period photos was the brainchild of photographer Fedor Nemeč. He managed to carry out his idea in an unexpectedly nice way. The master photographs were magnified 625 times to a size of 4.5 x 2 m and framed with ornamental features copied from the hall's original decorations. The photos were spread on canvas, in order to fulfil acoustic criteria. Vladimír Krupa, the Museum Director, explained the history of the new grand hall Kursalon decoration. The first picture captures life on the Grand Hotel Royal summer terrace, the second picture shows a group of people with Imrich Winter, the founder of the Piešťany Museum, and a dowsing woman in the front. The third picture shows the former "Stadion", which was the predecessor to the future outdoor amphitheatre. The fourth picture is of Alfonz Mucha, the world famous painter and graphic artist, with his spouse accompanied by Ľudovít Winter.

There is no doubt that the new decoration sponsored by the company Magna a.s. will enrich your cultural experience while visiting the historical Kursalon grand hall. ■

Ab dem 14. Januar 2011 zieren den prächtigen großen Saal des Kursalons vier großformatige Reproduktionen historischer Fotografien.

Sie stammen aus den Sammlungen des Balneologischen Museums in Piešťany. Die Idee, die ursprünglichen Akustikpaneele mit Vergrößerungen von historischen Fotografien zu verdecken, stammt von dem Fotografen Fedor Nemeč, der sein Vorhaben auch in technischer Hinsicht unerwartet gut umsetzen konnte. Die Vorlagen vergrößerte er 625 Mal, auf das Maß 4,5 x 2 m, und setzte sie in Rahmen aus ornamentalen Elementen der Saalverzierung ein. Die Fotografien wurden auf Leinwand übertragen, damit sie gleichzeitig eine akustische Funktion erfüllen können. Erläuterungen zu der Neugestaltung des großen Saales im Kursalon, die das Leben in Piešťany in der Zwischenkriegszeit widerspiegelt, gab es von Vladimír Krupa, dem Leiter des Museums. Die erste Aufnahme zeigt das pulsierende Leben auf der Sommerterrasse des Grand Hotel Royal, die zweite eine Gesellschaft mit Imrich Winter, dem Begründer des Museums von Piešťany und einer Wünschelrutengängerin im Vordergrund. Auf der dritten ist das ehemalige Stadion, ein Vorgänger des Amphitheaters zu sehen, und die vierte stellt den weltbekannten tschechischen Maler und Graphiker Alfonz Mucha mit Ehefrau, in Begleitung von Ľudovít Winter, dar.

Die neue Verzierung, gesponsert von der Aktiengesellschaft „Magna“, wird zweifelsohne jeden Besuch des großen Saales zu einem Erlebnis machen. ■

▼ Za neprítomného realizátora veľkoformátových fotografií Fedora Nemca prevzala ich miniatúry z rúk sponzora, konateľá a. s. Magna, Martina Ondku jeho manželka Danko.

Martin Ondko, sponsor and Executive Director of Magna, a.s. is handing the miniature photos of the enlarged period pictures over to Danko, the wife of the absent Fedor Nemeč, the photographer who made them.

Martin Ondka, Geschäftsführer der „Magna a.s.“ und Sponsor, überreichte die Miniaturausgaben der großformatigen Fotografien für den abwesenden Realisator Fedor Nemeč, seiner Frau Danko.

Foto Tomáš Hudcovič

Pavína Mišíková absolvovala štúdium na Katedre krajinnej ekológie Univerzity Komenského v Bratislave (1997) a zahraničné študijné pobyty v Holandsku, Maďarsku, Taliansku a Keni. Je štátnou zamestnankyňou. Spolupracuje s Radou Európy v Štrasburgu ako členka predsedníctva Riadiaceho výboru pre krajinu a kultúrne dedičstvo.

Pavína Mišíková graduated from Landscape Ecology Department at Comenius University in Bratislava (1997) and completed following internships in Holland, Hungary, Italy and Kenya. She is a civil servant and cooperates with the Council of Europe in Strasbourg as a member of the Steering Committee for Cultural Heritage and Landscape.

▲ Na poznávacej túre v Malých Karpatoch.
On an educational hiking trip in the Small Carpathians.
Auf Entdeckungstour in den Kleinen Karpaten

Foto archív P. M.

Z Piešťan do Štrasburgu

Pavína Mišíková absolvierte ein Studium in der Abteilung für Landschaftsökologie an der Komenský-Universität in Bratislava (1997) und Auslandsstudienaufenthalte in den Niederlanden, Ungarn, Italien und Kenia. Sie ist Staatsangestellte und Mitarbeiterin des Europarates als Mitglied des Verwaltungsausschusses für Land und Kulturerbe.

From Piešťany to Strasbourg Von Piešťany nach Straßburg

Kornel Duffek

Aká bola vaša cesta od dobrovoľnej ochrany prírody k profesionálnemu účinkovaniu na národnej aj medzinárodnej úrovni v oblasti ochrany životného prostredia?

Ovplyvnilo ma domáce prostredie. Môj otec miloval zoológiu, mama ma priviedla k piešťanským ochranárom. Tam ma dvojica osobností Peter Sabo a Anton Juriš inšpirovala, že k obdivu k prírode je potrebné pridať i znalosti o jej fungovaní. Nové obzory

mi otvorili ďalšie štúdiá a cestovanie. Pochopila som, že Piešťany sú mimoriadne dobrým miestom na bývanie, začala som si všimnúť ich klady a zápory a zapájať sa do vecí verejných, napríklad v mimovládnej organizácii Živá planéta, či v Stredisku ekologickej výchovy Zrnko. Keď som dostala ponuku pracovať na celoslovenskej úrovni, bolo mi prirodzené postupne vstupovať aj do medzinárodných aktivít.

Po odchode z Piešťan ste v rámci Slovenska

začali koordinovať Európsky dohovor o krajine. Čo to znamená?

Krajina ľudí živí, hospodárením ju ovplyvňujeme. Preto odzrkadľuje náš vzťah k nej. Do tohto vzťahu vstupujú rôzne fenomény - tradície, kultúra, priestor, životný štýl, výchova. Moja práca je spojená s úsilím nastavenia nových pravidiel pri ochrane, manažmente a plánovaní krajiny v spolupráci s expertmi, úradníkmi, univerzitami, mimovládnyimi organizáciami a obyvateľmi. **V októbri 2010 bolo 10. výročie Európskeho dohovoru o krajine. Ako sa oslávilo toto jubileum? Spomenuli ste si aj na stretnutie v Piešťanoch?**

Stretnutie krajinárov z 30 štátov Európy na jar 2008 v Piešťanoch nás posunulo do centra pozornosti. Pre Slovensko je proces naplnenia dohody spojený so zavádzaním vhodných podporných nástrojov do praxe veľkou výzvou. Máme dlhoročnú tradíciu v ochrane prírody, ale mimo chránených území nás hodnoty bežnej krajiny až tak veľmi netrápili. Chýba celospoločenská podpora na to, aby sme zmenili doterajší spôsob rozhodovania o nej. O tom sme hovorili vo Florencii, kde bol dohovor podpísaný a jednotlivé štáty v októbri prezentovali, čo sa im podarilo

dosiahnuť a aké majú ďalšie zámery.

Krajina - aj tá na Slovensku - sa rýchlo mení. Najčastejšie vo svoj neprospech. Pre logistické centrá a sklady sa zaberá často najurodnejšie pôda. Môže nejakým spôsobom dohovor zabrániť týmto zmenám?

Slovensko je dohovorom vyzvané jasne definovať, čo sú naše záujmy pri ochrane krajiny. Nie je to celkom ľahké, nakoľko záujmy rôznych aktérov bývajú v konflikte. Trnavský samosprávny kraj začal so spracovaním nového územného plánu regiónu s ambíciou zastaviť prostredníctvom regulatívov ďalší záber cennej poľnohospodárskej pôdy. Mestá a obce v kraji ho budú musieť nasledovať - je to pozitívny príklad inšpirovaný dohovorom. Je nemožné si bezhlavo zastavovať územie developerskými zámermi - ale na tom sa musíme ako na hodnote najprv zhodnúť.

Ako hodnotíte krajinu v okolí Piešťan, čo sú jej nedostatky a čo klady?

Miestna krajina má obrovskú hodnotu. Prírodné prostredie a jeho zdroje sú dôvodom, prečo k nám chodia cudzinci a dobre sa tu cítia domáci. Malá miera mesta, pešia dostupnosť, preferovaná

cyklistická doprava sú naše vzácne tromfy. Mnoho iných miest sa snaží dosiahnuť úroveň, ktorú my máme „zadarmo“. Keď som v roku 2004 participovala na tvorbe Stratégie rozvoja mesta Piešťany a jeho okolia, snažila som sa v tomto duchu presadiť princípy nášho ďalšieho smerovania. Je však na nás všetkých, či ich budeme aj naplňať. ■

What led you to continue from voluntary work in the field of environmental protection to professional work on the national and international level?

I was influenced by my home setting. My father loved zoology; my mum introduced me to the group of nature conservationists in Piešťany. There I met two charismatic personalities, Peter Sabo and Anton Juriš, who inspired me of the importance to add knowledge about how nature works to my admiration of it. Further studies and travelling opened new horizons to me. I came to understand that Piešťany is an extraordinarily good place to live, I started to realise its pros and cons and got engaged in public matters, for example in the non-profit organisation "Living Planet" and the Centre of Ecological Education "Zrnko" (Grain). When I was offered a position to work on the national scale it was natural to eventually become involved in international activities as well.

After leaving Piešťany you started to coordinate the European Landscape Convention within Slovakia. What does it mean?

The landscape feeds the people, we influence the quality of landscape by cultivation and landscape reflects our relation to it. This relation is influenced by various phenomena – traditions, culture, space, life style, and education. My work is connected with the endeavour to set new rules for the protection, management and planning of landscape while cooperating with experts, officers, universities, non-governmental organisations and inhabitants.

In October 2010, the European Landscape Convention had its 10th anniversary. How was this anniversary celebrated? Did you bear in mind the previous meeting in Piešťany?

The workshop of the Council of Europe with landscape experts from 30 European countries in the spring of 2008 in Piešťany brought us into the spotlight. The process of fulfilling the measures of the Convention combined with putting suitable supporting tools into practice is a great challenge for Slovakia. We have a long tradition in nature protection; however, outside the protected areas we never paid too much attention to the values of the everyday landscape. The all-society support to change our up-to-now way of decision making regarding landscape is missing. We spoke about it in Florence, where the Convention was signed, and then in October particular signatory states presented

- ▼ Pavlína Mišíková pri rečníckom pulte na jubilejnom stretnutí k 10. výročiu podpísania Európskeho dohovoru o krajine vo Florencii.
- Pavlína Mišíková at the speaker's podium at the meeting commemorating the 10th anniversary of the European Landscape Convention signing in Florence.
- Pavlína Mišíková am Rednerpult während des Treffens anlässlich des 10. Jahrestages der Unterzeichnung des Europäischen Landschaftsübereinkommens in Florenz

Foto archív P. M.

what they had achieved and what their further intentions are.

The landscape - also in Slovakia - is quickly changing, most commonly to its detriment. The most fertile land is developed into logistic centres and warehouses. Can the Convention somehow prevent these changes?

By becoming party to the Convention, Slovakia has been asked to clearly define what our interests are regarding landscape issues. It is not very easy, as there is a conflict of interest among the various stakeholders. The Trnava Self-governing Region began to work on a new territorial plan for the region with a goal of stopping the further occupation of valuable farm land through regulations. The towns and villages in the region would have to follow them - this is a positive example inspired by the Convention. It is not possible to heedlessly develop the land solely based on the intentions of developers - but first we have to agree that this is something of value to be protected.

How do you see the landscape in the area of Piešťany? What are their pros and cons?

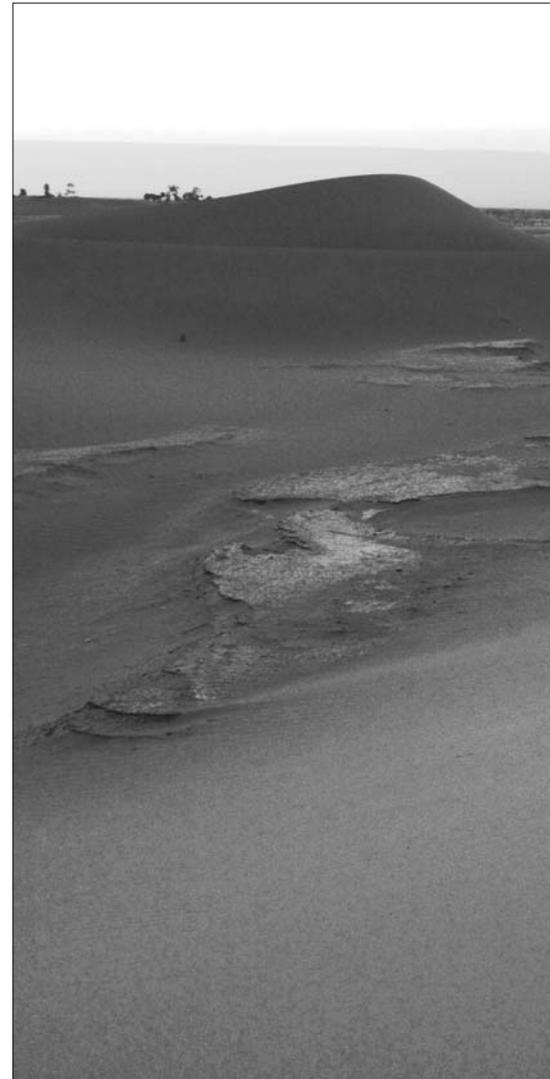
The local landscape has an enormous value. The natural environment and its resources are the reason why foreigners like coming here and why local people feel good here. The small extent of our town, walking accessibility, preferred bike transport - these are all our precious assets. A lot of other towns are striving to reach the level we have taken "for

granted". When in 2004, I participated on the Development Strategy of the Town of Piešťany, I tried to enforce principals in this spirit for our future development direction. However, it is up to all of us to implement them. ■

■
Wie verlief Ihr Weg von dem freiwilligen Naturschutz zur professionellen Laufbahn im Bereich des nationalen und auch internationalen Naturschutzes?

Ich wurde von meinem Elternhaus geprägt. Mein Vater liebte Zoologie und meine Mutter brachte mich zu den Naturschützern von Piešťany. Dort lernte ich von zwei Persönlichkeiten - Peter Sabo und Anton Juriš, dass die Bewunderung für Natur allein nicht reicht, sondern es bedarf auch Kenntnisse davon, wie sie funktioniert. Neue Perspektiven öffneten sich mir durch ein weiteres Studium und durch das Reisen. Ich habe begriffen, dass Piešťany ein ausnehmend guter Wohnort ist. Ich begann seine Vorzüge und Nachteile bewusst wahrzunehmen und mich am öffentlichen Geschehen zu beteiligen, zum Beispiel im Rahmen der Nichtregierungsorganisation „Živá planéta“ (Lebendiger Planet) und im Zentrum für ökologische Erziehung „Zrnko“. Als ich das Angebot erhielt, auf gesamtslowakischer Ebene zu arbeiten, war es nur eine Frage der Zeit, bis ich nach und nach auch an internationalen Aktivitäten teilgenommen habe.

Nachdem Sie Piešťany verließen, begannen

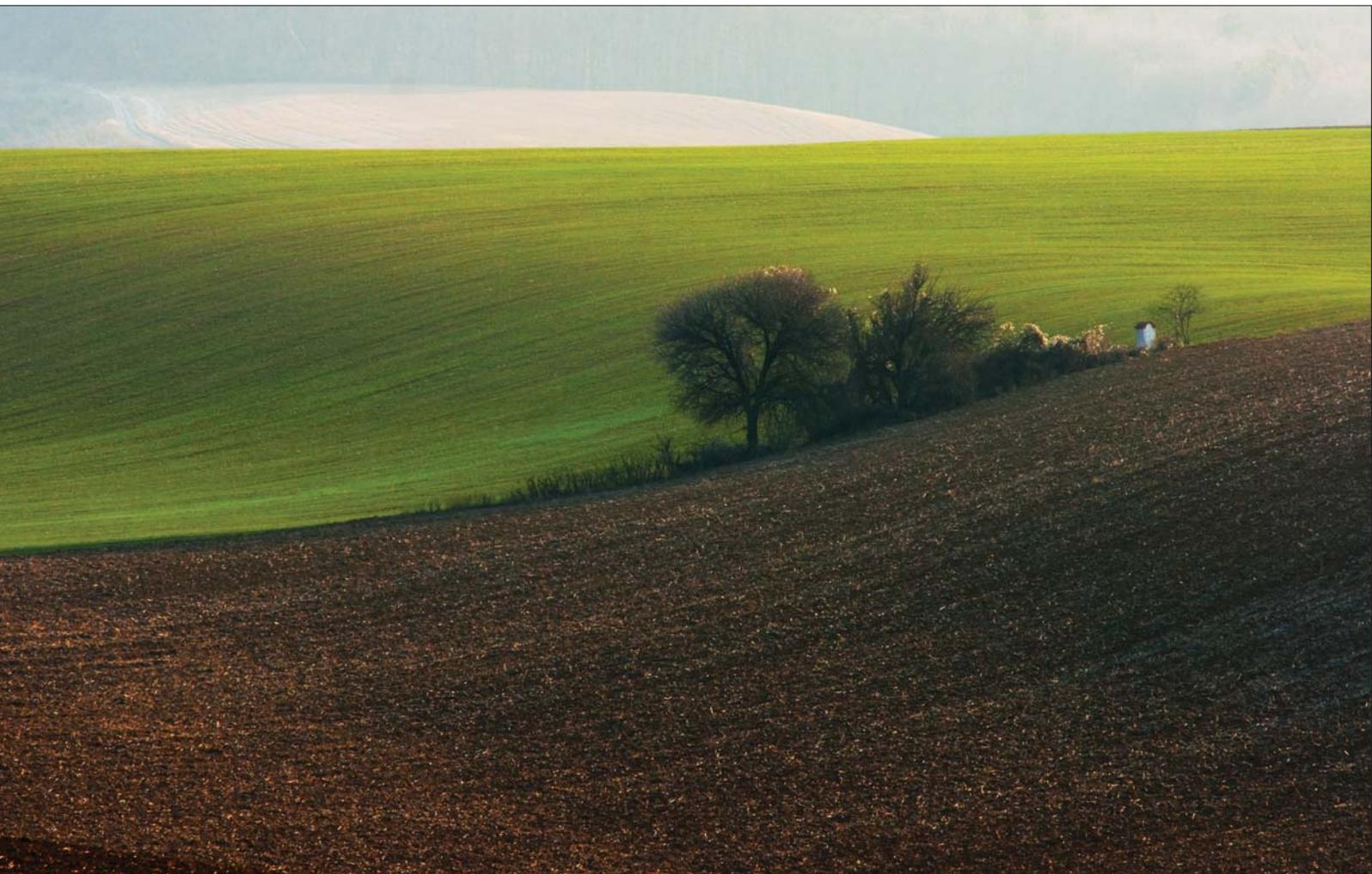

▼ Krajina na predhorí Považského Inovca pri Piešťanoch.

The landscape at the foothill of the Považský Inovec Mountains near Piešťany.

Landschaft im Vorgebirge des Považský Inovec bei Piešťany

Foto Vojtech Hank

Sie die Europäische Landschaftskonvention im Rahmen der Slowakei zu koordinieren. Was können wir uns darunter vorstellen?

Das Land ernährt uns Menschen und wir beeinflussen es durch das Bewirtschaften. Daher spiegelt es unser Verhältnis zu ihm wider. In dieses Verhältnis greifen verschiedene Phänomene wie Traditionen, Kultur, Lebensraum, Lebensstil und Erziehung ein. Meine Arbeit ist gekoppelt an die Bemühung, in Zusammenarbeit mit Experten, Beamten, Universitäten, Nichtregierungsorganisationen und den Bürgern, neue Regeln für den Schutz, das Management und die Planung von Landschaft zu setzen.

Im Oktober 2010 jährte sich die Unterzeichnung des Europäischen Landschaftsübereinkommens zum 10. Mal. Wie wurde dieses Jubiläum gefeiert? Erinnernten Sie sich in dem Zusammenhang auch an das Treffen in Piešťany?

Das Treffen der Ökologen aus 30 europäischen Ländern im Frühjahr 2008 in Piešťany, rückte uns ins Zentrum der Aufmerksamkeit. Für die Slowakei ist der Prozess der Umsetzung des Übereinkommens, welcher mit der Einführung geeigneter Instrumente in die Praxis einhergeht, eine große Herausforderung. Wir blicken zwar im Bereich des

Naturschutzes auf eine langjährige Tradition zurück, die Bedeutung und der Wert der außerhalb der Schutzgebiete liegenden Landschaft, kümmerten uns hingegen nicht so sehr. Um die bisherige Art des Umgangs mit ihr ändern zu können, dafür mangelt es an gesamtgesellschaftlicher Unterstützung. Darüber sprachen wir in Florenz, wo die Konvention unterzeichnet wurde und im Oktober die einzelnen Länder Berichte über die bisherigen Ergebnisse und ihre weiteren Vorhaben vorlegten.

Die Landschaft - auch die in der Slowakei - verändert sich rasch. Meist zu ihrem Nachteil. Für Logistikzentren und Lager wird häufig das fruchtbarste Land in Beschlag genommen. Kann das Übereinkommen solche Veränderungen verhindern?

Die Konvention fordert von der Slowakei klare Definitionen ihrer Interessen im Bereich des Landschaftsschutzes. Dies ist nicht ganz einfach, da die Interessen der verschiedenen Akteure häufig in Konflikt geraten. Der Selbstverwaltungskreis Trnava begann mit der Entwicklung eines Raumordnungsplanes mit dem Ziel, ein weiteres Vereinnahmen von wertvollen landwirtschaftlichen Flächen mittels Verordnungen zu stoppen. Die Städte und Gemeinden des Kreises werden folgen müssen. Dies ist ein positives Beispiel,

▲ Aj Sahara ako krajina má svoje drsné čaro.

Even the Sahara desert has its landscape charm.

Auch die Sahara hat als Landschaft ihren eigenen Zauber.

inspiriert durch das Übereinkommen. Es ist inakzeptabel, das Land ohne Sinn und Verstand mit den Projekten diverser Entwickler voll zu bauen. Dass dies eine Norm darstellen soll, darauf müssen wir uns jedoch zuallererst einigen.

Wie werten Sie die Landschaft der Umgebung von Piešťany? Wo sehen Sie ihre Defizite und wo ihre Vorzüge?

Die hiesige Landschaft ist von einem unschätzbaren Wert. Die Umwelt und ihre Ressourcen sind der Grund, warum ausländische Besucher hierher kommen und die Einheimischen sich wohl fühlen. Die überschaubare Größe der Stadt, die Möglichkeit Vieles fußläufig zu erreichen sowie die bevorzugte Förderung des Radverkehrs – das sind unsere wertvollsten Trümpfe. Viele andere Städte bemühen sich das Niveau zu erreichen, das wir „für lau“ haben. Als ich mich im Jahre 2004 an dem Entwurf der Entwicklungsstrategie für die Stadt Piešťany und ihre Umgebung beteiligte, bemühte ich mich in diesem Sinne auch die Prinzipien unserer künftigen Ausrichtung durchzusetzen. Es liegt jedoch an uns allen, ob wir sie auch befolgen. ■

Spomienka na Adama Trajana

Adam Trajan Remembrance Erinnerung an Adam Trajan

Vladimír Krupa

Cirkevný zbor ECAV na Slovensku, cirkevný zbor v Piešťanoch pod vedením zborového farára Branislava Dolinského a Občianske združenie Svetlo nádeje zorganizovali dňa 14. novembra 2010 spomienku na kňaza a literáta Adama Trajana z Benešova, autora oslavnej básne Uzdravujúce piešťanské kúpele (1642). Podujatie sa konalo pri príležitosti 360. výročia jeho úmrtia. Pozvanie prijal aj farár Českobratskej cirkvi evanjelickej z Trajanovho rodiska, Benešova pri Prahe, Tomáš Trusina. Súčasťou podujatia boli bohoslužby v piešťanskom evanjelickom kostole.

Popoludní podujatie pokračovalo stretnutím pri prameni Trajan na Kúpeľnom ostrove. Pri pamätníku – soche Adama Trajana v Mestskom parku odznel príhovor primátora Rema Cicutta (na fotografii), v ktorom vzdal vďaka tejto osobnosti: „Na znak vďaky a úcty k dielu Adama Trajana Benešovského stojí táto socha z roku 1948 od piešťanského umelca, sochára Ladislava Ľudovíta Polláka. Po Adamovi Trajanovi je na Kúpeľnom ostrove pomenovaný termálny prameň. Menom Adam Trajan je pomenované najväčšie sídlisko v Piešťanoch. Názov chválospevu na piešťanské kúpele Saluberrimae Pistinienses Thermae zdobí priečelie Kolonádového mosta nad hlavou sochy Barlolámača.“ Primátor mesta a riaditeľ Balneologického múzea v Piešťanoch potom položili k pamätníku vence.

Vyvrcholením podujatia bolo hudobno-literárne pásmo v evanjelickom kostole. Jeho súčasťou bola prednáška „Kňaz, literát Adam Trajan a Piešťany“ (Vladimír Krupa). V programe vystúpil spevokol Coro Laudamus a z oslavnej básne Adama Trajana recitovali Magda Kuciaňová a Matej Tóth. ■

On 14 November 2011 the Evangelical Church of the Augsburg Confession (ECAV) in Piešťany, under the leadership of the Church Body priest Branislav Dolinský and the non-profit organisation Svetlo nádeje (Light of Hope) organized a gathering to commemorate the priest and writer Adam Trajan of Benešov, who wrote the famous glorifying poem "The Healing Spa

Foto Martin Palkovič

of Piešťany" (1642). The event was held on the occasion of the 360th anniversary of the poet's death. An invitation to the event was also accepted by Tomáš Trusina, a parish priest from the Evangelical Church of Czech Brethren from Benešov near Prague, where A. Trajan was born. The celebration was accompanied by church service in the Piešťany evangelical church.

In the afternoon the event continued with a meeting at the Trajan Spring on Spa Island. At the monument – the sculpture of Adam Trajan in the Town Park, Mayor Remo Cicutto expressed his gratitude to this personality: "This sculpture by Piešťany artist and sculptor Ladislav Polák, has been standing here since 1948 to mark our gratitude and respect to the work of Adam Trajan of Benešov. The thermal spring on Spa Island was named after him. The biggest residential area in Piešťany also bears his name. The name of his glorifying poem about the Piešťany spa "Saluberrimae Pistinienses Thermae" adorns the front face of the Colonnade Bridge above the head of the Crutch-breaker statue." The Mayor and the Director of the Balneological Museum in Piešťany then laid wreaths on the memorial.

The highlight of the event was a musical-literary program in the evangelical church. Vladimír Krupa, the Museum Director, gave a speech entitled "Priest Adam Trajan and Piešťany". The program also included a performance by the choir Coro Laudamus and a reading of selected parts of Adam Trajan's poem by Magda Kuciaňová and Matej Tóth. ■

Die Evangelische Kirchengemeinde Augsburgischer Bekenntnisses in der Slowakei (ECAV), die Kirchengemeinde in Piešťany, unter der Führung des Gemeindepfarrers Branislav Dolinský und die Bürgervereinigung „Svetlo nádeje“ (Licht der Hoffnung) veranstalteten am 14. November 2010 eine Gedenkfeier zu Ehren des Priesters und Literaten Adam Trajan aus Benešov, Verfassers des Lobgedichtes „Uzdravujúce piešťanské kúpele“ (Das genesende Heilbad von Piešťany 1642). Die Veranstaltung fand anlässlich seines 360. Todestages statt. Einer Einladung nach Piešťany folgte auch Tomáš Trusina, Pfarrer der Evangelischen Kirche der Böhmisches Brüder aus Trajans Geburtsort Benešov bei Prag. Im

Rahmen der Gedenkfeier wurde in der evangelischen Kirche in Piešťany ein Gottesdienst abgehalten.

Am Nachmittag ging die Veranstaltung mit einer Zusammenkunft an der „Trajan“-Quelle auf der Kurinsel weiter. Am Denkmal – an der Statue des Adam Trajan im Stadtpark – hielt der Bürgermeister Remo Cicutto eine Ansprache, in der er seine Dankesworte an diese Persönlichkeit richtete: „Als Zeichen des Dankes und Respektes für das Werk von Adam Trajan Benešovský steht diese Statue, erschaffen im Jahr 1948 durch den bildenden Künstler und Bildhauer Ladislav Ludovít Pollák aus Piešťany. Nach Adam Trajan wurde auf der Kurinsel eine Thermalquelle benannt. Den Namen Adam Trajan trägt auch die größte Siedlung in Piešťany. Der Titel seines Lobgedichtes an das Heilbad von Piešťany – „Saluberrimae Pistinienses Thermae“ – ziert die Front der Kolonnadenbrücke über dem Kopf des Krückenbrechers.“ Anschließend legten der Bürgermeister und der Leiter des Balneologischen Museums in Piešťany Kränze am Denkmal nieder.

Den Höhepunkt der Veranstaltung bildete eine literarisch-musikalische Collage in der evangelischen Kirche, mit dem Vortrag „Der Priester, Literat

Adam Trajan und Piešťany“, von Vladimír Krupa. Im Rahmen des Programms trat der Chor „Coro laudamus“ auf. Passagen aus dem Lobgedicht von Adam Trajan trugen Magda Kuciaňová und Matej Tóth vor. ■

Foto Martin Palkovič

▲ Juraj Šerik pri pamätnej tabuli.
Juraj Šerik at the commemorative plaque.
Juraj Šerik vor der Gedenktafel

Foto Martin Palkovič

Hold tvorcom

A Tribute to Creators of Tinker's Art

Tribut an die Schöpfer der Drahtkunst

Kornel Duffek

Vo februári 2011 završila Galéria Reflexy v piešťanskom hoteli Magnólia prvý rok svojej činnosti. Galéria je výnimočná tým, že ako jediná na Slovensku je zameraná na prezentáciu umenia handicapovaných umelcov a výrobkov chránených dielní. Činnosť galérie usmerňuje Slovenská agentúra na podporu zdravotne postihnutých občanov SR, ktorej predsedom je Arpád Beník.

In February 2011, the Reflexy Gallery situated in the hotel Magnolia in Piešťany completed its first year in operation. The gallery is unique for presenting the art of handicapped artists and productions of so-called "protected" workshops providing jobs for partially disabled people. The gallery's activities are directed by the Slovak Agency for Support of Physically and Mentally Challenged Citizens of the Slovak Republic, which is managed by Arpád Beník.

Im Februar 2011 ging für die im Hotel „Magnólia“ in Piešťany ansässige Galerie „Reflexy“ das erste Jahr ihres Bestehens zu Ende. Die Einmaligkeit dieser Galerie beruht darin, dass sie als einzige in der Slowakei ihren Fokus auf die Präsentation von Kunst behinderter Menschen und Erzeugnissen aus Behindertenwerkstätten legt. Ihre Aktivitäten lenkt die Slowakische Agentur zur Unterstützung behinderter Bürger der Slowakischen Republik, deren Vorsitzender Arpád Beník ist.

Medzi najpozoruhodnejšie výstavy uplynulého roku patrí prezentácia umelecko-remeselných drotárskych prác Juraja Šeríka z Čadce, ktorý nadväzuje na dielo svojho slávneho pradeda, drotárskeho podnikateľa, Jozefa Holánika-Bakeľa (1863 - 1942). Jeho pradedo vytváral technikou pletenia z mosadzného drôtu košíky, vázy, kalichy, čaše i misy. Niektoré dovedy neznáme spôsoby pletenia si dal aj patentovať u Rakúsko-Uhorských úradov. Svoje výrobky nazval drotárskou galantiériou. Pokračovateľom Holánikovho diela sa stal jeho zať Jakub Šerík-Fujak (1907 - 1988), ktorý dosiahol vysoké majstrovstvo vo svojej tvorbe. Potom sa zdalo, že rodinná tradícia už nebude mať pokračovanie, lebo jeho syn neprejavil záujem o drotárstvo. Našťastie ešte stihol svojho vnuka Juraja Šeríka (1967) zasvätiť do tajov zvláštneho pletenia drôtu.

Výstava sprístupnená v dňoch 20. 10 - 11. 11. 2010 bola o to zaujímavejšia, že Považské múzeum v Žiline zapožičalo na ňu aj práce spomínaných predkov Juraja Šeríka. Návštevník tak mohol získať predstavu o tomto jedinečnom spôsobe umeleckej výroby, vďaka čomu sa iba k Slovensku.

V rámci vernisáže výstavy vystúpil folklórny súbor Drotár z Dlhého Poľa, ktorý okrem drotárskych piesní uviedol aj dramatické pásmo zo života drotárov. Na záver Juraj Šerík odovzdal predsedovi agentúry Arpádovi Beníkovi pozlátané korunovačné klenoty z drôtu, ako prejav vďaky a uznania za to, čo urobil pre handicapovaných umelcov. Povedal, že on to vie oceniť, lebo sám je zrakovo postihnutý.

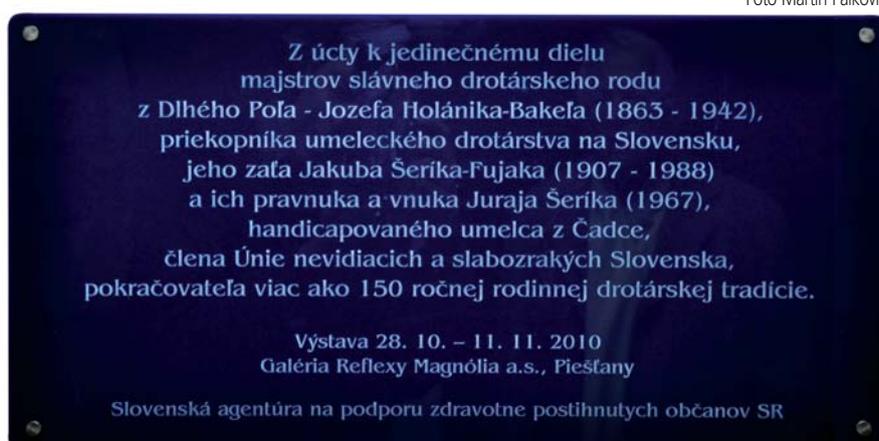
Ďalšie stretnutie s Jurajom Šerikom v Piešťanoch bolo 12. novembra 2010, keď pri vstupe do Galérie Reflexy bola odhalená pamätná tabuľa holánikovsko-šeríkovskému rodu drotárov. Slávnosť sa konala pod záštitou primátora mesta Piešťany Rema Cicutta. Zúčastnil sa jej aj predseda Spoločnosti Ferdinanda Martinenga, Peter Kurhajec, ktorý sa dlhoročne angažuje v charitatívnej činnosti, generálny riaditeľ hotela

▼ Pamätná tabuľa venovaná tým, ktorí povýšili drotárstvo na umenie.

The commemorative plaque dedicated to those who raised smithing to an art.

Gedenktafel zu Ehren derer, die das Handwerk der Rastelbinder zur Kunst erhoben

Foto Martin Palkovič

drotárskeho umenia

◀ Drôtený kalich Juraja Šeríka.
A wire chalice by Juraj Šerík.
Ein Drahtkelch von Juraj Šerík

Foto Juraj Šerík

Magnólia, a. s. Piešťany, Vladimír Ondrejch a ďalšie osobnosti. Pamätnú tabuľu a vystavené umelecké diela požehnal dekan miestnej Farnosti sv. Štefana Ján Bederka. ■

One of last year's most remarkable exhibitions was the presentation of tinker craft-art works by Juraj Šerík from Čadca, who has followed in the footsteps of his famous great-grandfather, tinsmith entrepreneur Jozef Holánik-Bakeľ (1863-1942). His great grandfather used the technique for making baskets, vases, chalices, jars and bowls from plaited brass wire. He even had some of his till then as yet unknown techniques patented by the Austro-Hungarian authorities. He called his products "the tinker's haberdashery". His

son-in-law Jakub Šerík-Fujak (1907-1988) became his follower and his work achieved the status of high mastership. Then it looked like the family tradition would not to be continued, because his son did not show interest in smithing. Fortunately, he managed to introduce his grandson Juraj Šerík to the secrets of strange wire plaiting.

The exhibition was on display between 20 October and 11 November, 2010. It was even more interesting because the Považské múzeum (The Váh River Area Museum) in Žilina lent the above mentioned works of Juraj Šerík's ancestors for presentation. Thus a visitor could get a better idea of this special art craft, unique to Slovakia.

The exhibition opening featured the performance of the folklore group Drotár (Tinker) from Dlhé Pole, which besides tinkers' songs also presented a dramatized story from the life of tinkers. At the end, Juraj Šerík handed Arpád Beník gilded crown jewels made of wire, to show his gratitude and acknowledgement for all he's done for handicapped artists. He said he could appreciate it as he himself had impaired vision.

The next meeting with Juraj Šerík in Piešťany was on 12 November, 2010, at the unveiling of a plaque commemorating the Holánik-Šerík family line of tinkers in the entry to the Reflexy Gallery. The ceremony was patronized by Remo Cicutto, Mayor of Piešťany. It was

Foto Eva Drobňá

▲ Arpád Beník s korunovačnými klenotmi z pozláteného drôtu, ktoré zhotovil Juraj Šerík

Arpád Beník with crown jewels made of gilded wire by Juraj Šerík

Arpád Beník mit den Kronjuwelen aus vergoldetem Draht, einem Werk von Juraj Šerík

◀ Zvláštny spôsob pletenia z drôtu. Práca Jozefa Holánika-Bakela.

A distinctive way of wire plaiting by Holánik-Bakela.

Die besondere Art des Draht-Flechtens von Holánik-Bakel

also attended by Peter Kurhajec, Chairman of the Ferdinand Martinega Society, who has been engaged in charity work for a long time, Vladimír Ondrejch, General Manager of the hotel Magnolia and other figures. The plaque and displayed works of art were blessed by Ján Bederka, Dean of the local Parish of Saint Stephen. ■

▲ Detail piknikového košíka
A closer look at a picnic hamper.
Detail eines Picknickkorbes

Zu den bemerkenswertesten Ausstellungen des vergangenen Jahres zählt die Präsentation der Drahtkunst-Arbeiten von Juraj Šerík aus Čadca, der mit diesem Kunsthandwerk an die Tradition seines berühmten Urgroßvaters, des Rastelbinders Jozef Holánik-Bakel' (1863 – 1942) anknüpft. Dieser nutzte die Technik des Flechtens, um aus Messingdraht Körbe, Vasen, Kelche, Schalen und Schüsseln herzustellen. Einige bis dahin unbekannte Flechttechniken ließ es sich bei den österreichisch-ungarischen Ämtern sogar patentieren. Seine Produkte nannte er „Galanteriewaren aus Draht“. Holániks schöpferisches Werk wurde von seinem Schwiegersohn Jakub Šerík-Fujak (1907 – 1988) fortgesetzt, der in diesem Metier eine hohe Kunstfertigkeit erlangte. Danach schien

es, dass die familiäre Tradition keine Fortsetzung mehr finden würde, da sein Sohn keinerlei Interesse am „Drahtbinderwerk“ zeigte. Zum Glück gelang es ihm noch, seinen Enkelsohn Juraj Šerík (1967) in die Geheimnisse dieser einzigartigen Technik des Draht-Flechtens einzuweißen.

Die Ausstellung (eröffnet vom 20. 10 bis 11. 11. 2010) wurde durch die Arbeiten der oben erwähnten Vorfahren von Juraj Šerík, die das „Považské“ Museum in Žilina als Leihgabe zur Verfügung stellte, noch interessanter. So konnten sich Besucher ein Bild über dieses besondere, nur auf dem Gebiet der Slowakei vorkommende Kunsthandwerk machen.

Im Rahmen der Vernissage zur Ausstellung trat die Folkloregruppe „Drotár“ (Drahtbinder) aus Dlhé Pole mit traditionellen Liedern und einer Aufführung mit Episoden aus dem Leben der Rastelbinder auf. Zum Schluss bekam der Vorsitzende der Agentur, Arpád Beník, von Juraj Šerík Kronjuwelen aus vergoldetem Draht überreicht. Sie sind ein Ausdruck des Dankes und der

Annerkennung seines Engagement für behinderte Künstler gewesen. Dieses weiß Šerík, wie er betonte, als Seebehinderter auch persönlich zu schätzen.

Ein erneutes Wiedersehen mit Juraj Šerík gab es am 12. November 2010 in Piešťany, als am Eingang der Galerie „Reflexy“ eine Gedenktafel für die Drahtbinder-Familie Holánik-Šerík enthüllt wurde. Die Schirmherrschaft für die Feier übernahm der Bürgermeister der Stadt, Remo Cicutto. Unter den Anwesenden waren auch Peter Kurhajec, Vorsitzender der Ferdinand Martinengo-Gesellschaft, der sich seit vielen Jahren wohlwältig engagiert, Vladimír Ondrejch, Generaldirektor des Hotels „Magnolia AG“ in Piešťany und weitere Persönlichkeiten. Die Gedenktafel und die ausgestellten Kunstwerke segnete der Dekan der örtlichen Pfarrgemeinde des hl. Stephan, Ján Bederka. ■

Piešťanka v Paríži

A Piešťany Woman in Paris Piešťanerin in Paris

Jana Obertová

Mária Dopjerová - Danthine je Piešťanka. Jej rod patrí k príbuzným Jána Dopjera, ktorý odišiel pred vyše sto rokmi za prácou do Ameriky a stal sa slávny svojím vynálezom rezofonickej gitary „Dobro“. Príbeh Márie je romantickejší. Počas letu do USA sa zoznámila so sympatickým Belgičanom, ktorý pracoval v Paríži. Dnes je jej manželom a v meste nad Seinou žijú spolu už trinásť rokov. Majú tri deti. Koncom roka prišli do Piešťan na návštevu rodičov. Spojili ju s jedným pekným stretnutím s priateľmi, známymi, Piešťancami a s prezentáciou jej najnovšej knihy Paríž - moja láska, môj život.

Mária Dopjerová - Danthine is a Piešťany native. Her family line is related to Ján Dopjera, who, left for America more than 100 years ago to look for work and became famous for his invention of the resonator guitar "dobro". Maria's story is more romantic. While flying to the U.S.A. she met a nice Belgian, who worked in Paris. He is now her husband and they have been living together in the city upon the Seine for thirteen years. They have three children. At the end of last year they came to Piešťany to visit her parents. During the visit, they also met with friends, acquaintances and Piešťany natives at the presentation of her latest book "Paris - my Love, my Life".

Mária Dopjer-Danthine kommt aus Piešťany. Ihr Familienzweig entstammt der Verwandtschaft von Ján Dopjer, der vor mehr als hundert Jahren nach Amerika ging, um zu arbeiten, und durch die Erfindung der Resonatorgitarre „Dobro“ berühmt wurde. Márias Geschichte ist etwas romantischer. Während eines Fluges in die USA lernte sie einen sympathischen Belgier kennen, der in Paris beschäftigt war. Heute ist er ihr Ehemann, sie leben seit mittlerweile 13 Jahren in der Seine-Metropole und haben drei Kinder. Am Jahresende kamen sie nach Piešťany, um Márias Eltern einen Besuch abzustatten. Diesen verbanden sie mit netten Treffen mit Freunden und Bekannten aus der Stadt sowie der Präsentation ihres neuesten Buches „Paris – meine Liebe, mein Leben“.

Vašou domovskou krajinou je Francúzsko. Asi nebolo jednoduché zaradiť sa do francúzskej spoločnosti. Ako sa vám to darí?

Začiatky boli náročné, hlavne prvý rok má človek pocit, akoby bol vykořeným stromom. V integrácii je veľmi dôležitý jazyk. Študovala som angličtinu a ruštinu na Univerzite Komenského v Bratislave. Už počas štúdia som si pridala francúzsky jazyk na Francúzskom inštitúte v Bratislave, a neskôr som pokračovala v štúdiu anglickej lingvistiky na univerzite v Sorbonne. To je však stále málo. Prešla som niekoľkými zamestnaniami, učila som angličtinu, pracovala som na veľvyslanectve, prefektúre, dnes pracujem ako medzinárodná koordinátorka poisťovnickej spoločnosti. Paríž som si za tie roky zamilovala, je mestom rôznych národov a kultúr, avšak zostáva typicky šarmantne francúzskym a práve moja kniha je môj pohľad na život v ňom, tak ako ho vidím, cítim, ako mi chutí a v čom je pre mňa výnimočný.

Prvými vašimi publikáciami sú Anglické idiómy pod lupou (2002) a Francúzske idiómy pod lupou (2006), ktoré boli pozitívne hodnotené aj slovenskými jazykovedcami. Kniha o Paríži je vašim veľmi príjemným osobným pohľadom na toto mesto. Ako vznikala?

Prvé dve knihy o idiómoch boli akýmsi prirodzeným pokračovaním mojej diplomovej a postgraduálnej práce. „Paríž“ vo mne dozrieval dlhšie. Do osobného archívu som si ukladala postrehy, zážitky, skúsenosti zo života v tomto meste. Napokon materskú dovolenku pred a po narodení tretieho

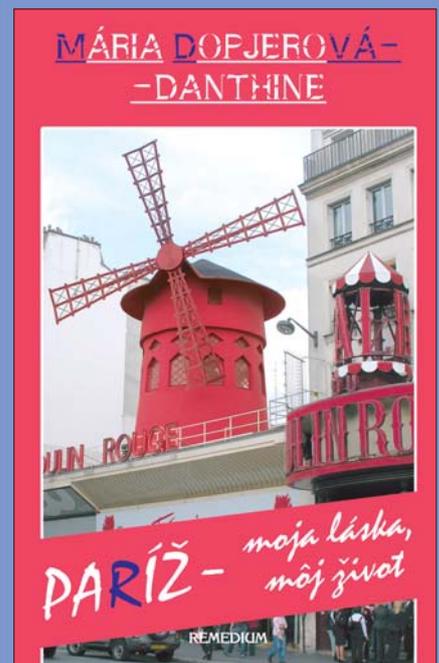

Foto archív M. D.-D.

bábätko som využila na intenzívne písanie. Rukopis bol na stole v roku 2009 a v roku 2010 sa ho podarilo vydavateľstvu Remedium vydať knižne.

Vo Francúzsku je takisto veľa kúpeľov, aký je pohľad na Piešťany ako kúpeľné mesto v porovnaní s nimi?

Bola som vo francúzskych kúpeľoch Evian a keďže manžel je Belgičan, poznáme dobre aj ich kúpeľné mesto Spa. Mne sa ťažko porovnáva, keďže ma k Piešťanom viažu spomienky, ale manželovi rodičia tu boli dva týždne a vnímali mesto ako veľmi príjemné. A mali s čím porovnávať, pretože svokor profesionálne cestoval po celom svete. ■

Your home country is France. It was not easy fit into French society. How are you getting on with this?

The beginning was hard, mainly during the first year when one has the feeling of being an uprooted tree. Language is very important in the integration process. I studied English and Russian at Comenius University in Bratislava. While

▲ Mária Dopjerová - Danthine v milovanom Paríži.
Mária Dopjerová - Danthine in her beloved Paris.
Mária Dopjer- Danthine im geliebten Paris

I was studying at the university I also began studying the French language, on the side, at the French Institute in Bratislava. Later I went on to study English Linguistic at the Sorbonne. That was still not enough. I went through various jobs, I taught English, I worked at the Embassy, at a prefectship, and today I work as an international coordinator of an insurance company. Throughout the years I fell in love with Paris. It is a city of various nationalities and cultures, although it remains French in its typical charming way. My book provides my view of the life in this city, how I see and feel it, how it tastes, and in what ways it is extraordinary to me. **Your first books were *The English Idioms under a Magnifying Glass* (2002) and *French Idioms under a Magnifying Glass* (2006) which received positive reviews even by Slovak linguists. The book about Paris is your personal and very pleasant view of this city. How did it start?**

The first two books were natural follow-ups to my diploma and post graduate works. "Paris" had been growing on me for a long time. I stored my observations and experiences from this city in my personal archive. Finally, I used my maternity leave just before and after the birth of my third baby for writing. The manuscript was ready in 2009 and in 2010 the Remedium publishing house managed to make it into a book.

There are also a lot of spas in France. What is your view of Piešťany as a spa town in comparison to them?

I have visited the French spa Evian and, as my husband is Belgian, we also know their spa town Spa. For me it is difficult to compare, as my memories are closely tied to Piešťany, but my parents-in-law stayed here for two weeks and found Piešťany very pleasant. And they had something to compare with, as my father-in-law had travelled the world on business. ■

Ihr Heimatland ist Frankreich. Es war vermutlich nicht einfach, sich in die französische Gesellschaft einzugliedern.

Wie geht es Ihnen heute?

Der Anfang war schon schwierig, vor allem in dem ersten Jahr hat man das Gefühl, ein entwurzelter Baum zu sein. Für die Integration ist die Sprache enorm wichtig. Ich studierte English und Russisch an der Komenský-Universität in Bratislava. Schon während des Studiums habe ich zusätzlich Französisch am Französischen Institut in Bratislava belegt und setzte später mein Studium mit dem Fach Englische Linguistik an der Universität in Sorbonne fort. Das ist aber noch nicht alles. Ich durchlief mehrere berufliche Stationen, unterrichtete Englisch, arbeitete bei der Botschaft und Präfektur und heute bin ich als internationale Koordinatorin einer Versicherungsgesellschaft tätig. Paris wuchs mir in den Jahren ans Herz, es ist eine Stadt vieler Nationen und Kulturen, die sich jedoch ihren typisch französischen Charme bewahrt. Mein Buch ist meine Sicht auf das Leben darin, so wie ich es sehe, fühle und schmecke und was daran für mich besonders ist.

Ihre ersten Publikationen waren „Englische Idiome unter der Lupe“ (2002) und „Französische Idiome unter der Lupe“ (2006), die auch bei den slowakischen Sprachwissenschaftlern auf positive Resonanz stießen. Das Buch über Paris stellt diese Stadt aus ihrer persönlichen, charmanten Perspektive dar. Wie ist es entstanden?

Die zwei ersten Publikationen waren gewissermaßen eine natürliche Fortsetzung meiner Diplomarbeit und postgradualer Arbeit. „Paris“ reifte viel länger in mir. In mein persönliches Archiv legte ich Beobachtungen, Erlebnisse und Erfahrungen aus dem Leben in dieser Stadt ab. Anschließend nutzte ich meinen Mutterschaftsurlaub vor und nach der Geburt des Babys zum intensiven Schreiben. Das fertige Manuskript lag 2009 auf dem Tisch und im Jahre 2010 konnte es von dem Verlag „Remedium“ als Buch herausgegeben werden.

In Frankreich gibt es auch sehr viele Kurstädte, wo sehen Sie Piešťany im Vergleich mit ihnen?

Ich war im französischen Kurort Evian und da mein Mann Belgier ist, kennen wir auch das belgische Kurstädtchen Spa sehr gut. Für mich gestaltet sich ein Vergleich sehr schwierig, da ich an Piešťany durch Erinnerungen gebunden bin. Meine Schwiegereltern jedoch verbrachten hier zwei Wochen und empfanden die Stadt als sehr angenehm. Und zum Vergleichen gab es wirklich viel, da mein Schwiegervater beruflich die ganze Welt bereiste. ■

▲ Autorka (vľavo) s Ľudmilou Hrčkovou, ktorá moderovala prezentáciu knihy. Na stole sú pripravené džbány na „krst“ knihy. V jednej je voda z Váhu, v druhej zo Seiny.

The writer (left) with Ľudmila Hrčková, who moderated the book presentation. There are two jars on the table ready for the book "christening". One contained water from the Váh River, the other water from the Seine.

Die Autorin (l.) mit Moderatorin Ľudmila Hrčková, bei der Präsentation des Buches; auf dem Tisch sind Krüge für die „Taufe“ des Buches vorbereitet - einer mit Wasser aus der Waag und der zweite mit Wasser aus der Seine.

▼ Autogramiádu sledovalo i najmladšie dieťa Márie, ktoré – nič netušiac - vytvorilo časový priestor pre napísanie knihy.

The book signing was also watched by Maria's youngest child, who was unaware that she had created the time necessary to write the book.

Die Autogrammstunde verfolgte auch Máriás jüngstes Kind, das nichtsahnend einen Zeitrahmen für das Schreiben des Buches schuf.

Udalosti - návštevy - stretnutia

Events - Visits - Meetings - Ereignisse - Besuche - Treffen

Foto Martin Palkovič

► Obyvatelia Piešťan v jesenných komunálnych voľbách rozhodli, že mesto naďalej povedie Remo Cicutto. Staronový primátor zložil slávnostný sľub na prvom zasadnutí mestského zastupiteľstva 19. decembra. Vo svojom príhovore potom vymenoval svoje najbližšie priority - vyrovnané hospodárenie mesta, pokračovanie v investičných zámeroch, príprava na 900. výročie prvej písomnej zmienky o Piešťanoch.

In autumn elections the inhabitants of Piešťany once again decided that their town would be led by Remo Cicutto. The incumbent and mayor-elect took the ceremonial vow at the first meeting of the Town Council on 19 December. In his speech he mentioned all his priorities for the near future - a balanced town economy, going forward with investment intentions, and preparations for the 900th anniversary of the first written record of the town.

Bei den Kommunalwahlen im Herbst entschieden die Bürger von Piešťany, dass die Geschicke ihrer Stadt auch weiterhin von

Bürgermeister Remo Cicutto gelenkt werden sollen. Der alte-neue Bürgermeister leistete seinen Eid im Rahmen der Stadtratssitzung am 19. Dezember. In der anschließenden Ansprache nannte er die anstehenden Prioritäten - eine nachhaltige Stadtwirtschaft, die Fortsetzung der Investitionspläne und die Vorbereitungen des 900. Jahrestages der ersten schriftlichen Erwähnung von Piešťany.

► Svoju najnovšiu knihu predstavil v Piešťanoch spisovateľ a scenárista Dušan Dušek. Holá veta o láske je voľným pokračovaním krátkych príbehov inšpirovaných našim mestom s názvom Zima na ruky. Autor v diskusii povedal, že jeho scenár k filmu, ktorý sa bude zväčša odohrávať v Piešťanoch, je už pripravený. Realizáciu však komplikuje nedostatok finančných prostriedkov.

Writer Dušan Dušek has presented his latest book in Piešťany. "A Simple Sentence about Love" (Holá veta o láske) is a sequel loosely based on short stories inspired by our town called "Cold on Hands" (Zima na ruky). During discussions with readers the author also said that he has prepared a film script which takes place mostly in Piešťany. The filming, however, is being held up by a lack of funds.

Der Schriftsteller und Drehbuchautor Dušan Dušek stellte in Piešťany sein neuestes Buch vor. Das Werk „Holá veta o láske“ (Der einfache Satz über Liebe) bildet eine freie Fortsetzung seiner von Piešťany inspirierten Kurzgeschichten mit dem Titel „Zima na ruky“ (Kälte an den Händen). In einer Gesprächsrunde erwähnte der Autor, dass das Drehbuch zum geplanten Film, dessen Geschichte vorwiegend in Piešťany spielen wird, bereits fertig ist. Seine Umsetzung jedoch erschwert der Mangel an finanziellen Mitteln.

Foto Martin Palkovič

Foto Tomáš Hudcovič

► Sedem rozprávkových hier sa volá najnovšia kniha spisovateľa a dramatika Jána Uličianskeho. V Piešťanskom informačnom centre ju uviedol do života autorov priateľ a kolega Daniel Hevier. Výdatne mu pri tom asistovala herečka Lucia Rózsa Hurajová. Keďže sa podujatie konalo na Mikuláša, Daniel Hevier sa prestrojil za čerta a nakoniec spolu s autorom knihy si obidvaja pripomenuli svoje 55. narodeniny. Tak všetko najlepšie a nech vám múza neprestane našepkávať!

"Seven Fairytale Plays" (Sedem rozprávkových hier) is the latest book by Ján Uličiansky. It was introduced to the public by the author's friend and colleague Daniel Hevier in the Piešťany Information Centre. He was substantially helped by actress Lucia Rózsa Hurajová. As the event took place on the day of Saint Nicolas, Daniel Hevier was disguised as a devil and, together with the book author, they commemorated their 55th birthday. So, many happy returns and let your Muse never stop inspiring you!

„Sedem rozprávkových hier“ (Sieben Märchen-Hörspiele) - so heißt das neueste Buch des Schriftstellers und Dramatikers Ján Uličiansky. In dem Informationszentrum der Stadt weihte es sein Freund und Kollege, Daniel Hevier, ein. Eine hervorragende Unterstützung bekam er dabei von der Schauspielerin Lucia Rózsa Hurajová. Und weil die Veranstaltung am Nikolaustag stattfand, verkleidete sich Daniel Hevier als Teufel und im Anschluss stießen beide Autoren auf ihren 55. Geburtstag an. Dann alles Gute und mögen euch die Musen weiterhin zuflüstern!

Udalosti - návštevy - stretnutia

Events - Visits - Meetings - Ereignisse - Besuche - Treffen

Foto Martin Palkovič

► Žiaci Základnej umeleckej školy dokázali dvakrát za sebou vypredať hľadisko Domu umenia. Mladí hudobníci, tanečníci aj výtvarníci predvedli všetko, čo sa naučili počas prvej polovice školského roka. Jedným z najlepších vystúpení bol tanec malých „Čiňaniek“, ktorý sa vyznačoval aj nápaditými kostýmami.

The students of the Elementary Art School have managed to sell out the House of Art twice in a row. Young musicians, dancers and artists presented everything they had learned during the first term of the school year. One of the best performances was the dance of little "Chinese girls", characterized by resourceful costumes.

Die Schüler der Grundschule für Kunst schafften es zweimal in Folge den Zuschauerraum des Hauses der Kunst zu füllen. Die jungen Musiker, Tänzer und bildenden Künstler gaben all das zum Besten, was sie im ersten Halbjahr gelernt haben. Zu den Highlights gehörte der Tanz kleiner „Chinesinnen“, die auch mit fantasievollen Kostümen begeisterten.

Foto archív S. M.

► Koncom januára uplynulo 100 rokov od narodenia významného slovenského sochára a reštaurátora Valéra Vavra. Člen umeleckej skupiny Generácia 1909 sa narodil, žil a pracoval v Piešťanoch. Takmer v každom kúte mesta je možné nájsť jeho dielo - keramický reliéf Páv (na terase hotela Thermia Palace), Pomník padlým v 1. svetovej vojne (pred Kostolom sv. Štefana), Pomník osloboditeľov (Námestie SNP) ... Okrem toho vyhotovil celú galériu bust osobností slovenskej kultúry.

January marked a 100 years since the birth of the significant Slovak sculptor and conservator Valér Vavro. This member of the Generation 1909 Art Group was born, worked and lived in Piešťany. Almost in every corner of the town you can find his work of art - the ceramic relief Peacock (on the terrace of the Thermia Palace Hotel), the Memorial to those Killed in WWI (in front of St. Stephen's Church), the Liberators' Memorial (The SNP Square)... In addition, he created a whole gallery of busts of Slovak cultural figures.

Ende Januar jährte sich zum 100. Mal der Geburtstag des bedeutenden slowakischen Bildhauers und Restaurators Valér Vavro. Das Mitglied der Künstlergruppe „Generation 1909“ wurde in Piešťany geboren und lebte und arbeitete hier auch. Seine Werke sind beinahe in jeder Ecke der Stadt zu finden, darunter das keramische Relief „Pfau“ (auf der Terrasse des Hotels Thermia Palace), das Denkmal für die Gefallenen des 1. Weltkrieges (vor der Kirche des hl. Stephan) oder das Denkmal an die Befreier (Námestie SNP). Außer ihnen schuf er eine Reihe von Büsten bedeutender Persönlichkeiten der slowakischen Kultur.

► V posledný deň roka 2010 začala vysielať nová rozhlasová stanica Rádio Piešťany. Na frekvencii 90,2 MHz ju bude možné počúvať od Trnavy až po Trenčín. Poslucháčov chce zaujať najmä kvalitnou hudbou s minimom hovoreného slova. Prvé vysielenie patrilo osobnostiam nášho regiónu, ktoré novému rádiu priali veľa verných poslucháčov. Na obrázku generálny riaditeľ Kúpeľov Piešťany Klaus Pilz.

In the last day of 2010 a new radio station, Radio Piešťany, went on the air. You can listen to it on the frequency 90.2 MHz ranging from Trnava to Trenčín. It's hoping to attract listeners by playing quality music and keeping talk to a minimum. The first broadcast featured personalities from our region, who wished the radio a lot of success and many faithful listeners. The picture shows Klaus Pilz, the General Manager of Piešťany Spa.

Am letzten Tag des Jahres 2010 ging der neue slowakische Radiosender „Rádio Piešťany“ auf Sendung. Auf der Frequenz 90,2 MHz kann er von Trnava bis Trenčín empfangen werden. Seine Zuhörer möchte er vor allem durch gute Musik und wenig Moderation gewinnen. Die erste Sendung war den Persönlichkeiten unserer Region gewidmet, die dem neuen Sender viele treue Zuhörer wünschten. Das Bild zeigt den Generaldirektor des Heilbades Piešťany, Klaus Pilz.

Foto Agnesa Balková

Udalosti - návštevy - stretnutia

Events - Visits - Meetings - Ereignisse - Besuche - Treffen

Foto Cyril Bachratý

◀ Štvrtstoročnicu oslávil folklórny súbor Slniečnica tým, čo je preňho typické - hudbou, spevom a tancom. Spolu s divákmi v sále Domu umenia sa aj bilancovalo: tleskali mu v celej Európe, ale aj v Bolívií, Číne, Tunise či Izraeli. Súbor tvorí takmer sto členov od 4 do 19 rokov. Jeho doménou sú rytmické choreografie, ktoré vychádzajú z ľudových tradícií slovenských regiónov.

The members of the folklore group Slniečnica (Sunflower) celebrated their 25th anniversary with their typical display of music, singing and dancing. They appreciated the past together with the audience in the auditorium hall of the House of Art. Crowds have applauded them not only throughout Europe, but also in Bolivia, China, Tunisia and Israel. The group is made up of almost 100 members aged from 4 to 19. They are known for their rhythmic choreography originating in the folk tradition of the different Slovak regions.

Folklorensemble „Slniečnica“ mit alldem, für das es steht - mit Musik, Gesang und Tanz. Im Beisein der Zuschauer im Saal des Hauses der Kunst gab es auch eine kleine Bilanz: die Folkloregruppe erntete Beifall bereits in ganz Europa, aber auch in Bolivien, China, Tunis und Israel. Das Ensemble besteht aus knapp hundert Mitgliedern im Alter von 4 bis 19 Jahren. Seine Domäne sind rhythmische Choreographien, angelehnt an die Volkstraditionen der slowakischen Regionen.

Festival International Jazz Piešťany ukončil svoj šiesty ročník dvojkoncertom, na ktorom sa predstavila Hanka Gregušová & Band a Andy Middleton Quartet. Súčasťou podujatia bola aj prezentácia kalendára na rok 2011 s fotografiami vynikajúcich džezových umelcov, ktorí účinkovali na 2. ročníku Festivalu Doda Šošoku. Milovníkov tohto hudobného žánru potešil aj katalóg džezového diania v Piešťanoch s úvodným slovom Viktora Nižňanského (na fotografii vpravo s Martinom Ondkom).

The International Jazz Piešťany Festival concluded its 6th year with a double concert featuring Hanka Gregušová & Band and the Andy Middleton Quartet. The event was accompanied by the presentation of a calendar with photos of outstanding jazz performers who played at the 2nd Festival of Dodo Šošoka. Lovers of this genre were also delighted by the catalogue of jazz events in Piešťany with a foreword by Viktor Nižňanský (on the right, together with Martin Ondko).

Die 6. Ausgabe des Festivals „International Jazz Piešťany“ beendete ein Doppelkonzert mit Hanka Gregušová & Band und Andy Middleton Quartett. Im Rahmen der Veranstaltung fand auch die Präsentation des neuen Kalenders 2011 statt, mit Fotografien hervorragender Jazzkünstler, die auf dem 2. „Festival des Dodo Šošoka“ aufgetreten sind. Liebhaber dieser Musikrichtung durften sich auch über einen Katalog der Jazz-Szene mit dem Vorwort von Viktor Nižňanský freuen. (auf dem Foto v.l.: Martin Ondko)

Foto Vojtech Hank

Foto Tomáš Hudcovič

◀ Putovná výstava škriatkov, víl a malých strašidiel dorazila aj do Piešťan. Tieto malé bábkky vsadené do rozprávkovej krajiny vytvorila česká spisovateľka a ilustrátorka Vítězslava Klimtová. Výstava obdivovaná nielen deťmi, ale aj dospelými, bola sprístupnená v dňoch 7. - 21. januára 2011 v Mestskej knižnici Piešťany. Na obrázku sú Orišekovci.

A touring exhibition of dwarfs, fairies and little spooks has arrived in Piešťany. These small puppets set in a fairy-tale land were created by Czech writer and illustrator Vítězslava Klimtová. The exhibition admired not only by children, but also by adults, was on display in the Town Library in Piešťany from 7 to 21 January 2011. The Nuts (Orišekovci) characters can be seen in the picture.

Eine Wanderausstellung mit Elfen, Feen und kleinen Geistern kam auch nach Piešťany. Die kleinen, in eine Märchenlandschaft gesetzten Figuren, schuf die tschechische Buchautorin und Illustratorin Vítězslava Klimtová. Die Ausstellung, die nicht nur von den Kleinen bewundert wurde, öffnete ihre Tore vom 7. bis 21. Januar 2011 in der Stadtbibliothek von Piešťany. Auf dem Bild zu sehen sind „Orišekovci“.

Foto Ladislav Duračka

Päť rokov Pamätníka holokaustu

**Fifth Anniversary
of the Holocaust
Memorial**

**Holocaust-
Mahnmal feiert
sein fünfjähriges
Bestehen**

Martin Palkovič

Zástupcovia piešťanskej židovskej obce, predstavitelia mesta i jeho obyvatelia si 21. novembra 2010 uctili obeť holokaustu. Spomienka sa konala v múzeu, ktoré nám pripomína utrpenie miliónov ľudí, medzi nimi aj stoviek piešťanských Židov. Ich mená sú natrvalo vygravírované na spoločnom mramorovom náhrobku.

Representatives of the Piešťany Jewish community, municipality representatives and town inhabitants honoured the holocaust victims on 21 November 2010. The memorial service, which commemorated the suffering of millions of people, including hundreds local Jews, was held in the museum in Piešťany. Their names are permanently carved into their joint marble tombstone.

Mitglieder der jüdischen Gemeinde von Piešťany sowie Vertreter und Einwohner der Stadt gedachten am 21. November 2010 gemeinsam der Opfer des Holocaust. Die Gedenkfeier fand in einem Museum statt, das uns an die Qualen erinnert, die Millionen von Menschen, darunter auch die Juden aus Piešťany, erleiden mussten. Ihre Namen sind für alle Zeiten in einem gemeinsamen Grabstein aus Marmor eingraviert.

Foto Ladislav Duračka

Za päť rokov existencie tohto pietneho miesta prišlo vzdať úctu nevinným obetiam veľa ľudí zo Slovenska, Izraela i z iných kútov sveta. Prišli s kameňom, kvetom či prostou modlitbou, aby tu spomínali na blízkych, známych i neznámych, ktorí museli zomrieť. Mnohí z návštevníkov vyjadrili uznanie a vyzdvihli význam tohto pamätníka najmä dnes, keď niektoré krajiny i jednotlivci spochybňujú existenciu holokaustu. Na pietnom zhromaždení sa účastníkom prihovril primátor mesta Piešťany Remo Cicutto a riaditeľ Balneologického múzea Vladimír Krupa, ktorý pripomenul históriu tejto etnickej menšiny v Piešťanoch a jej úlohu pri zveladovaní mesta a Kúpeľov. V kultúrnom programe vystúpil spevácky zbor Coro Laudamus. Slávny Verdiho Zbor Židov v jeho podaní bol veľmi dôstojným vyvrcholením tohto spomienkového aktu. ■

During the five year existence of this pious place, a great number of people from Slovakia, Israel and other parts of the world have come here to

pay their respects. They have come with a pebble, a flower or a prayer to remember their close friends and those known and unknown, who were killed. Many visitors expressed their appreciation and stressed the importance of this memorial, in particular today, when some countries and individuals cast doubt on the existence of the holocaust. Those present at this the pious gathering then listened to speeches given by Remo Cicutto, the Mayor of Piešťany, and Vladimír Krupa, the Balneological Museum Director. The latter commemorated the history of this ethnic minority in Piešťany and its role in the development of the town and spa. The cultural program, which followed, featured the Coro Laudamus choir. Their performance of the famous "Chorus of the Hebrew Slaves" was a dignified highlight of this memorial event. ■

In den fünf Jahren des Bestehens dieser Gedenkstätte suchten sie zahlreiche Besucher aus der Slowakei, dem Israel sowie anderen Ländern der Welt auf, um den unschuldigen

▲ Na pietnom zhromaždení vystúpil aj primátor mesta Remo Cicutto.
Mayor Remo Cicutto giving his speech at the memorial meeting.
Der Bürgermeister der Stadt, Remo Cicutto, während seiner Ansprache

Opfern ihre Ehre erweisen zu können. Sie kamen mit einem kleinen Stein oder einem einfachen Gebet, um hier ihrer Nächsten, Bekannten und Unbekannten zu gedenken, die damals sterben mussten. Viele Besucher äußerten ihre Anerkennung und verdeutlichten die Bedeutung dieses Mahnmals vor allem in der heutigen Zeit, in der einige Länder oder einzelne Personen die Existenz des Holocaust zu leugnen versuchen. Im Rahmen der Gedenkfeier sprach zu den Anwesenden der Bürgermeister der Stadt Piešťany, Remo Cicutto, sowie der Leiter des Balneologischen Museums, Vladimír Krupa, der an die Geschichte dieser ethnischen Minderheit auf dem Gebiet von Piešťany sowie deren Rolle bei dem Aufbau der Stadt und des Heilbades erinnerte. Mit einer Programmeinlage trat der Chor „Coro Laudamus“ auf. In dessen Aufführung bildete Giuseppe Verdis berühmter Gefangenenchor (Judenchor) einen würdigen Höhepunkt dieses Gedenkaktes. ■

Piešťanský kroj vo svete

Kornel Duffek

Foto Eva Drobná

The Piešťany Folk Costume around the World

Die Tracht aus Piešťany im Ausland

Ludový odev na Slovensku bol oddávna veľmi variabilný a druhovo pestrý. Niekedy až natoľko, že v jednej obci - ako to bolo napríklad v Čataji pri Bratislave - nosili odlišné kroje katolíci a evanjelici.

There has always been a wide assortment of diverse folk clothes in Slovakia. Sometimes even to the point where people from one community - as it happened in the village of Čataj near Bratislava - wore different folk costumes according to their faith - either catholic or evangelic.

Die traditionelle ländliche Kleidung in der Slowakei war schon seit jeher sehr variabel und vielfältig in Form und Farbe. Manchmal so sehr, dass Katholiken und Protestanten in einem Dorf - wie es in Čataj bei Bratislava der Fall war - unterschiedliche Trachten trugen.

Výšivka na rukávcoch piešťanského kroja je skutočne imponantná.
Embroidery on the sleeves of a Piešťany folk costume is really impressive.
Die Stickerei auf den Ärmeln der Tracht aus Piešťany ist wirklich beeindruckend.

Keď začiatkom 20. storočia nosenie ľudového odevu v tradičnom roľníckom prostredí ustupovalo, objavili ich krásu vzdelané, vlastenecky orientované vrstvy spoločnosti. Najmä pri slávnostných príležitostiach sa dámy začali odievať do krojov, aby takto manifestovali svoje politické ctenie. Pre takýto účel však bolo treba vybrať jeden kroj, ktorý by reprezentoval celé Slovensko nielen doma, ale aj vo svete. Najmä Česi dávali najavo svoju spolupatričnosť s „bratmi Slovákmi“ nosením slovenského kroja. Nebolo ľahkou úlohou vybrať si z toľkého bohatstva výšiviek, strihov a foriem. Nakoniec si česká inteligencia vybrala piešťanský kroj. Môžeme

vyslovovať iba domnienky, prečo sa tejto cti dostalo práve tunajšiemu ľudovému odevu. Faktom je, že piešťanský kroj - popri trnavskom - patril medzi najkrajšie a najhonosnejšie slovenské kroje a oba dokonca získali ocenenia na svetových výstavách v Londýne a Paríži, ako aj na Národopisnej výstave v Prahe roku 1895. Je prirodzené, že očaril kúpeľných hostov a návštevníkov Piešťan. Na prelome 19. a 20. storočia - v časoch vrcholiaceho záujmu o ľudové umenie - sa preto stal aj vyhľadávaným suvenírom. Po vzniku krakovianskeho variantu piešťanského kroja, niekedy koncom 19. storočia, ktorý mal ešte drobnejší vzor a jemnejšiu výšivku ako pôvodný

▲ Kabinetná fotografia ženy v piešťanskom kroji z ateliéru L. Kaplana z Břevnova (dnes časť veľkej Prahy).

A cabinet card of a woman in a Piešťany folk costume from the studio of L. Kaplan from Břevnov (today part of the greater Prague).

Das Kabinettfoto einer Frau in der Tracht der Region Piešťany, aus dem Atelier von L. Kaplan, Břevnov (heute ein Teil des Prager Stadtgebietes)

▲ Kabinetná fotografia ženy v piešťanskom kroji z ateliéru F. Raceka z Brna.

A cabinet card of a woman in a Piešťany folk costume from the studio of F. Racek, Brno, Czech Republic.

Das Kabinettfoto einer Frau in der Tracht der Region Piešťany, aus dem Atelier von F. Racek in Brünn

Foto archív autora

kroj, sa záujem českej verejnosti ešte zvýšil. Faktorky organizovali najzručnejšie výšivkárky a čipkárky z okolitých obcí a ich práce chodili predávať priamo do Prahy. Tak sa stalo, že v Čechách a na Morave bolo nakoniec viac piešťanských krojov ako v samotnom regióne ich pôvodu.

Nič lepšie nedokumentuje hlbokú náklonnosť českých žien k piešťanskému kroju ako staré kabinetné fotografie, na ktorých sú zvečnené v tomto ľudovom odevu. Niekedy vidieť, že si ich prispôbovali domácim zvykom – na čepiec prišivali stužky alebo si obliekli pruceľ na šnurovanie. Rukávce a zástery, kde bola najhonosnejšia výšivka, sú však vždy originálne. Obľúba piešťanského kroja sa neobmedzovala iba na české zeme, ale prejavila sa i v Amerike. V životopise Milana Rastislava Štefánika od Jána Juríčka sa dočítame, že v roku 1910, keď Štefánik navštívil krajanov v Chicagu „kyticu mu podalo mladé dievča v piešťanskom kroji“. Vraj Marienka Lamošová odetá v kroji ho natoľko zaujala, že skorigoval svoje cestovateľské plány a pobyt v Chicagu si predĺžil o týždeň.

Piešťanský cestovateľ Igor Čech sa stretol s piešťanským krojom pri svojej ceste do USA v roku 1992. V mestečku Temple, v štáte Texas, ešte v 19. storočí vznikla Slovenská podporujúca jednota štátu Texas (SPJST). V čase jeho návštevy to bola prosperujúca poisťovňa. V jej priestoroch, v malom múzeu dokumentov, potrieb denného života, nemnohých predmetov donesených spoza mora, je aj figurína dievčiny oblečenej do piešťanského kroja. Zaujímavé je, že niekdajší prisťahovalci nepochádzali zo Slovenska, ale z Moravy, z okolia Frenštátu a Rožňova pod Radhoštěm. Preto hneď vedľa figuríny oblečenej

Foto archív autora

v piešťanskom kroji stojí ďalšia v kyjovskom, ktorý je dodnes najznámejším krojom na Morave. Všeobecne možno povedať, že v spolkovom živote krajanov v Spojených štátoch sa tiež preferoval piešťanský kroj. Dnes sa však už väzby na pôvodnú vlasť uvoľňujú a majú iné formy a prejavy.

Na záver ešte jedna zaujímavosť: Miss Universe Slovenskej republiky z roku 2009, Denisa Mendrejšová, na svetovom finále, ktoré sa konalo na Bahamách, sa predstavila tiež v krakovianskom variante piešťanského kroja. A vyzerala v ňom skvele! ■

At the beginning of the 20th century, when wearing folk costumes in the traditional agricultural setting was beginning to fade, its beauty was discovered by the educated, patriotic layers of society. Ladies started wearing folk costumes, particularly at ceremonial events, so they could demonstrate their political feelings. For this purpose it was necessary to choose one folk costume that would represent all of Slovakia not only at home, but also abroad. In particular Czech people showed their fellowship with their "Slovak brothers" by wearing a Slovak folk costume. It was not an easy task to choose from the rich and vast number of embroideries, cuts and forms. Finally, the Czech intelligentsia chose the Piešťany folk costume. We can only make assumptions as to exactly why our local folk costume was so honoured. The fact is the Piešťany

▲ Kolorovaná fotografia zo 40. rokov 20. storočia. Miesto nálezu Pchery, okres Kladno.
Coloured photo from the 1940s. It was found in Pchery, the Kladno district, Czech Republic.
Ein koloriertes Foto aus den 40er Jahren des 20. Jahrhunderts; Fundort: Pchery, Kreis Kladno

folk costume - alongside the one from Trnava - belonged to the most beautiful and most splendid Slovak costumes and both won awards at world exhibitions in London and Paris, as well as at the Ethnology Exhibition in Prague in 1895.

It is no wonder that it fascinated the spa guests and Piešťany visitors. At the turn of the 20th century, when interest in folk art was culminating, it became a much sought after souvenir. After the origin of its Krakovany variant, which had even more intricate patterns and softer embroidery than the original Piešťany costume, the interest among the Czech public actually increased. There were agents who organized the most skilful embroiderers and lace makers from the adjacent villages and then sold their work in Prague. Thus, at the end there were more Piešťany folk costumes in Czechia and Moravia than in the region of their origin.

Nothing can demonstrate the deep attachment Czech women had to the Piešťany folk costume any better than the old cabinet cards (photographs), which show them wearing this folk costume. Sometimes it is clear that they adapted the costume to their local customs - they attached ribbons to head-rings, or they put a camisole (bodice) on it, tied with laces. The sleeves and aprons, which bore the most splendid decoration, were always original.

The popularity of the Piešťany folk costume was

not confined only to the Czech lands, but it also spread to the USA. The biography of Milan Rastislav Štefánik by Ján Juriček speaks about Štefánik's visit to his fellow countrymen in Chicago in 1910, when „a young girl dressed in a Piešťany folk costume handed him a bunch of flowers“. Compelled by the attractiveness of Marienka Lamošová dressed up in the costume, he changed his travel plans and prolonged his stay in Chicago by one week.

Piešťany traveller Igor Čech came across a Piešťany folk costume during his US trip in 1992. In the small town of Temple, Texas, the Slavic Union Supporting the State of Texas (SPJST) was established in the 19th century. At the time of his visit it was a prosperous insurance company. Within the premises, there is a museum of documents, everyday necessities and a few objects, which had been brought across the ocean, including a female dummy wearing a Piešťany folk costume. It is interesting that the former local immigrants did not come from Slovakia, but from the region of Frenštát and Rožňov pod Radhoštěm (now part of the Czech Republic). This is why, next to the dummy in a Piešťany costume, there is another one dressed in a folk costume from the Kyjov region, which is still regarded as the most famous costume of Moravia. In general, it can be said that in the social lives of our fellow countrymen living in the US, the

Piešťany folk costume was preferred. However, nowadays the bonds with their original homeland tend to be looser and appear in different forms and expressions.

One more matter of interest at the end: the Slovak Republic Miss Universe contestant, Denisa Mendrejová, introduced herself at the world final in the Bahamas in 2009 dressed up in a Krakovany variant of the Piešťany folk costume. And she looked wonderful in it! ■

Nachdem zu Beginn des 20. Jahrhunderts das Tragen der Tracht im traditionellen ländlichen Umfeld immer seltener wurde, entdeckte die intellektuelle und patriotisch orientierte Gesellschaftsschicht ihre Schönheit für sich. Vor allem bei festlichen Anlässen zogen die Damen gern Trachten an, um ihrer politischen Gesinnung

Ausdruck zu verleihen. Zu diesem Zweck war es jedoch notwendig, eine einheitliche Tracht zu wählen, welche die gesamte Slowakei nicht nur im Inland, sondern auch weltweit präsentieren könnte. Vor allem Tschechien demonstrierte seine Verbundenheit mit den „slowakischen Brüdern“ durch das Tragen einer slowakischen Tracht. Im Hinblick auf den unermesslichen Reichtum an Stickmustern, Schnitten und Formen, war es keine leichte Aufgabe, eine Entscheidung zu treffen. Die Wahl der tschechischen Bildungsschicht fiel schließlich auf die Tracht aus Piešťany. Warum die Ehre ausgerechnet dem hiesigen Volksgewand zuteilwurde, darüber können wir nur mutmaßen. Tatsache ist, das die Tracht aus Piešťany - neben der aus Trnava - zu den schönsten und prachtvollsten slowakischen Trachten gehörte und dass beide auf den Weltausstellungen in London und Paris sowie auf der Völkerkundlichen Ausstellung in Prag, im Jahre 1895, eine Auszeichnung erhielten. So

verwundert es nicht, dass diese traditionelle Kleidung auch die Kurgäste und Besucher von Piešťany verzauberte. An der Wende des 19. zum 20. Jahrhundert - als das Interesse an der Volkskunst gipfelte - wurde sie deshalb auch ein begehrtes Souvenir. Nachdem zum Ende des 19. Jahrhunderts die so genannte krakovianska Variante der Tracht aus Piešťany entstand, mit noch kleineren Ornamenten und feineren Stickmustern, stieg das Interesse der tschechischen Öffentlichkeit noch mehr. Vermittlerinnen organisierten die besten Stickerinnen und Klöpplerinnen aus den umliegenden Ortschaften und fuhren mit ihren Arbeiten direkt nach Prag, um sie dort zu verkaufen. So kam es dazu, dass es in Tschechien und Mähren letztendlich mehr Trachten aus Piešťany gab, als in ihrer Ursprungsregion. Nichts belegt die tiefe Zuneigung der tschechischen Frauen zu der Tracht aus Piešťany deutlicher als alte Kabinettfotos, auf denen sie in diesem traditionellen Gewand verehigt wurden. In manchen Fällen passten sie es den heimischen Gepflogenheiten etwas an und verzierten beispielsweise die Haube mit angenähten Schleifen oder trugen die Weste „pruceľ“ mit Schnürung. Die mit Stickereien am üppigsten verzierten Ärmel und Schürzen entsprachen jedoch immer dem Original. Die Tracht aus Piešťany erfreute sich nicht nur auf tschechischem Gebiet großer Beliebtheit, sondern sogar in Amerika. In der Biographie des Milan Rastislav Štefánik schreibt der Autor Ján Juríček, dass Štefánik im Jahre 1910 seine Landsleute in Chicago besuchte und „einen Blumenstrauß von einem jungen Mädchen in der Tracht aus Piešťany überreicht bekam“. Die Trägerin der Tracht, Marienka Lamošová, beeindruckte ihn angeblich so sehr, dass er seine Reisepläne spontan änderte und seinen Aufenthalt in Chicago um eine Woche verlängerte.

Der Weltreisende Igor Čech aus Piešťany stieß auf die einheimische Tracht bei seiner USA-Reise im Jahre 1992. In der kleinen Stadt Temple, im Bundesstaat Texas, entstand bereits im 19. Jahrhundert der „Slawische Verband des Staates Texas“. Zur Zeit seines Besuches war es eine prosperierende Versicherungsgesellschaft. In ihren Räumlichkeiten, einem kleinen Museum, in dem einige wenige aus Übersee stammende Stücke wie Dokumente und Gegenstände des alltäglichen Lebens ausgestellt waren, befindet sich auch eine lebensgroße Puppe, gekleidet in der Tracht aus Piešťany. Kurios ist, dass die früheren Immigranten nicht aus der Slowakei, sondern aus der Umgebung der Städte Frenštát und Rožňov pod Radhoštěm in Mähren stammten. Deshalb steht gleich daneben eine weitere Puppe, gekleidet in der Tracht aus Kyjov, die bis heute die bekannteste in ganz Mähren ist. Allgemein kann gesagt werden, dass auch im Bund der Landsleute in den Vereinigten Staaten die Tracht aus Piešťany präferiert wurde. Heute jedoch ist die Bindung an die ursprüngliche Heimat schwächer und auch ihre Formen und Ausdrucksweisen haben sich gewandelt.

Zum Schluss noch eine interessante Kleinigkeit: die Gewinnerin des Titels „Miss Universe Slowakei 2009“, Denisa Mendrejová, stellte sich im Weltfinale auf den Bahamas ebenfalls in der „krakovianska“ Variante der Tracht aus Piešťany vor. Und sie sah darin fabelhaft aus! ■

▲ Denisa Mendrejová sa s týmto krojom z Krakovian zúčastnila súťaže Miss Universe na Bahamách. Denisa Mendrejová, dressed in her folk costume from Krakovany, took part in the Miss Universe competition in the Bahamas. In dieser Tracht aus Krakovany trat Denisa Mendrejová bei dem Schönheitswettbewerb „Miss Universe“ auf den Bahamas an.

Foto Viera Dusíková

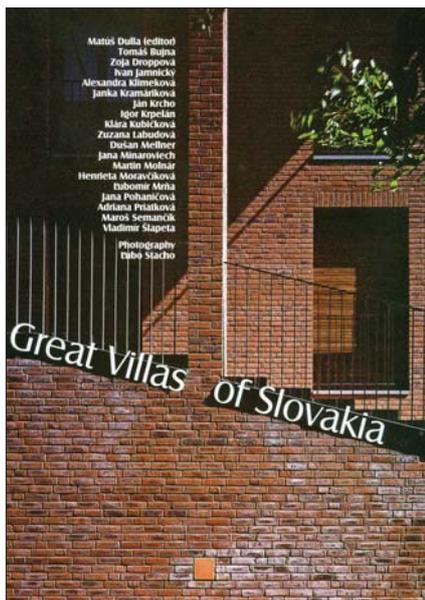
▲ Piešťanský kroj v malom múzeu v mestečku Temple (Texas). The Piešťany folk costume in the small museum of the little town of Temple, Texas. Tracht aus Piešťany im kleinen Museum des Städtchens Temple (Texas)

Foto archiv Igora Čecha

Five Famous Villas and Few Human Fates

Fünf berühmte Villen und eine Handvoll menschlicher Schicksale

Ľubomír Mrňa

▲ Anglická mutácia knihy Slávne vily Slovenska.
The English version of "Great Villas of Slovakia".
Die englische Ausgabe des Buches „Berühmte Villen der Slowakei“

Vari v žiadnej encyklopédii sa o vile nedá dozvedieť oveľa viac, ako že je to pekný obytný dom, zväčša so záhradou. Akokoľvek, do knihy Slávne vily Slovenska (Foibos, Praha 2010) sa dostalo päť piešťanských budov, z ktorých štyri vlastnú záhradu nemajú a tri ani nikdy nemali. Niet teda dôvodu sa nazdávať, že by im nemohli chýbať i niektoré ďalšie špecifiká. Tých päť nositeľiek titulu Slávna vila sa volajú: Sancta Maria (vznikla roku 1911), Alexander (1911 - 1912), Astoria (1927), Lívia (1927) a Pavla - pôvodne a spisovne Paula - (1928 - 1929). Ktovie prečo sa honor byť slávnou vilou neušiel vilám Löger, Astra, Izabela...?

It's most likely that you will learn no more from an encyclopaedia entry about a villa other than that it's just a nice habitable house, usually with a garden. The book "Great Villas of Slovakia" (Foibos, Prague 2010) contains five buildings from Piešťany, out of which four do not have their own garden and three have never had one. So, there is no reason to think that they might not be missing some other villa-specific specifications. These five bearers of the Famous Villa title are: Sancta Maria (built in 1911), Alexander (1911-1912), Astoria (1927), Lívia (1927) and Pavla - originally and literarily Paula (1929 - 1929). Who knows why this honour was not bestowed upon the other villas such as Löger, Astra, Izabela...?

In kaum einer Enzyklopädie wird der Leser über eine Villa mehr erfahren können, als dass es sich um ein schönes Wohnhaus, meist mit einem Garten, handelt. Wie dem auch sei, in das Buch „Berühmte Villen der Slowakei“ (im Original „Slávne vily Slovenska“, Foibos, Praha 2010) schafften es gleich fünf Objekte aus Piešťany, von denen vier keinen eigenen Garten haben und drei auch nie einen hatten. Es gibt also keinen Grund zur Annahme, dass ihnen nicht auch einige weitere spezifische Merkmale fehlen könnten. Die fünf Trägerinnen des Titels „berühmte Villa“ heißen: „Sancta Maria“ (erbaut im Jahre 1911), „Alexander“ (1911 - 1912), „Astoria“ (1927), „Lívia“ (1927) und „Pavla“ - ursprünglich und gemäß der Standardsprache Paula - (1928 - 1929). Niemand weiß, warum die Ehre, eine berühmte Villa zu sein, nicht auch den Villen „Löger“, „Astra“, „Izabela“... zuteilwurde?

Päť slávnych vil a niekoľko

Architektúru musí ktosi chcieť, vymyslieť, postaviť, zaplatiť, udržiavať. Vilu, od istého času nazývanú Sancta Maria (Teplická ul. 50) chceli, svorne navrhli, postavili i financovali jej budúci prví užívatelia Juraj Halzl a Jozef Krátky. Kým obaja spolumajitelia piešťanskej projektovej a stavebnej firmy, na ktorých sa neskôr hlboko zabudlo, objekt obývali, menoval sa Vila Halzl a Krátky. Až keď sa roku 1938 stal vlastníctvom Rehole Anglických Panien, zmenil meno a nový názov Vila Sancta Maria sa časom zaužíval. K vile, ktorá je od roku 1994 národnou kultúrnou pamiatkou, prilieha záhrada.

Takmer súbežne s Vilou Halzla a Krátkeho vznikla, podľa návrhu autorov kúpeľného komplexu Thermia-Irma architektov Henrika Böhma a Árina Hegeďusa, Vila Alexander (Winterova 41), pomenovaná podľa stavebníka MUDr. Leo Alexandra. Pôvodne slúžila bývaniu

a lekárskej praxi majiteľa a obklopovala ju vlastná záhrada. Za II. svetovej vojny sa manželka Ema a Leo Alexandrovcí stali obeťami genocidy. Budova počas storočnej existencie prišla nielen o záhradu, ale i o viaceré kvality pôvodného interiéru.

Hrozba straty života sa v rokoch holokaustu vznášala i nad hlavnými aktérmi realizácie Vily Astoria (Sad A. Kmeťa 24). Stavebník MUDr. Armand Szegő a architekt Artúr Szalatnai-Slatinský napokon vyviazli a dožili sa požehnaného veku, stavitel' Alfréd Kováč sa z koncentračného tábora nevrátil. Ich spoločné dielo - rovnako ako vily Alexander, Lívia a Pavla - je kultúrnou pamätihodnosťou mesta.

V skupine šiestich medzivojnových vil-

Reliéf na priečelí Vily Halzl a Krátky.
Embossment on the front face of Vila Halzl and Krátky.
Relief an der Front der Villa „Halzl und Krátky“

Foto Martin Palkovič

▲ VÍLA HALZL A KRÁTKY (SANCTA MARIA).
 Vila Halzl and Krátky (Sancta Maria).
 Villa "Halzl und Krátky" (Sancta Maria)

Foto Martin Palkovič

by architects Henrik Böhm and Ármin Hegedüs, who also designed the spa complex Thermia – Irma. Originally, the villa, which was also surrounded by a garden, served as the residence and medical office of its owner and. During World War II, Ema and Leo Alexander fell victims to genocide. Throughout its 100 year long life the building has lost not only the garden, but also various quality parts of its interior.

The threat of losing their lives during the holocaust was also hanging over the main individuals involved in the building of Vila Astoria (24 Sad A.Kmeťa). Its builder MUDr Armand Szegó and architects Artúr Szalatnai-Slatinský managed to escape the threat and lived to an old age. However, its builder Alfréd Kováč never returned from the concentration camp. Their joint project – as well as villas Alexander, Lívia and Pavla – has become a Piešťany cultural sight.

From among the group of six villas built in the interwar period between the Váh riverside and the town park, there are two four-storey buildings – Lívia and Pavla (78 and 76 Sad A.Kmeťa). At the turn of this century, while the original pension Vila Paula, designed by the above mentioned architect Szalatnai-Slatinský for Dr Rosner, was given a new

Ľudských osudov

penziónov medzi nábrežím Váhu a parkom stoja bok po boku dve štvorpodlažné budovy: Lívia a Pavla (Sad A. Kmeťa 78 a 76). Kým pôvodný penzión Vila Paula, ktorý navrhol pre Dr. Rosnera už spomínaný architekt Szalatnai-Slatinský, dostal začiatkom nového tisícročia s novým poslaním hotela i zmenenú dispozíciu a nový šat, nevyužívaná Vila Lívia pomaly pustne. Osud hynúceho objektu mal v štyridsiatych rokoch dvadsiateho storočia neblahú predzvesť v tragicky zmarených životoch autorov, architektov Fridricha Weinwurma a Ignáca Vécseiho. Stavebník Eugen Feldmar užíval budovu až do smrti; jeho potomkovia si našli pohostinnejší domov v cudzine.

V publikácii Slávne vily Slovenska, ktorá vyšla aj v anglickej mutácii, sa o tom všetkom hovorí podrobnejšie. Chyby, ktoré sa do knihy vlúdili, hádam neumenšia hodnotu dobrého úmyslu. ■

The architectural object must be wanted, designed, built, paid for and maintained. The villa called Sancta Maria for some time (50 Teplická Str.) was jointly wanted, designed, built and financed by their first users Juraj Halzl and Jozef Krátky. While these two long-forgotten co-owners of a development and building company lived here, the building bore the name Vila Halzl and Krátky. When in 1938 the building became the property of the Order of the Blessed Virgin Mary, the building's name was changed to Vila Sancta Maria, which everybody got used to in the course of time. The villa, which has been a national cultural treasure since 1994, has an adjacent garden.

Almost concurrently with Vila Halzl and Krátky, another building, Vila Alexander (41 Winterova Str.), named after its builder MUDr Leo Alexander, was erected. It was designed

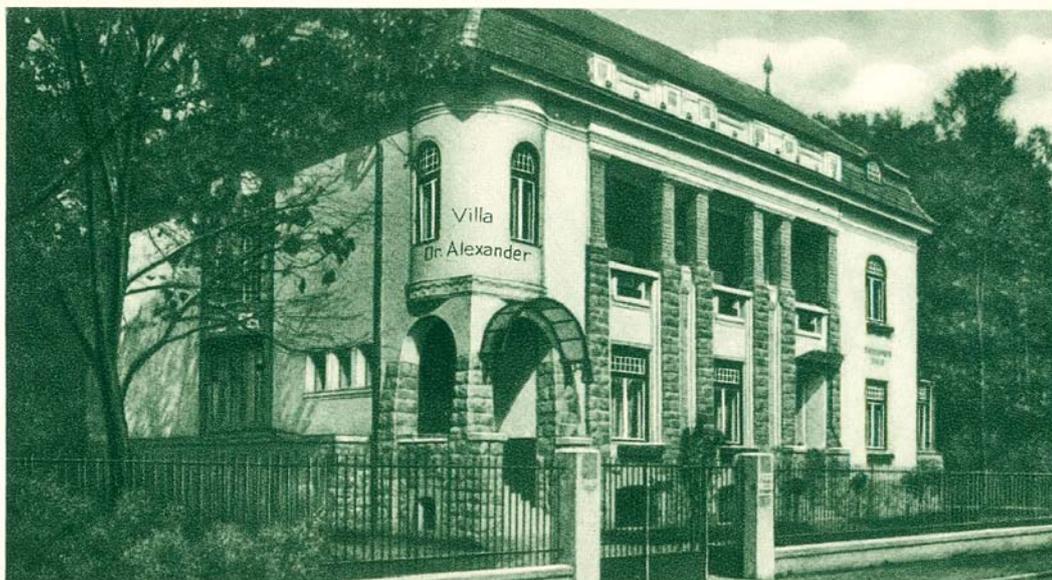
mission as a hotel with a different layout and new decoration, the latter villa was gradually abandoned. The fate of this dying building seemed a sinister harbinger of things to come, when, in the 1940's, its designer and architect Fridrich Weinwurm and Ignác Vécsei tragically died. Its builder Eugen Feldmar used the building until his death, although his descendants found a new, more hospitable home abroad.

The book "Great Villas of Slovakia", published also in English, deals with all these facts in more detail. We hope the errors which may have found their way into the book, will not diminish the value of its good intentions. ■

▲ Tabuľa s menami architektov na Vile Alexander.
The sign with the name of the architects on Villa Alexander.
Tafel mit Namen der Architekten an der Front der Villa „Alexander“

Foto archív autora

Villa Dr. Alexander, Hauptfront

Foto archív autora

Jedes architektonische Werk muss von jemandem gewollt, geplant, erbaut, bezahlt und instandgehalten werden. Die Villa „Sancta Maria“ (in der Teplická Straße 50) war ein Wunschprojekt ihrer künftigen Nutzer Juraj Halzl und Jozef Krátky, das sie gemeinsam planten, erbauten und auch finanzierten. Solange die beiden, später in tiefe Vergessenheit versunkenen Miteigentümer einer Planungs- und Baugesellschaft in Piešťany das Objekt bewohnten, hieß es „Villa Halzl und Krátky“. Erst als es im Jahre 1938 zum Besitztum des Ordens „Englische Fräulein“ wurde, änderte sich sein Name und die neue Bezeichnung „Villa Sancta Maria“, bürgerte sich schnell ein. Zu der Villa, die 1994 zum nationalen Kulturdenkmal ernannt wurde, gehört ein angrenzender Garten.

Fast zeitgleich mit der Villa „Halzl und Krátky“ entstand auch das Objekt „Villa

Alexander“ in der Winterova Str. 41. Erbaut wurde es nach dem Entwurf der Architekten Henrik Böhm und Ármin Hegedüs, die ebenfalls den Kurkomplex „Thermia-Irma“ entwarfen. Ihren Namen erhielt die Villa nach ihrem Bauherren Dr. Leo Alexander. Ursprünglich diente sie zum Wohnen und beherbergte gleichzeitig die ärztliche Praxis ihres Besitzers. Auch dieses Objekt war von einem eigenen Garten umgeben. Die Eheleute Ema und Leo Alexander fielen während des 2. Weltkrieges dem Genozid zum Opfer. Im Verlauf seiner 100-jährigen Existenz verlor das Objekt nicht nur seinen Garten, sondern auch weitere Vorzüge seiner Ausstattung.

Der Gefahr, während des Holocaust jederzeit ihr Leben zu verlieren, waren auch die Hauptbeteiligten am Bau der „Villa Astoria“ (Sad A. Kmeťa 24) ausgesetzt. Der Bauherr, Dr. Armand Szegő sowie der

▲ Vila Alexander na dobovej fotografii.
Villa Alexander in a period photograph.
Villa „Alexander“ auf einer zeitgenössischen Fotografie

Architekt Artur Szalatnai-Slatinský konnten letztendlich entkommen und ein gesegnetes Alter erreichen. Der Baumeister Alfréd Kováč jedoch kehrte aus dem Konzentrationslager nicht mehr zurück. Ihr gemeinsames Werk gehört - sowie die Villen „Alexander“, „Livia“ und „Pavla“ - zu den Kulturdenkmälern der Stadt.

In einer Gruppe von sechs in der Zwischenkriegszeit erbauten Villen (Pensionen) zwischen dem Waagufer und dem Park, stehen Seite an Seite zwei vierstöckige Gebäude: „Livia“ und „Pavla“ (Sad A. Kmeťa 78 und 76). Während die einstige Pension „Villa Paula“, die der bereits erwähnte Architekt Szalatnai-Slatinský für Dr. Rosner entwarf, im Zuge

Foto Martin Palkovič

- ▲ Penzión Pavla po prestavbe na hotel a Lívia.
- Pension Pavla after it was rebuilt and transformed into the hotels and Lívia.
- Pensionen „Pavla“ (nach ihrem Umbau zum Hotel) und „Lívia“

ihrer neuen Bestimmung als Hotel zu Beginn des neuen Millenniums umgebaut und neu gestaltet wurde, verfällt die ungenutzte „Villa Lívia“ unaufhaltsam. Für das Schicksal dieses sterbenden Hauses gab es in den 40er Jahren des 20. Jahrhunderts einen unheimlichen Vorboten im tragischen Lebensende der Architekten Fridrich Weinwurm und Ignác Vécsei, die es entwarfen. Der Bauherr, Eugen Feldmar, nutzte das Objekt bis zu seinem Tod. Seine Nachfahren fanden eine neue, gastfreundlichere Heimat im Ausland.

In der Publikation „Berühmte Villen der Slowakei“, die auch in der englischen Sprache erschien, wird all dies detaillierter beschrieben. Und Fehler, die sich in das Buch eingeschlichen haben, werden die gute Absicht hoffentlich nicht schmälern. ■

Foto Martin Palkovič

- ▲ VÍla Astoria, pohľad z Pribinovej ulice.
- Villa Astoria, the view from Pribinova Street.
- Villa „Astoria“, Blick von der Pribinova Straße aus

Foto Marián Klčo

- ▲ Základy kostnice, pristavanej ku kostolu sv. Gála. Vľavo hore vidno zhluk lebiek v sekundárnej polohe.
The base of the Charnel house added to the Church of Saint Gall. At the top left you can see a cluster of skulls in the secondary location.
Fundamente des Beinhauses, das an die Kirche des hl. Gallus angebaut wurde; oben links ist eine Ansammlung von Schädeln in sekundärer Lage

Foto Eva Drobná

- ▲ Drobné mosadzné kovanie, nález z novovekých hrobov, pochádza zo sekundárnej polohy z kostnice.
A small brass mounting, a find from the Modern Era graves, comes from the secondary location in the charnel house.
Filigrane Messingbeschläge, der Fund aus neuzeitigen Gräbern stammt aus einer sekundären Lage im Beinhaus

Archeologický výskum Kostola sv. Gála v Krakovanoch-Strážach

Marián Klčo, Vladimír Krupa

Archeological Research of the Church of
Saint Gall in Krakovany-Stráže

Archäologische Untersuchung der Kirche
des hl. Gallus in Krakovany-Stráže

V mesiacoch júl a august 2010 uskutočnili pracovníci Balneologického múzea v Piešťanoch archeologický výskum Kostola sv. Gála v obci Krakovany, časť Stráže. Obec Stráže bola zlúčená s obcou Krakovany v roku 1943. Podnetom k archeologickému výskumu kostola bol reštaurátorský výskum interiéru a pripravovaná sanácia zavlhnutého objektu, vrátane záchrany fragmentov objavených nástenných malieb. Archeologický výskum sa uskutočnil vďaka poskytnutému grantu Ministerstva kultúry SR.

In July and August 2010 the employees of the Balneological Museum in Piešťany performed archaeological research on the Church of Saint Gall in the village of Krakovany, in the area called Stráže. The community of Stráže was integrated into the village of Krakovany in 1943. The impulse to carry out archaeological research on the church was initiated by the restoration examination of the interior and preparations for the reconstruction of the damp building, including the preservation of discovered wall painting fragments. The archaeological research was made possible thanks to a grant provided by the Ministry of Culture of the Slovak Republic.

In den Monaten Juli und August 2010 führten Mitarbeiter des Balneologischen Museums in Piešťany eine archäologische Untersuchung der Kirche des hl. Gallus in der Ortschaft Krakovany, Ortsteil Stráže, durch. Die Gemeinden Stráže und Krakovany wurden im Jahre 1943 zusammengeführt. Den Anstoß für die archäologische Erforschung der Kirche gaben eine restauratorische Untersuchung des Interieurs, einschließlich der Rettung von Fragmenten der entdeckten Wandmalereien sowie die bevorstehende Sanierung des feucht gewordenen Objektes. Die Forschungsarbeiten wurden mit finanzieller Hilfe des Kultusministeriums der Slowakischen Republik durchgeführt.

Foto Marián Klčo

▲ Portál bočného vstupu do kostolnej lode a sonda, pomocou ktorej bola zistená pôvodná úroveň terénu.
The portal of the side entry to the church aisle and the probe by which the original ground level was determined.
Portal des Seiteneingangs in das Kirchenschiff und der Sondageschnitt, mit dessen Hilfe die ursprüngliche Bodenhöhe bestimmt werden konnte

Kostol sv. Gála pochádza z polovice 14. storočia. Bol postavený príslušníkmi zemepanského rodu Péchyovcov (Péči), ktorí od konca 14. storočia začali používať predikát Apponyi de Nagy. Obec, v tom čase Veľké Stráže, spolu s mýtnou stanicou získali Péchyovci do vlastníctva v roku 1337. Gotický charakter si Kostol sv. Gála zachoval dodnes. Zvýrazňujú ho gotické okná v presbytériu, ale aj kamenný gotický portál bočného vchodu do lode kostola.

Výskum ukázal, že pôvodná podlaha, ktorú tvorila maltová dlážka, bola v sakristii a v presbytériu kostola v minulosti niekoľkokrát upravovaná či obnovovaná. Výsledkom týchto prác je jej postupné navyšovanie.

Pri severovýchodnej stene sakristie sa odokryli základy pristavanej oltárnej menzy stredovekého pôvodu. Aj celkový vzhľad sakristie (rebrová gotická klenba a erb v svorníku klenby) svedčia o jej významnej funkcii v minulosti. Pravdepodobne slúžila ako kaplnka. V presbytériu kostola (v priestore pred oltárom) boli v hĺbke 220 cm od dnešnej úrovne terénu odokryté dva hroby priebežne datované do 17. – 18. storočia. Poloha časti kostí (kosti chodidla pravej nohy a sánka) v hrobe 6/2010 hovoria o dodatočnom manipulovaní s telom zomrelého. Veľké množstvo železných kincov dokladá opätovné uzatvorenie rakvy. Mŕtvy nepozeral na oltár, ale opačne. Pravá noha bola oddelená a uložená pri ľavom kolene a predkolení, ľavá noha bola neprirodzene vyvrátená. Lebka bola oddelená od chrčtice a sánka zasunutá pod ľavú lopatku. Sú to zreteľné stopy protivampiristického zásahu, aby sa mŕtvy nemohol vracaf späť a škodiť.

Výbavu hrobov tvorili bronzový špendlík, spínací háčik a drôtené bronzové špirálky.

Hroby odokryté v sondách v exteriéri kostola – s výnimkou jedného – sú novoveké. V exteriéri kostola sme v severnej časti preskúmali základ kostnice, ktorej múry priliehali k samotnému kostolu. Na základe drobných nálezov (pracky, kovania) ju datujeme do novoveku. Medzi zaujímavé nálezy z interiéru kostola patrí bronzová rímska spona, z exteriériu je to fragment luxusnej rímskej keramiky terra sigillata, nález fragmentu krúžkovej zbroje zo 14. storočia, zvýrazňujúci stredoveký charakter lokality.

Archeologický výskum Kostola sv. Gála potvrdil jeho stredoveký charakter. Ako významná kultúrna pamiatka a sakrálny objekt si zaslúži pozornosť a obnovu do dôstojného stavu. Len rekonštrukciou sa dajú zachrániť a zodpovedajúcim spôsobom prezentovať umelecko-historické hodnoty tejto cennej stavby. ■

The church of Saint Gall comes from the middle of the 14th century. It was built by members of the Péchy (Péči) landlord family, who from the end of 14th century had started using the predicate Apponyi de Nagy. They obtained the village, at that time called Veľké Stráže (Great Guards), together with a toll-house in 1337. The gothic character of the church has been preserved until now. It is highlighted by the gothic windows in the presbytery, as well as by the

Foto Marián Klčo

stone gothic portal of the side entry to the church aisle. The research proved that the original floor, which was made of mortar, had been restored and surfaced in the sacristy and presbytery many times in the past, which resulted in its gradual elevation.

At the north-east wall of the sacristy, the foundation of an added altar table (mensa) of medieval origin was uncovered. The overall appearance of the sacristy (ribbed vault and the coat-of arms in the sectroid) testifies to its important function in the past. It probably served as a chapel.

In the church presbytery (the place in front of the altar), two graves were uncovered, 220 cm under the present-day ground level, which date back to the 17th – 18th century. The position of the bones (the bones of the right feet and the lower jaw) in grave 6/2010 reveals that there was additional manipulation with the dead body. The great number of iron nails proves repeated closing

Foto Eva Drobná

▲ Rímska bronzová spona, nálež z interiéru kostola sv. Gála.
A Roman bronze buckle, a find from the interior of the Church of Saint Gall.
Römische Bronzefibel, ein Fund aus dem Inneren der Kirche des hl. Gallus

▲ Základy kostola sú vymurované z kameňa spájaného kvalitnou maltou.

The foundations of the church were made of stones joined by quality mortar.

Die Kirchen-Fundamente sind aus Steinen gemauert, die mit hochwertigem Mörtel verbunden wurden

of the coffin. The dead body was not facing the altar, but rather the opposite direction. The right leg was separated from the body and placed against the left knee and the shin-bone. The skull was separated from the spine and the lower jaw slipped under the left blade-bone. These are all visible traces of anti-vampire intervention, so the dead could not come back and cause harm. Other artefacts in the graves included a bronze pin, binding hook and wire bronze spirals.

All of the graves, except one, uncovered by the probes in the church exteriors are from the Modern Era. In the northern part of the church exterior, we examined the basis of a charnel house, whose walls were adjacent to the church. Based on tiny findings (buckles, ironworks) it can be dated to the Modern Era. From among some of the interesting findings we can mention a bronze Roman buckle found inside the church, or a fragment of the luxury Roman ceramics "terra sigillata" and a fragment of chain-armor from the 14th century, which was found outside the church and emphasizes the medieval character of the locality.

The archaeological research of the Church of Saint Gall confirmed its medieval character. As an important cultural sight and a sacral building it deserves attention and should be renovated back to a dignified state. Only by its reconstruction can we save and present the artistic and historical values of this precious building. ■

Die Kirche des hl. Gallus stammt aus der 1. Hälfte des 14. Jahrhunderts. Sie wurde von Angehörigen des Adelsgeschlechts Péchy erbaut, die ab Ende des 14. Jahrhunderts den Titel Apponyi de Nagy führten. Das damalige Dorf Velké Stráže, zusammen mit einer Wegezoll-Station, gelangte im Jahre 1337 in den Besitz des Geschlechts Péchy. Ihren gotischen Charakter bewahrte sich die Kirche des hl. Gallus bis heute. Dieser wird vor allem durch die gotischen Fenster im Presbyterium und das gotische Steinportal am Seiteneingang in das Kirchenschiff hervorgehoben.

Die Untersuchung zeigte, dass der ursprüngliche Boden, den eine Mörtelschicht bildete, im Bereich der Sakristei und des Presbyterium in der Vergangenheit mehrere Male ausgebessert oder erneuert wurde. Infolge dieser Arbeiten kam es zu einer kontinuierlichen Erhöhung des Bodens.

An der nordöstlichen Wand der Sakristei wurden die Fundamente einer angebauten Altarmensa mittelalterlichen Ursprungs aufgedeckt. Das gesamte Erscheinungsbild der Sakristei (gotisches Rippengewölbe und ein Wappen am Scheitelstein des Gewölbes) zeugt davon, dass sie früher eine bedeutende Funktion erfüllte. Im Kirchenpresbyterium (in einem Raum unter dem Altar) wurden in der Tiefe von 220 cm unterhalb der heutigen Bodenhöhe zwei Gräber entdeckt, die in das 17. – 18. Jahrhundert datiert

Foto Marián Klčo

- ▲ Jeden z novovekých hrobov odkrytých v exteriéri kostola.
One of the Modern Era graves uncovered outside of the church.
Eines der neuzeitlichen Gräber, die im Außenbereich der Kirche aufgedeckt wurden

Foto Marián Klčo

- ▲ Kamenný náhrobok z 19. storočia, pozostatok novovekého cintorína okolo kostola.
A stone tombstone from the 19th century, the remnant of the Modern Era cemetery around the church.
Ein Grabstein aus dem 19. Jahrhundert - das Überbleibsel eines neuzeitigen Friedhofs an der Kirche

werden. Die Lage der Knochen (Knochen eines rechten Fußes und ein Unterkiefer) im Grab Nr. 6/2010 zeugt von nachträglicher Manipulation des Körpers des Verstorbenen. Die große Anzahl von Eisennägeln belegt ein erneutes Verschließen des Sarges. Der Blick des

Toten ist nicht auf den Altar, sondern auf die gegenüberliegende Seite gerichtet. Das rechte Bein wurde abgetrennt und neben das linke Knie und das Schienbein gelegt, das linke Bein war unnatürlich verdreht. Auch der Schädel wurde von der Wirbelsäule abgetrennt und der

Unterkiefer unter das linke Schulterblatt geschoben. Dies sind eindeutige Spuren von Vorkehrungen zum Schutz gegen Vampire, damit der Tote nicht mehr zurückkehren und Schaden konnte.

Die Grabausstattung bildeten eine Stecknadel aus Bronze, ein kleiner Verschlusshaken und Spiralen aus Bronzedraht.

Die Gräber, entdeckt in Sondageschnitten auf dem Gelände der Kirche, sind mit einer Ausnahme alle neuzeitlich. Im nördlichen Außenbereich der Kirche wurden die Fundamente eines Beinhauses untersucht, dessen Mauern direkt an die Kirche anschlossen. Anhand kleinerer Funde (Schnallen, Metallbeschläge) wird es in die Neuzeit datiert. Einen interessanten Fund aus dem Innenbereich der Kirche stellt eine römische Bronzefibel dar, im Außenbereich waren es ein Fragment der römischen Luxuseramik Terra Sigillata und das Fragment einer Kettenrüstung aus dem 14. Jahrhundert, das den mittelalterlichen Charakter der Lokalität hervorhebt.

Die archäologische Untersuchung der Kirche des hl. Gallus belegte ihren mittelalterlichen Ursprung. Als bedeutendes Kulturdenkmal und sakrales Objekt, verdient sie Aufmerksamkeit und die Erneuerung in einen würdigen Zustand. Der kunsthistorische Wert dieses wertvollen Bauwerkes kann nur durch eine Restaurierung gerettet und entsprechend präsentiert werden. ■

Foto archív autora

Piešťanské fotoateliéry do roku 1948

Piešťany Photographic Studios by 1948

Fotoateliers in Piešťany vor 1948

Robert Bača

V poslednej štvrtine 19. storočia sa Piešťany stali cieľom pre novú skupinu podnikateľov - umeleckých fotografov. V tej dobe sa stalo prestížnou záležitosťou vlastniť snímky z liečebného pobytu či dovolenky. Nový výdobytok techniky poskytoval možnosť trvalo si uchovať spomienky na príjemne prežité chvíle voľna.

In the last quarter of the 19th century Piešťany became the subject for a new group of entrepreneurs - art photographers. During that period, it became a matter of social prestige for a person to possess pictures of their holiday or a curative stay at the spa. The new technical advances provided an opportunity to record memories of pleasantly spent free time.

Im letzten Viertel des 19. Jahrhunderts wurde Piešťany zum Zielort für eine neue Gruppe von Unternehmern - die Kunstfotografen. Fotoaufnahmen, die einen Kuraufenthalt oder Urlaub dokumentierten, wurden in dieser Zeit zur Prestigefrage. Diese neue Errungenschaft der Technik machte es möglich, Erinnerungen an schöne Freizeit-Erlebnisse dauerhaft festzuhalten.

▼ Dnes už neexistujúci fotoateliér v parku na dobovej pohľadnici.
A period photograph of a photographic studio that is no longer in existence.
Das heute nicht mehr existierende Fotoatelier im Park auf einer zeitgenössischen Ansichtskarte

S počiatku prichádzali do Piešťan fotografi sezónne - z Budapešti, Viedne i okolitých väčších miest. Tak napríklad trnavský fotograf Edmund Violand otvoril v Piešťanoch filiálny ateliér. Bol to uznávaný majster-fotograf, ktorý v roku 1873 získal za svoje práce medailu na Svetovej výstave vo Viedni a v roku 1880 Štátnu cenu za zásluhy o remeslo v Nikolsburgu (dnes Mikulov).

V roku 1880 mal v Trnave ateliér aj Viliam Wietz, ktorý si tiež otvoril pobočku v Piešťanoch. Šťastie pritom skúšal aj v Prahe, Písku a Prešporku. Na Krajinkej výstave v Budapešti v roku 1885 získal za svoju tvorbu medailu. Zachovala sa od neho zaujímavá snímka renesančného kaštieľa v Moravanoch nad Váhom.

V Piešťanoch pôsobil až do svojej smrti v roku 1898 nitriansky fotograf Gusztáv Löger, ktorému sme venovali pozornosť v jesennom čísle Revue Piešťany 2005.

Koncom 19. storočia zriadili v Piešťanoch filiálku banskoštiavnickej Umeleckej siene Helios a pracoval tu i žilinský fotograf János Wykopal (Vykopal). Pred 1. svetovou vojnou

mal v Piešťanoch počas letnej kúpeľnej sezóny svoje pracovisko tiež renomovaný budapeštiansky fotograf Lipót Székely a Piešťanec Silberblatt, ktorého ateliér sa nachádzal na dnešnej Teplickej ulici. Dôležitú dokumentačnú hodnotu majú piešťanské litografické pohľadnice. Najstaršie z nich pochádzajú z roku 1898 z vienskej dielne „Karl Schwidernoch a synovia“. Firma využívala služby obchodných zástupcov, ktorí získavali predlohy od miestnych fotografov. Pozoruhodnú autentickú podobu majú pohľadnice centra Piešťan od Sándora Kozeluha z roku 1905. Treba dodať, že

Kozeluh bol aj zručným maliarom mestských vedút.

Po roku 1918 sa počet fotografov, ktorí mali živnosť postupne zvyšoval. Najznámejším z nich bol Hubert Nohál. Jeho ateliér v kúpeľnom parku neskôr prevzali spoločníci Leo Kulka (1900-1978) a Moravák Jan Šoula (1893-1953), ktorí boli švagrovia. Fotografom sa stal i jeden z troch Šoulových synov Ivan, pôsobiaci v Trenčíne a potom v Bratislave. V medzivojnovom období pracoval ako fotograf, ale i ako hodinár a obuvník Ľudvík Gajdošech.

Ďalšie fotoateliéry prevádzkovali Irena

Korachová a pán Vymetal. Fotografovaniu sa venovala i rodina Mangoldová a Suranová. V 40. a 50. rokoch minulého storočia mal v Piešťanoch fotoateliér aj Milan Mikuš a po ňom bratanci Pavol a Vladimír Brnovci, činní až do znárodnenia komunistami.

V roku 1942 vznikol v Piešťanoch miestny fotokružok. K najznámejším publicistom a fotografom v období 1. ČSR patrili Artur Kraus (1916 -2003), ktorý emigroval pred fašistickou zločnou do zahraničia. Osobným hosťom Janka Alexyho býval počas budovania piešťanskej umeleckej kolónie (1932-37) fotograf Pavol Socháň (1862 - 1941). Od 40. rokov minulého storočia prevzal po A. Krausovi štafetu Edo Klúbica-Sekera (1912-1978), pôvodným povoláním učiteľ, autor prvých civilných leteckých snímok Piešťan. V roku 1948 bol dušou kúpeľného časopisu *Saluberrimae pistinienses thermae*. V období socialistickej éry pôsobili v Piešťanoch početní a veľmi kvalitní fotografi. To je však už iná kapitola, zasluhujúca si samostatné spracovanie. ■

Foto archív autora

▼ Kabinetná fotografia dámy od Jánoša Wykopala (Žilina a Piešťany) poskytuje pohľad aj do romanticky ladeného fotoateliéru.

The cabinet photo of a lady by János Wykopal (Žilina and Piešťany) provides a view into a romantically tuned photo studio.

Das Kabinettfoto einer Dame, von János Wykopal (Žilina und Piešťany), bietet auch einen Blick in das romantisch gestimmte Fotoatelier.

At first, photographers came to Piešťany just for the summer season - they were from Budapest, Vienna or closer larger towns. For example Trnava photographer Edmund Violand, a reputable photographic-master, opened a branch studio in Piešťany. His works won a silver medal at the World Exhibition in Vienna in 1873 and the State Award for Craft Merits in Nikolsburg (today's Mikulov) in 1880.

In 1880, another photographer Viliam Wietz, who worked out of a studio in Trnava, opened a branch in Piešťany, having previously tried his luck in Prague, Písek and Prešporok (today's Bratislava). In 1885 at the Regional Exhibition in Budapest he won a medal for his work. His very interesting photo of a renaissance mansion house in Moravany nad Váhom is still preserved. A Nitra photographer Gusztáv Löger (who we dealt with in the autumn issue of *Revue Piešťany*) also worked in our town until his death in 1898.

At the end of 19th century the Helios Art Hall, based in Banská Štiavnica, opened a branch in Piešťany. A photographer from Žilina, János Wykopal (Wykopal) arrived in town as well. Just before World War I, during the spa summer season, a renowned Budapest photographer Leopold Székely based his business here and Piešťany native, Mr Silberblatt, established his studio on today's Teplická Street.

▲ Kabinetné fotografie z ateliéru Helios (Banská Štiavnica a Piešťany), Gusztáva Lógera (Nitra a Piešťany) a z ateliéru Viliama Wietza (Trnava a Piešťany) 80. - 90. roky 19. storočia.
Cabinet photographs from the studio Helios (Banská Štiavnica and Piešťany), from the studio of Gusztáv Lóger (Nitra and Piešťany) and from the studio of Viliam Wietz (Trnava and Piešťany).
From the 1880s and 1890s.
Kabinettfotos aus dem Atelier „Helios“ (Banská Štiavnica und Piešťany), aus dem Atelier von Gusztáv Lóger (Nitra und Piešťany) und dem Atelier von Viliam Wietz (Trnava und Piešťany).
80er - 90er Jahre des 19. Jahrhunderts

These period lithographic postcards of Piešťany have an important documentary value. The oldest taken in 1898 were made by Karl Schwidernoch & Sons in their Vienna workshop. The company used the services of sales representatives, who obtained prototype artworks from local photographers.

The postcards of the centre of Piešťany by Sándor Kozeluh have a remarkable authenticity. In addition we should add that this artist also painted cityscapes of the town.

After 1918, the number of free-lance photographers was gradually increasing. The most well-known of them was Hubert Nohál. His studio in the town park was later taken over by partners Leo Kulka (1900-1978) and Jan Šoula from Moravia (1893-1953). They were brothers-in-law. Ivan, one of the three sons of Mr Šoula, also became a photographer, working in Trenčín and later in Bratislava. During the interwar period another man, Ľudevít Gajdošech, originally a watchmaker and shoe-mender, worked as a photographer. Other such studios were run by Irena Korachová and Mr Vymetal. The Mangold and Suran families also dealt with photography. In the 40s and 50s of the last century Milan Mikuš ran a photographic studio in Piešťany, followed by the cousins Pavol and Vladimír Brno, who were active until nationalization by the communists.

In 1942 a local photographic club was established in Piešťany. There were many important members including Arthur Kraus (1916 – 2003) one of the most prominent publicists and photographers of the 1st Czecho-Slovak Republic who emigrated abroad under the threat of fascism.

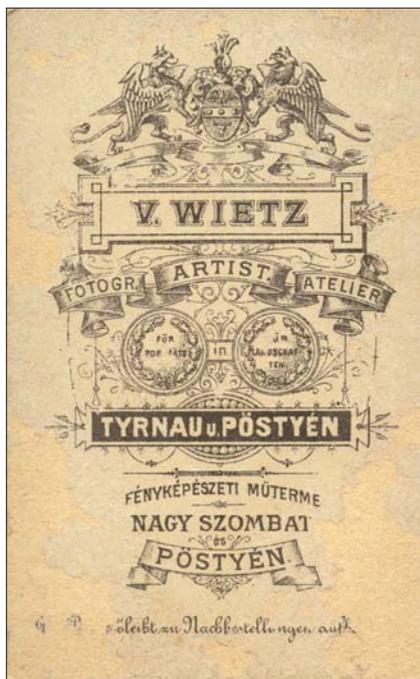

▲ Fotoatelier Šoula a Kulka v mestskom parku, ktorý bol koncom 90. rokov 20. storočia prebudovaný na reštauráciu a kaviareň.
Photographic studio of Mr Šoula and Kulka in the town park, which was turned into a restaurant and café at the end of the 90s in the 20th century.
Das Fotoatelier „Šoula a Kulka“ im Stadtpark wurde Ende der 90er Jahre des 20. Jahrhunderts in ein Restaurant und ein Café umgebaut.

Photographer Pavol Socháň (1862 - 1941) used to be a personal guest of painter Janko Alexy while the “Piešťany artistic colony” was developed (1932 -37). From the beginning of the 40s the Kraus’ “relay” was taken by Edo Klúbica-Sekera (1912-1978), a former teacher and the producer of the first civilian aerial pictures of Piešťany. In 1948 he was at the core of the spa magazine *Saluberrimae pistinienses thermae*. During the communist era there were numerous high quality photographers working in Piešťany. However, that is a different chapter, requiring a separate article. ■

Anfänglich kamen die Fotografen zu Beginn der Saison aus Budapest, Wien und einigen größeren benachbarten Städten nach Piešťany. Der Fotograf Edmund Violand aus Trnava eröffnete dann in Piešťany eine Filiale. Er war ein anerkannter Meister der Fotografie. Für seine Arbeiten erhielt er auf der Weltausstellung in Wien, im Jahre 1873, eine Medaille und 1880 wurde ihm in Nikolsburg (heutiges Mikulov) der Staatspreis für Verdienste um das Handwerk verliehen.

Auch Viliam Wietz besaß im Jahre 1880 ein Fotoatelier in Trnava und eröffnete ebenfalls eine Filiale in Piešťany. Sein Glück versuchte er

▲ Zadné strany kabinetných fotografií slúžili ako reklama. Bolo na nich uvedené meno autora, miesto ateliéru, prípadne získané ocenenia. Prvý obrázok patrí ateliéru Gusztáva Lógera, druhý Viliama Wietza, tretí ateliéru Helios.

The reverse sides of cabinet photos were used for promotional purposes. They bore the name of artist, location of the studio and eventual awards. The first picture comes from the studio of Gusztáv Lóger, the second from Viliam Wietz' studio, the third from the Helios studio.

Die Rückseite der Kabinetfotos diente für Werbung. Sie trug den Namen des Autors, die Anschrift des Fotoateliers und eventuell auch die Auflistung erhaltener Auszeichnungen. Das erste Foto stammt dem Atelier von Gusztáv Lóger, das zweite dem von Viliam Wietz, das dritte dem Atelier „Helios“.

außerdem in Prag, Pisek und Preßburg. Für sein Schaffen erhielt er auf der regionalen Ausstellung in Budapest, im Jahre 1885, eine Medaille. Von seinen Arbeiten ist eine beeindruckende Fotoaufnahme des Renaissanceschlusses in Moravany nad Váhom erhalten geblieben.

In Piešťany wirkte bis zu seinem Tod im Jahre 1898 auch der bekannte Fotograf Gusztáv Lóger aus Nitra. Ihm widmeten wir einen Artikel in der Herbstausgabe der Revue Piešťany 2005.

Ende des 19. Jahrhunderts wurde in Piešťany eine Zweigstelle der in Banská Štiavnica ansässigen Kunsthalle „Helios“ eröffnet. Hier wirkte unter anderem der Fotograf János Wykopal (Wykopal) aus Žilina. Vor dem 1. Weltkrieg war Piešťany während der Sommer-Kursaison auch die Wirkungsstätte des renommierten Budapester Fotografen Leopold Székely sowie des von hier stammenden Fotografen namens Silberblatt, dessen Atelier sich in der heutigen Teplická Straße befand.

Einen hohen dokumentarischen Wert besitzen Lithographie-Ansichtskarten aus Piešťany. Die ältesten von ihnen entstanden in der Wiener Werkstatt „Karl Schwidernoch & Söhne“, im Jahr 1898. Die Firma nutzte die Dienste verschiedener Handelsvertreter, welche die Vorlagen von den örtlichen Fotografen erhielten.

Ein bemerkenswert authentisches Abbild liefern die Ansichtskarten von Sándor Kozeluh, aus dem Jahr 1905, mit dem Stadtzentrum von Piešťany als Motiv. Im Übrigen war Kozeluh auch ein begnadeter Maler städtischer Veduten.

Nach 1918 stieg die Anzahl der gewerblich tätigen Fotografen kontinuierlich weiter. Der bekannteste von ihnen war Hubert Nohál. Sein Atelier im Kurpark übernahmen später seine Gesellschafter Leo Kulka (1900-1978) und der

▲ Fotograf Leo Kulka
Photographer Leo Kulka
Fotograf Leo Kulka

▲ Pečiatka fotoateliéru Šoula a Kulka.
The stamp of the photographic studio of Mr Šoula and Kulka.
Der Stempel des Fotoateliers „Šoula a Kulka“

aus Mähren stammende Jan Šoula (1893-1953), die Schwager waren. Auch einer der drei Söhne Šoulas – Ivan – wurde Fotograf und wirkte zuerst in Trenčín, danach in Bratislava. In der Zwischenkriegszeit arbeitete auch Ludevit Gajdoš als Fotograf und darüber hinaus auch als Uhrmacher und Schumacher. Ein weiteres Fotoatelier betrieb Irena Korachová. Der Fotografie widmeten sich ebenfalls die Familien Mangold und Suran. In den 40er und 50er Jahren des vergangenen Jahrhunderts war auch Milan Mikuš Besitzer eines Ateliers in Piešťany, das später von seinen Cousins Pavol und Vladimír Brno übernommen und bis zu seiner Enteignung durch das kommunistische Regime betrieben wurde.

Im Jahre 1942 entstand in Piešťany der örtliche Fotokreis. Zu den bekanntesten Publizisten und Fotografen in der Zeit der 1. Tschechoslowakischen Republik gehörte Artur Kraus (1916 -2003), welcher vor der faschistischen Willkür ins Ausland flüchtete. Der Fotograf Pavol Socháň (1862 - 1941) verweilte während des Aufbaus der Künstlerkolonie in Piešťany (1932-37) häufig bei dem slowakischen Maler und Schriftsteller Janko Alexy als dessen persönlicher Gast. Beginnend mit den 40er Jahren des vergangenen Jahrhunderts übernahm Edo Klúbica-Sekera (1912-1978), von Beruf ursprünglich Lehrer und Autor der ersten zivilen Aufnahmen von Piešťany, die Stafette von A. Kraus. Im Jahre 1948 war er die gute Seele der Kurzeitung „Saluberrimae pistinienses thermae“. Auch während der sozialistischen Ära wirkten in Piešťany zahlreiche sehr begabte Fotografen. Das ist jedoch schon ein anderes Kapitel, das sicher einen gesonderten Beitrag verdient. ■

Nasledujúce riadky nechcú propagovať fajčenie, ktoré - ako všetci dobre vieme - je zdraviu veľmi škodlivé. Ich cieľom je iba oprášiť jednu dávno zabudnutú zaujímavosť, viažucu sa k minulosti Piešťan.

The following article is not meant, in any way, to promote cigarettes, which we all know are very harmful to one's health. The goal is simply to dust off an old, forgotten curiosity connected to Piešťany's past.

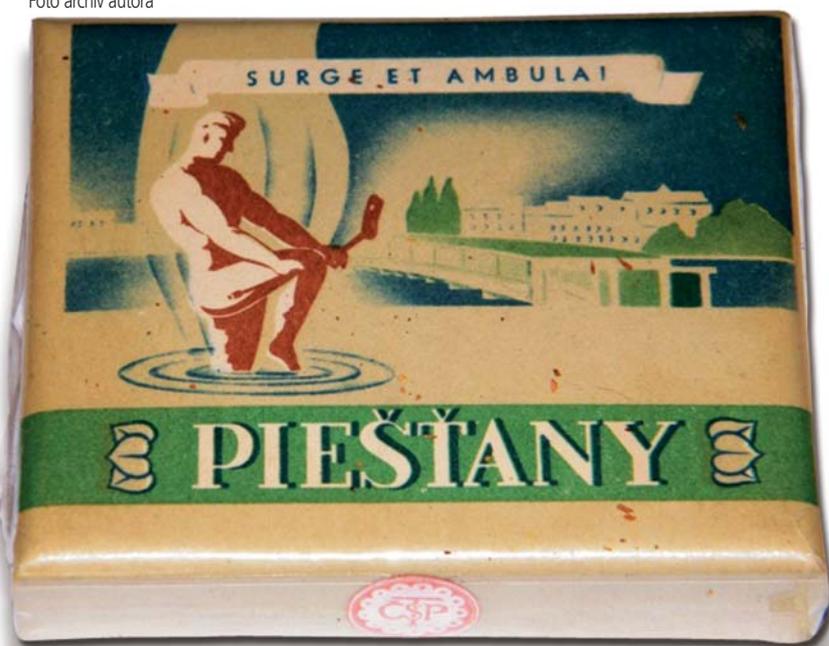
Die folgenden Zeilen sollen das Rauchen, von dem wir alle wissen, dass es sehr gesundheitsschädlich ist, keineswegs befürworten. Ihr einziger Zweck ist es, eine interessante Geschichte aus der Vergangenheit der Stadt Piešťany zu entstauben.

Kornel Duffek

Na českej internetovej aukcii, kde sa stretávajú aj členovia Klubu zberateľov kuriozít zo sekcie obaly cigariet sa v kolekcii rôznych starých nikotínových pochútok objavila aj neotvorená škatulka s nápisom PIEŠŤANY. Prinieslo to prekvapenie i pre starých znalcov Piešťan, lebo dnes si už nikto nespomína, že by sa niekedy vyrábali cigarety pomenované po našom kúpeľnom meste.

Obal je po grafickej stránke veľmi dobre zvládnutý. Znázorňuje pohľad od hotela

Foto archív autora

Zigaretten der Marke „Piešťany“

“Piešťany” Brand Cigarettes

Cigarety zn. Piešťany

Thermia Palace na Kolonádový most. V popredí je zakomponovaná socha Barlolámača a nad ním sa vinie nápis, ktorý poznáme z východnej strany mosta - Surge et ambula. V pozadí sa vynímajú na protiláhlej strane Váhu siluety penziónov Pavla, Lívia a Grand Hotel Royal. Výtvarný prejav a celkový prístup k téme prezrádza, že nespochybniteľne ide o prácu známeho piešťanského grafika, ilustrátora a maliara Aurela Kajliča (1901 - 1973). Vtedy sa ešte nepísali rôzne varovania ministra

zdravotníctva na škatulky, takže celá plocha mohla byť využitá na výtvarný námet, ktorý bol zároveň i nevtieravou reklamou pre Kúpele.

Škatulka obsahovala 20 kusov cigariet a je na nej aj logo Československého tabakového priemyslu, ktoré tvorí akúsi pečať na škatulke. Bez jej zničenia sa nedá dostať k cigaretám. Nevieme presne, z akého obdobia pochádzajú cigarety zn. Piešťany. Snáď z konca 40. rokov 20. storočia alebo z druhej polovice 50. rokov.

Keďže sa s cigaretami tejto značky možno stretnúť iba veľmi zriedkavo, možno predpokladať, že išlo iba o príležitostnú emisiu, vyrobenú k nejakej významnej akcii v Piešťanoch. Dá sa to usudzovať aj z toho, že príslušníci staršej generácie si spomínajú na cigarety zn. Detva, Lipa, Orava či Bystrica, ale na Piešťany nie. Na trhu ich muselo byť veľmi málo. Asi aj preto je medzi zberateľmi tak vyhľadávaná. Na aukcii sa jej cena vyšplhala z vyvolávacích 86 Kč na 352 Kč. Zaradila sa tak medzi najvyššie cenené cigarety v spomínanej veľkej aukčnej kolekcii. ■

Foto archív autora

On a Czech internet auction web site, where members of a club of cigarette box collectors meet, there appeared among the collection of old nicotine sticks an unopened box with the name PIEŠŤANY. This was also quite surprising for the old connoisseurs from Piešťany, as today nobody can remember that a brand of cigarettes marked with the name of our spa town had ever been produced.

From a graphic design standpoint the box has been very well done. It depicts a view of the Colonnade Bridge from the hotel Thermia Palace. In the foreground is a composition of the "Crutch-Breaker" statue above which is the inscription, that we know so well from the east side of the bridge - Surge et ambula. In the background, on the opposite side of the Váh, can be seen the silhouettes of the guest-houses Pavla, Livia and the Grand Hotel Royal. The artistic expression and the entire approach to the theme give

the logo of the Czechoslovak tobacco industry, which formed a kind of seal. In order to open the box and get to the cigarettes this seal had to be broken. We do not know exactly from which period these "Piešťany" cigarettes come. Perhaps they come from the end of the 1940's or from the second half of the 1950's.

As it is very rare to come across this brand of cigarettes, it can be assumed that they were sold only occasionally, most likely produced for some important event in Piešťany. This can be judged by the fact that members of the older generation can remember cigarette brands such as Detva, Lipa, Orava and Bystrica, but not Piešťany. There were probably very few on the market, which is also why they are so sought after by collectors. During the auction the price climbed from a starting bid of 86 Kč (Czech crowns) up to 352 Kč. They ended up being one of the most highly-priced cigarettes in this large auction collection. ■

Bei einer tschechischen Internetauktion, in deren Rahmen sich auch Mitglieder des Clubs der Kuriositäten-Sammler, der Sparte Zigaretten-Verpackungen treffen, tauchte in der Kollektion mannigfaltiger alter „Nikotin-Spezialitäten“ auch eine ungeöffnete Schachtel mit der Aufschrift „PIEŠŤANY“ auf. Es war eine überraschende Entdeckung, sogar für eingefleischte Piešťany-Kenner, denn heute erinnert sich niemand mehr daran, dass es je nach unserer Stadt benannte Zigaretten gegeben haben soll.

Die Verpackung ist graphisch sehr ansprechend gestaltet und zeigt eine Aussicht vom Hotel Thermia Palace auf die Kolonnadenbrücke. Im Vordergrund befindet sich die Statue des Krückenbrechers, darüber verläuft die von der Ostseite der Brücke bekannte Inschrift „Surge et ambula“. Im Hintergrund zeichnen sich auf der gegenüberliegenden Seite der Waag die Silhouetten der Pensionen „Pavla“ und „Livia“ sowie das „Grand Hotel Royal“ ab. Der kreative Ausdruck und der Umgang mit dem Thema zeigen, dass es sich hierbei zweifelsohne um ein Werk des bekannten Graphikers, Illustrators und Malers, Aurel Kajlich (1901 - 1973) aus Piešťany, handelt. Damals wurden noch keine Warnsprüche des Gesundheitsministeriums auf Zigarettschachteln gedruckt, sodass die ganze Fläche für ein gestalterisches Motiv verwendet werden konnte, welches gleichzeitig als unaufdringliche Werbung für das Heilbad diente.

Die Verpackung mit 20 Zigaretten trägt außerdem das Logo der Tschechoslowakischen Tabakindustrie, das eine Art Siegel bildet. Um die Zigarettschachtel öffnen zu können, muss dieses zerstört werden. Aus welchem Zeitraum die Zigaretten der Marke "Piešťany" genau stammen, ist nicht bekannt. In Betracht käme das Ende der 40er Jahre des 20. Jahrhunderts oder die zweite Hälfte der 50er Jahre.

Weil die Zigaretten dieser Marke äußerst selten sind, wird vermutet, dass es sich um eine Sonderserie handelte, die anlässlich eines besonderen Ereignisses in Piešťany hergestellt wurde. Diese Annahme bekräftigt auch der Umstand, dass sich Angehörige der älteren Generation an Zigarettenmarken wie „Detva“, „Lipa“, „Orava“ und „Bystrica“ erinnern, an die Marke „Piešťany“ jedoch nicht. Auf dem Markt war sie sicher nur in einer geringen Stückzahl vorhanden. Vermutlich auch deshalb ist sie unter den Sammlern so begehrt. Bei der Auktion kletterte der Ausrufpreis von 86 CZK auf 352 CZK. Somit reihte sie sich zu den teuersten Zigarettenmarken in der erwähnten großen Auktionskollektion. ■

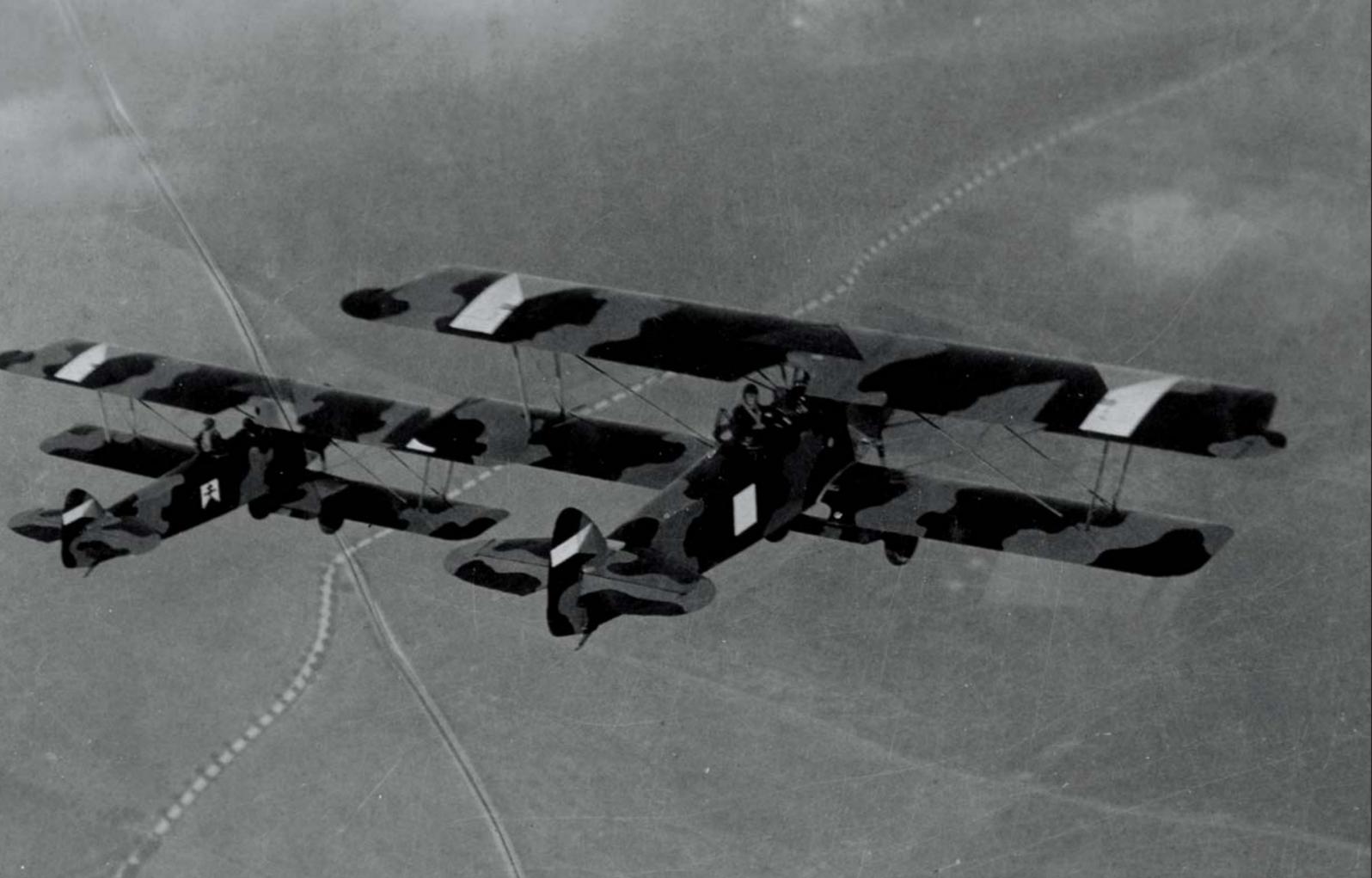
Foto Eva Drobná

away the fact that this is undoubtedly the work of the well-known Piešťany graphic designer, illustrator, and painter Aurel Kajlich (1901 – 1973). In those times, warnings from the Minister of Health were not written on the boxes, which meant that the entire surface of the box could be used for artistic subject-matter, which at the same time was able to act as a subtle advertisement for the spa. On the box, which contained 20 cigarettes, was

▲ Popolník s vyobrazením Grand Hotel Royal. (Zo zbierok Balneologického múzea v Piešťanoch.)

An ashtray depicting the Grand Hotel Royal in Piešťany (from the collection of the Balneological Museum in Piešťany).

Aschenbecher mit einer Abbildung des Grand Hotel Royal (aus den Sammlungen des Balneologischen Museums in Piešťany)

▲ Působivá letová formácia pozorovacích dvojplôšnikov Aero A-11. Na mieste za pilotom vidno leteckých pozorovateľov.
Impressive air formation of reconnaissance bi-plane Aero A-11. The air observers are visible positioned just behind the pilot.
Eine beeindruckende Flugformation der Aufklärungs-Doppeldecker „Aero A-11“; auf ihrem Platz hinter dem Pilot sind die Aufklärer zu sehen.

Historické letecké fotografie Časť III.

Lietadlá

Historical Aerial Photographs Part III. Aeroplanes

Historische Flugaufnahmen Teil III. Flugzeuge

V predchádzajúcich dvoch číslach sme vám priniesli unikátne letecké historické fotografie z albumov Leteckého pluku č. 3 M. R. Štefánika v Piešťanoch, nachádzajúce sa v zbierke Balneologického múzea. Okrem leteckých snímok obsahujú tieto albumy aj jedinečné zábery na leteckú techniku tej doby. Niektoré zábery prinášame v poslednej časti seriálu.

In a previous article we introduced you to the unique collection of period aerial photographs preserved by the Balneological Museum. In addition to aerial views these albums of the 3rd Aerial Regiment of M. R. Štefánik based in Piešťany also contain unique pictures of the aeroplanes of that period. We are presenting some of these pictures in the last part of the series.

In zwei vergangenen Ausgaben stellten wir Ihnen einmalige historische Flugaufnahmen aus den Alben des 3. Flieger-Regiments von M. R. Štefánik in Piešťany vor, die heute zu Sammlungen des Balneologischen Museums gehören. Neben den Luftaufnahmen beinhalten diese Alben auch einzigartige Bilder der damaligen Luftflotte. Einige davon präsentieren wir Ihnen im letzten Teil dieser Serie.

Andrej Bolerázsky
Foto archív Balneologického múzea

Letecký pluk č. 3 generála - letca M. R. Štefánika (tento čestný názov získal udelením prezidenta republiky v roku 1924) bol do Piešťan presunutý v roku 1928 z Nítry. Z tohto obdobia (roky 1927 a 1928) pochádzajú aj oba fotografické albumy, ktoré zachytávajú zábery z nitrianskeho i piešťanskeho letiska.

Letecká fotografia bola v minulosti doménou vojakov. Väčšinou išlo o fotografovanie v rámci výcviku a zdokonaľovania letcov-pozorovateľov. Letecké fotografovanie sa však ďalej používalo pre potreby reambulácie starších máp či pri vypracúvaní podkladov regulácie vodných tokov. Atraktívne letecké snímky nachádzame aj v civilnej sfére. V rámci propagácie ich vojaci ochotne uvoľňovali (samozrejme, ak nezachytávali vojenské objekty) pre potreby vydávania pohľadníc, reklamných brožúr a podobne.

Na letecké snímkovanie v tej dobe slúžili dvojmiestne prieskumné lietadlá rôznych typov. Najbežnejšie sa používali lietadlá typu Aero A-12, Aero A-11 a Letov (Šmolík) Š-2 a Š-6. Fotografie zhotovoval letec-pozorovateľ sediaci za pilotom. Fotografovalo sa pomocou fotokomór snímkujúcich cez otvor v podlahe, alebo často len za pomoci ručných fotografických prístrojov z paluby lietadla, čo vyžadovalo veľkú dávku zručnosti.

Leteckej fotografii, ako forme prieskumu, venovala vtedajšia prvorepubliková armáda veľkú pozornosť. Fotosnímkovanie bolo aj disciplínou armádnych súťaží, kde sa hodnotilo vyhľadanie cieľa, kvalita záberov, ako aj rýchlosť spracovania. Súčasťou leteckých plukov bývali aj pojazdné fotolaboratóriá, ktoré umožňovali vyvolávanie fotografií priamo v teréne. Letecký pluk č. 3 generála-letca M. R. Štefánika bol v období 1. Československej republiky jediným leteckým

plukom na Slovensku a prezývaný bol preto aj ako „slovenský“. Piešťany sa tak stali od roku 1928 centrom vojenského letectva na Slovensku. Pluk bol organizovaný ako zmiešaný a disponoval stíhacími aj pozorovacími letkami, dislokovanými okrem Piešťan aj na viacerých letiskách na celom území Slovenska. Jeho úlohou bolo chrániť vzdušný priestor Slovenska a Podkarpatskej Rusi.

V albumoch je popri množstve leteckých snímok zachytená aj letecká technika tej doby. Ide o zábery lietadiel na zemi, ale i letové zábery vo vzduchu. Nachádzajú sa tu aj zábery havárií či fotografie z výcviku. Letecká technika v tomto období bola

tvorená prevažne dvojplôšníkmi zmiešanej konštrukcie. Kostra krídel bývala zhotovená z dreva a potiahnutá plátnom, kostra trupu bývala tiež drevená, resp. z kovových trubiek s preglejkovým a plátenným potahom. Iba kryt motora býval z duralového plechu. Išlo o jednomiestne lietadlá (stíhacie), ako aj dvojmiestne (pozorovacie, prieskumné, kuriérne a cvičné) československej výroby značiek Aero, Letov (Šmolík), Avia.

Spomínané albumy sú cenným dobovým dokladom bohatej leteckej histórie Piešťan, ktorá sa začala písať už takmer pred sto rokmi v roku 1914, usporiadaním prvého leteckého dňa. ■

▼ Pozorovací dvojplôšník Aero A-11 dosahoval rýchlosť 216 km/h a mohol byť vyzbrojený jedným pevným guľometom pilota a jedným pohyblivým dvojuľometom pozorovateľa.
Reconnaissance bi-plane Aero A-11 reached a speed of 216 km/h (134mph) and could be equipped with a fixed machine gun for its pilot and a surveyor's mobile double machine gun.
Der Aufklärungs-Doppeldecker „Aero A-11“ erreichte eine Höchstgeschwindigkeit von 216 km pro Stunde und konnte mit einem starr eingebauten Maschinengewehr für den Piloten und einem drehbaren Zwilling-Maschinengewehr für den Aufklärer bewaffnet sein.

▲ Havária Aero A-11 pri pristávaní. Na krídle vidno výsostné označenie československých lietadiel a kamufláž lietadla.
The crash of an Aero A-11 on landing. The insignia of the Czecho-Slovak air force and camouflage are visible on its wing.
Der Absturz einer „Aero A-11“ beim Landeanflug, auf der Tragfläche ist das Hoheitszeichen der tschechoslowakischen Luftfahrt sowie die Tarnung des Flugzeugs zu sehen.

▲ Stihacie lietadlo Avia BH-21 dosahovalo rýchlosť 246 km/h. Bolo vyzbrojené - rovnako ako Aero A-18 - dvoma synchronizovanými guľometmi. The Avia BH-21 fighter reached 246km/h (153mph). Like the Aero A-18, it was equipped with two synchronized machine guns. Die Höchstgeschwindigkeit des Jagdflugzeuges „Avia BH-21“ betrug 246 km pro Stunde. Die Maschine war - genau wie die „Aero A-18“ - mit zwei synchronisierten Maschinengewehren bewaffnet.

The 3rd Aerial Regiment of M. R. Štefánik (this honourable name was given to it by President in 1924) was moved to Piešťany from Nitra in 1928. Both photo albums show views from Nitra and Piešťany airports taken during the period 1927 - 28.

In the past, aerial photography was primarily a military domain. The album pictures were mostly taken during the training of pilot-surveyors. Aerial photography was also used for the revision of older maps and while working on the documentation needed for watercourse regulation. Attractive aerial pictures were also used by civilians. To aid the promotion of the Regiment, the military airmen willingly released the pictures (of course, not where they showed objects of military importance) for use in postcard production, advertising brochures, etc.

At that time two-seater aircraft of various types were used for aerial photography. The most common were the Aero A-12, Aero A-11 and Letov (Šmolík) Š-2 and Š-6. Photographs were taken by a co-pilot/observer seated behind the pilot. They used either special built in cameras located in the bottom of the plane or simple, hand-held cameras that required a high level of skill to produce successful images.

The army of the first Czecho-Slovak Republic put great store in aerial photography as a form of reconnaissance. It was also included in military competitions. Results were rated on the accuracy of aim, picture quality and speed of processing.

The aerial regiments had mobile photo-labs that enabled picture development in the field.

The 3rd Aerial Regiment of M. R. Štefánik was the only aerial regiment in Slovakia during the 1st Czecho-Slovak Republic and that's why it was called the "Slovak one". Thus, in 1928 Piešťany became the centre of the Slovak military air force. The Regiment was organized as a multipurpose force. It had at its disposal fighters and reconnaissance planes located not only in Piešťany but also at various airports around Slovakia. Its task was to protect the airspace of Slovakia and Ruthenia.

Besides a great number of aerial shots the albums also contain pictures of aeronautical mechanics. They show the planes on the ground as well as in flight. There are pictures of crash sites and photos from training sessions. The planes of that period consisted of bi-planes of mixed construction. The wing framework was made of wood covered with cloth; the hull frame was constructed of wood or metal covered with plywood or linen. The engine cover was the only part made of duraluminium sheet. At that time, in Czecho-Slovakia there were one-man planes (fighters) and two-seaters (observational, reconnaissance, courier and training craft) known by their class names Aero, Letov (Šmolík) and Avia.

The albums are a precious resource, which provide period evidence of the rich aviation history of Piešťany that started almost 100 years ago in 1914, when the first air display was organised. ■

Das Flieger-Regiment Nr. 3 von General-Pilot M. R. Štefánik (diesen Ehrentitel bekam er im Jahre 1924 vom Präsidenten der Republik verliehen) wurde 1928 aus Nitra nach Piešťany verlegt. Aus dieser Zeit (1927 und 1928) stammen auch die beiden Fotoalben, die u.a. Aufnahmen von den Flughäfen in Nitra und Piešťany umfassen.

In der Vergangenheit galt die Luftbildfotografie als Domäne des Militärs. Vorwiegend handelte es sich dabei um Aufnahmen, die im Rahmen der Ausbildung von Aufklärungspiloten gemacht wurden. Militärische Luftaufnahmen dienten weiterhin der Ergänzung und Fortführung älterer Karten sowie der Vorbereitung der Dokumentation zur Regulierung von Wasserläufen. Attraktive Flugaufnahmen fanden sich auch im zivilen Bereich. Diese stellte das Militär (sofern sie keine Militäröbekte zeigten) für die Herausgabe von Ansichtskarten, Werbebroschüren und zu ähnlichen Zwecken bereitwillig zur Verfügung.

Für Luftaufnahmen wurden in der damaligen Zeit zweiseitzige Aufklärungsflugzeuge verschiedener Bautypen genutzt. Am häufigsten wurden Flugzeuge vom Typ Aero A-12, Aero A-11 sowie die „Letov“ (Šmolík) Š-2 und Š-6 eingesetzt. Die Luftbilder nahm ein Aufklärungspilot auf, der hinter dem Flugzeugpilot saß. Die Aufnahmen erfolgten mithilfe von Fotokammern im Boden des Flugzeugs oder häufig auch nur unter Verwendung handbedienter Fotoapparate an Board, was eine große Portion an Geschick erforderte.

Der Luftbildfotografie als einem Teilbereich der Militäraufklärung widmete die damalige Armee der 1. Tschechoslowakischen Republik große

▲ Dvojlošník Aero A-12 so zadným pozorovateľom. Na trupe vidno označenie leteckého pluku č. 3 M. R. Štefánika.
 Bi-plane Aero A-12 with a surveyor seated to the rear. The hull bears the insignia of the 3rd Aerial Regiment of M. R. Štefánik.
 Der Doppeldecker „Aero A-12“ mit einem Aufklärer auf dem hinteren Sitz; auf dem Rumpf ist das Kennzeichen des 3. Flieger-Regiments von M. R. Štefánik zu sehen.

▼ Stihacie lietadlo Aero A-18 dosahovalo rýchlosť 229 km/h. Vyzbrojené bolo dvoma synchronizovanými guľometmi.
 Aero A-18 fighter reached a speed of 229 km/h (142mph). It was equipped with two synchronized machine guns.
 Das Jagdflugzeug „Aero A-18“ erreichte die Höchstgeschwindigkeit von 229 km pro Stunde und war mit zwei synchronisierten Maschinengewehren bewaffnet.

Aufmerksamkeit. Luftaufnahmen bildeten eine eigenständige Disziplin bei Militärwettkämpfen. Hierbei wurden die Erörterung des Zieles, die Qualität der Aufnahmen sowie die Verarbeitungsgeschwindigkeit bewertet. Zur Ausrüstung einiger Flieger-Regimenter gehörten

auch mobile Fotolabors, mit denen die Entwicklung von Fotografien direkt im Terrain möglich war. Das 3. Flieger-Regiment von General-Pilot M. R. Štefánik war in der Zeit der 1. Tschechoslowakischen Republik das einzige Flieger-Regiment in der Slowakei und wurde

deshalb auch das „slowakische“ genannt. Piešťany wurde somit ab 1928 zum Zentrum der Luftwaffe in der Slowakei. Die Einheit wurde als gemischtes Regiment strukturiert und verfügte sowohl über Kampfgeschwader als auch über Aufklärungsgeschwader, die neben Piešťany auf mehreren Flughäfen auf dem gesamten Gebiet der Slowakei stationiert waren. Die Aufgabe des Regiments war der Schutz des Luftraumes über der Slowakei und der Karpatenukraine.

Neben zahlreichen Luftaufnahmen beinhalten die Alben auch Fotografien der damaligen Luftflotte. Es handelt sich um Aufnahmen von Flugzeugen am Boden, aber auch während des Flugs. Zu sehen sind ebenfalls Fotoaufnahmen von Flugzeugabstürzen oder Bilder, die eine Übung dokumentieren. Die damalige Luftflotte bestand überwiegend aus Doppeldeckern in Gemischtbauweise. Die Flügel hatten ein Holzgerüst, bespannt mit Leinenstoff. Das Rumpfgerüst war ebenfalls aus Holz oder aus geschweißten Stahlrohren, bespannt mit Sperrholz und Stoff. Nur die Verkleidung des Motorraumes bestand üblicherweise aus Duralblech. Bei den Maschinen handelte es sich um einsitzige (Jagdflugzeuge) sowie zweiseitige Flugzeuge (Beobachtungsflugzeuge, Aufklärungsflugzeuge, Kurierflugzeuge und Übungsflugzeuge) der tschechoslowakischen Flugzeugbauer „Aero“, „Letov“ (Šmolík) und „Avia“.

Die beschriebenen Fotoalben sind ein kostbares zeitgenössisches Dokument der traditionsreichen Luftfahrtgeschichte von Piešťany, die bereits vor einem knappen Jahrhundert, im Jahre 1914, mit der Veranstaltung des 1. Flugtages, begann. ■

A Book about Karel Domin and his Herbarium collection

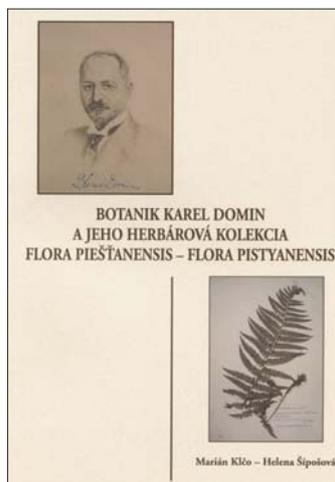
Ein Buch über Karel Domin und seine Herbarium-Kollektion

Vladimír Krupa
Foto archív Balneologického múzea

Koncom roku 2010 vydalo Balneologické múzeum novú prírodovednú publikáciu „Botanik Karel Domin a jeho herbárová kolekcia Flora Piešťanensis - Flora Pistyanensis“. Jej autormi sú Marián Klčo (pracovník múzea) a botanička Helena Šípošová, pracovníčka Botanického ústavu Slovenskej akadémie vied.

In 2010, the Balneological Museum published a new natural science publication “Botanist Karel Domin and his Herbarium Collection Flora Piešťanensis - Flora Pistyanensis”. Its authors are Marián Klčo, a member of the museum staff, and botanist Helena Šípošová, an employee of the Botanical Institute of the Slovak Academy of Science.

Ende des Jahres 2010 gab das Balneologische Museum die neue naturwissenschaftliche Publikation mit dem Titel „Botaniker Karel Domin und seine Herbarium-Kollektion Flora Piešťanensis - Flora Pistyanensis“, heraus. Ihre Autoren sind Marián Klčo (Mitarbeiter des Museums) und die Botanikerin Helena Šípošová, Mitarbeiterin des Instituts für Botanik an der Slowakischen Akademie der Wissenschaften.

Kniha o Karlovi Dominovi a jeho herbárovej kolekcii

▲ Karel Domin ako rektor Univerzity Karlovej v Prahe, bronzová plaketa z roku 1934.
Karel Domin as the Vice-Chancellor of Charles University in Prague, a bronze plaque from 1934.
Karel Domin als Rektor der Karls-Universität in Prag, Bronzeplakette aus dem Jahr 1934

Publikácia má niekoľko častí. V prvej z nich s názvom Karel Domin a Piešťany sú publikované úplne nové fakty o vzniku tzv. Dominovho herbáru, ktorý je dnes uložený v prírodovednej zbierke Balneologického múzea. Nový pohľad umožnil rozsiahly archívny výskum vo Fonde Domin v archíve Národného múzea v Prahe a poskytnutie cenných dokumentov a informácií, ako i darovanie vzácných dokumentov botanikovým vnukom, pánom Karlom Dominom Balneologickému múzeu v Piešťanoch. Výber z cennej korešpondencie medzi botanikom K. Dominom a členmi Piešťanskej muzeálnej spoločnosti, najmä jej predsedom Imrichom Winterom, tajomníkom Václavom Vlkom i Ľudovítom Winterom je v knihe v doslovnom znení publikovaný formou príloh. Zaujímavosťou o problematiku určite ocenia časť Literatúra a pramene. Potom nasleduje Súpis herbárovej kolekcie Flora Piešťanensis – Flora Pistyanensis. Helena Šípošová tu dôkladne spracovala tzv. Dominov herbár pričom uvádza latinské, české a slovenské názvy rastlín a jednotným spôsobom spracovala i všetky známe údaje o jednotlivých herbárových položkách: lokalita, dátum zberu, zberateľ. Časť položiek zbieral K. Domin, ďalšie jeho asistent J. Suza. Tie súvisia s ich botanickými výskumami okolia Piešťan, niektoré položky, ktorých zberateľom je K. Domin alebo švajčiarsky botanik G. Keller však nepatria do tohto výskumu a do herbáru boli začlenené z iných súborov. Herbár vznikol aj z dôvodu zámeru Winterovcov prezentovať v expozícii múzea bohatstvo a zaujímavosti prírody okolia Piešťan. Po súhrne v nemeckom jazyku nasleduje farebná obrazová

príloha, ktorá prezentuje čitateľovi zaujímavé herbárové položky ako aj výber zo zachovaných dobových akvarelov, ktoré boli v 30. rokoch 20. storočia vystavené v muzeálnej expozícii. Knižka je priekopníckym dielom prinášajúcim úplne nový pohľad na pôsobenie Karla Domina v Piešťanoch. Vyšla s finančným príspevkom Ministerstva kultúry SR. ■

The book has a few parts. The first named Karel Domin and Piešťany offers brand new facts on the origin of the so-called Domin's herbarium, which is now deposited in the natural science collection of the Balneological Museum. The new perspective was made possible by the extensive archival research through the so-called Domin Fund in the archives of The National Museum in Prague, as well as by the provision of precious documents and information and even the donation of some valuable records to the Balneological Museum in Piešťany by the botanist's grandson, Mr. Karel Domin. The selection of valuable correspondence between botanist K. Domin and members of the Piešťany Museum Society, mainly its Chairman Imrich Winter, Secretary Václav Vlček and Ľudovít Winter, is published verbatim in the book appendices. Seriously interested readers will surely appreciate the part Literature and Sources. This section is followed by one called the Inventory of Herbarium Collection Flora Piešťanensis – Flora Pistyanensis. Helena Šípošová thoroughly compiled the so-called Domin's Herbarium, using the Latin, Czech and Slovak names of plants and also uniformly processed all known records about particular herbarium items: locations, dates of collection and their collectors. Items were partly collected by K. Domin, the rest by his assistant J. Suza, all of which were related to their botanic research of the Piešťany area. Some items, however, which were collected by K. Domin or Swiss botanist G. Keller, do not belong to this research, but were included into the herbarium for other reasons. The herbarium was also made on the initiative of the Winter family, which wanted to present the natural attractions as well as their variety in the Piešťany area. The summary in German is followed by interesting herbarium items, as well as a selection of preserved period watercolors, which were displayed in the museum in the 1930's. The book is a breakthrough work providing a brand new perspective on the work of Karel Domin in Piešťany. Its publication was financially supported by the Ministry of Culture of the Slovak Republic. ■

▲ Titulný list zaujímavého albumu fotografií Piešťan s venovaním od Piešťanskej muzeálnej spoločnosti. Vidno podpisy Imricha Wintera a Václava Vlka. The front sheet of an interesting picture book of Piešťany with an inscription from the Piešťany Museum Society. The signatures of Imrich Winter and Václav Vlk can be seen.

Das Titelblatt eines bemerkenswerten Fotoalbums mit Bildern der Stadt Piešťany und einer Widmung der Museums-gesellschaft; zu sehen sind die Unterschriften von Imrich Winter und Václav Vlk.

Die Publikation teilt sich in mehrere Abschnitte. Im ersten, mit dem Titel „Karel Domin und Piešťany“ werden ganz neue Fakten über die Entstehung des so genannten Domin-Herbariums präsentiert, das heute in der naturwissenschaftlichen Sammlung des Balneologischen Museums aufbewahrt wird. Die neuen Erkenntnisse sind einer umfangreichen Erforschung des Domin-Nachlasses im Archiv des Nationalmuseums in Prag sowie dem Entgegenkommen seines Enkelsohnes Karel Domin zu verdanken, der wertvolle Dokumente und Informationen bereitstellte und dem Balneologischen Museum in Piešťany einige kostbare Schriftstücke schenkte. Eine Auswahl aus

der Korrespondenz zwischen dem Botaniker K. Domin und den Mitgliedern der Museums-gesellschaft von Piešťany, vor allem ihrem Vorsitzenden Imrich Winter, dem Sekretär Václav Vlk, und Ludovít Winter, ist im Buch im Wortlaut, in Form von Anhängen publiziert. Interessierte, die sich mit diesem Thema befassen, werden sicher den Teilbereich „Literatur und Quellen“ zu schätzen

wissen. Diesem folgt die Liste der Belege des Herbariums „Flora Piešťanensis – Flora Pistyvanensis“. Darin befindet sich das von Helena Šípošová mit hoher Präzision bearbeitete Domin-Herbarium, mit Angabe der lateinischen, tschechischen und slowakischen Bezeichnung der Pflanzen und die einheitlich erfassten Angaben, wie Fundort, Funddatum und Finder, zu den einzelnen Belegen. Ein Teil der Belege wurde von K. Domin selbst, ein weiterer von seinem Assistenten J. Suza zusammen getragen. Sie stehen im Zusammenhang mit ihren botanischen Erforschungen der Umgebung von Piešťany. Einige Belege, deren Finder K. Domin oder der Schweizer Botaniker G. Keller sind, gehören jedoch nicht in den Bereich dieser Forschung und wurden dem Domin-Herbarium aus anderen Sammlungen beigelegt. Der Grund für die Entstehung des Herbariums beruht unter anderem auf dem Vorhaben der Winters, in der Exposition des Museums die Vielfalt und die Sehenswürdigkeiten der Natur rund um Piešťany zu präsentieren. Nach einer Zusammenfassung in der deutschen Sprache erfolgt der Anhang mit Farbbildungen. Darin wird dem Leser neben interessanten Herbarium-Belegen auch eine Auswahl aus erhalten gebliebenen zeitgenössischen Aquarellen präsentiert, die in den 30er Jahren des 20. Jahrhunderts zu Ausstellungstücken des Museums gehörten. Das Buch ist ein Pionierwerk, das die Wirkung Karel Domins in Piešťany aus einer völlig neuen Perspektive zeigt. Es erschien dank der finanziellen Unterstützung des Kultusministeriums der Slowakischen Republik. ■

▼ Členovia Piešťanskej muzeálnej spoločnosti a jej predseda Imrich Winter (tretí sprava) sprevádzajú Prof. Karla Domina (druhý sprava) pri prehladke piešťanských termálnych jazierok. Members of the Piešťany Museum Society and its Chairman Imrich Winter (third from right) showing Prof. Karel Domin (second from right) round the Piešťany thermal ponds. Mitglieder der Museums-gesellschaft von Piešťany und ihr Vorsitzender Imrich Winter (3.v.r.) begleiten Prof. Karel Domin (2.v.r.) während der Besichtigung der kleinen Thermalseen in Piešťany.

Swans through the Lens of Roman Tibenský Schwäne durch die Linse von Roman Tibenský

Petra Adamcová

Labute objektívom

Prvý fotoaparát si kúpil Roman Tibenský v roku 1988. Bol to Pentacon six, formát 6x6 cm, s ktorým fotil na film a diapozitívy. Prvú fotografiu mal uverejnenú už o tri roky neskôr v zborníku Stredné Slovensko. Dôslednejšie sa začal venovať fotografovaniu v roku 2006, kedy sa stal členom Piešťanského fotoklubu.

Roman Tibenský bought his first camera in 1988. It was a Pentacom six, with a 6x6 cm format, used for film and slides. He had his first picture published three years later in the Middle Slovakia almanac. However, his constant interest in photography started later, in 2006, when he became a member of the Piešťany Photo Club.

Seinen ersten Fotoapparat kaufte Roman Tibenský im Jahre 1988. Es war eine „Pentacon Six“, 6x6 Mittelformatkamera, mit der er Aufnahmen auf Film und Diapositive machte. Sein erstes Foto wurde bereits drei Jahre später in dem Sammelband „Stredné Slovensko“ (Mittelslowakei) abgedruckt. Mit der Fotografie begann sich Roman ausführlicher im Jahre 2006 zu beschäftigen, als er Mitglied des Fotoklubs von Piešťany wurde.

Dnes už pracuje s digitálnou zrkadlovkou a fotky spracováva na počítači. Pokiaľ ide o zásah do obrázkov, je zástancom iba jemných základných úprav, ako je korekcia jasů a kontrastu, orezania snímku a citlivého doostrenia. Výraznejšie úpravy obrázkov odmieta, pretože sa považuje za fotografa dokumentárnych a nie umeleckých snímok. Pred štyrmi rokmi po dlhoročnom výskume a fotografovaní motýľov urobil prvé zábery labutí. Labuť ho svojou krásou a majestátnosťou vždy nesmierne fascinovala, a tak začal tráviť čas pozorovaním týchto vtákov. Sledoval miesta, kde sa zdržiavajú, ich vzlety, pristátia i hniezdenie. Labute chodil pozorovať v rôznych ročných i denných obdobiach.

Snímky, ktoré si najviac cení, sa mu podarilo realizovať v roku 2009 počas jarných mesiacov. V tomto čase získal i unikátne zábery súbojov samcov, svadobných hier a párenia. Práve tieto fotografie boli hlavnou témou výstavy, ktorú nedávno prezentoval v Piešťanskom informačnom centre.

Dve zo série týchto snímok boli na 34. ročníku súťažnej výstavy umeleckej fotografie Zväzu slovenských fotografov 2009 v Ružomberku ocenené čestným uznaním a ďalšie dve fotografie boli akceptované na jednom z najväčších fotografických salónov sveta na 18. ročníku Trierenberg Super

Circuit 2009 v rakúskom Linzi. Kolekcia fotografií reprezentujúcich Slovensko od 33 autorov, spolu s Romanom Tibenským, bola ocenená zlatou medailou FIAP.

Popri čakani na zábery a pozorovaní prírody zažil Roman Tibenský veľa krásnych okamihov. Zaujímavá bola situácia, keď sa okolo samice zlietlo asi päť samcov. Predvádzali sa s našuchoreným perím, plávali okolo samice a nedovolili jej uniknúť. Labuť-samica bola v podstate uväznená medzi nimi, ale zrejme jej to bolo príjemné. Po pár minútach sa jej však podarilo uletieť. Najväčším zážitkom pre neho zostala scéna samotnej kopulácie tohto nášho najväčšieho vodného vtáka, ktorú si naplno uvedomil až po prezeraní nafotografovaných záberov. Téma života labutí sa Roman Tibenský bude určite venovať aj naďalej. Jeho plánom je sledovať a zachytiť atmosféru hniezdenia labutí, vyvážanie mláďat do vody a striedanie sa pri hniezdach. Či sa to podarí, uvidíme, pretože ako prezradil autor fotiek, všetko je to o trpezlivosti, čakani, ale tiež o šťastí. ■

Today, he is working with a digital reflex camera and processing his pictures with a computer. As far as editing pictures, he prefers subtle basic touches such as

brightness and contrast corrections, picture cropping or subtle sharpness adjustments. He refuses greater adjustments, as he regards himself to be a documentary rather than an art photographer.

Four years ago, after many years of studying and photographing butterflies, he took his first pictures of swans. He has always been immensely fascinated with the beauty and majesty of swans, which is why he started spending time observing them. He observed the places where they stay, their take-offs, landings and nesting. His research took place during various seasons and times of day.

The pictures he values most were taken in the spring of 2009. At that time he was able to shoot pictures of males fighting, courting rituals and mating. These particular pictures were the main topic of the exhibition he recently presented at the Piešťany Information Centre.

Two of these pictures were awarded an honorary prize at the 34th annual exhibition of art photography of the Slovak Association of Photographers 2009. Another two pictures were accepted at one of the biggest photo saloons in the world – the 18th Trierenberg Super Circuit 2009 in Linz, Austria.

The collection of photos by 33 photographers representing Slovakia, including Roman Tibenský, were awarded with the FIAP gold medal.

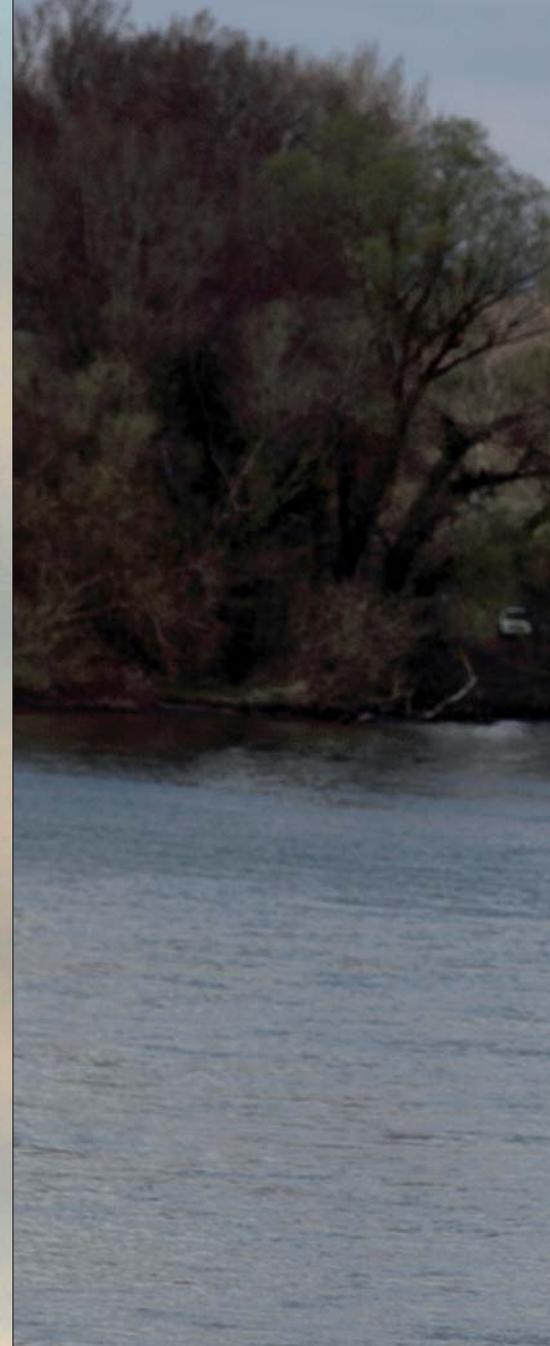
While waiting for his shots and observing the natural surroundings, Roman Tibenský

Romana Tibenského

experienced a lot of beautiful moments. One interesting situation was when five males landed, all with their eye on just one female swan. They swaggered about, swam around the female and did not let her escape. The female swan was practically trapped among them, though she was obviously enjoying it. A few minutes later she managed to fly off. But the greatest experience ever was the scene of copulation itself, which he fully understood only later while looking at the shots he had taken.

Roman Tibenský will, most assuredly, continue to devote his time and effort to the swan theme. His plan is to follow and capture the atmosphere of nesting, the nestlings first excursions in water and the alternation of parents at the nest. He is yet to see whether or not he succeeds, because, as he told us - it is all about patience, waiting and good luck. ■

H heute fotografiert er mit einer digitalen Spiegelreflexkamera und bearbeitet seine Bilder am PC. Dabei hält er lediglich feine Korrekturen im Bereich der Helligkeit und des Kontrastes sowie Bildschnitt und vorsichtige Optimierung der Bildschärfe für angebracht. Eine Gestaltung und Veränderung der Bilder darüber hinaus lehnt er ab, da er sich als Dokumentar-fotograf und nicht als Kunstfotograf sieht.

Vor vier Jahren, nach jahrelangem Erkunden und Fotografieren von Schmetterlingen, machte Roman Tibenský die ersten Aufnahmen von Schwänen. Die Schönheit und Anmut dieser Vögel faszinierten ihn schon seit jeher und so begann er ihnen immer mehr Zeit zu widmen. Er beobachtete ihre Standorte, Start-, Flug- und Landekünste sowie das Nisten, all das zu verschiedenen Tages- und Jahreszeiten.

Die von ihm am meisten geschätzten Aufnahmen, gelangen ihm während der Frühlingsmonate des Jahres 2009. In dieser

Zeit schoss er einmalige Bilder, auf denen die Kämpfe der Männchen, der Hochzeitstanz und die Paarung der Schwäne zu sehen sind. Diese Fotografien bildeten auch das Hauptmotiv seiner Ausstellung, die Roman in dem Informationszentrum von Piešťany kürzlich präsentierte. Zwei Fotos aus dieser Serie erhielten auf der 34. Ausstellung der Kunstfotografie des Slowakischen Fotografen-Verbandes im Jahre 2009 in Ružomberok das Prädikat „Besondere Anerkennung“ und weitere zwei schafften die Nominierung zu einem der größten Fotosalons der Welt, dem 18. „Trierenberg Super Circuit“ 2009 im österreichischen Linz. Die Fotoreihe, mit der insgesamt 33 Autoren (darunter auch Roman Tibenský) die Slowakei vertraten, wurde mit der goldenen Medaille der FIAP ausgezeichnet. Während des Wartens auf günstige Augenblicke für Aufnahmen und beim Beobachten der Natur erlebte Roman Tibenský viele wunderschöne Momente. Sehr spannend fand er eine Situation, als

auf ein Weibchen um die fünf Männchen zugeflogen kamen. Mit ihrem aufgeplusterten Federkleid schwammen sie um das Weibchen herum und ließen es nicht entkommen. Und obwohl es zwischen ihnen regelrecht gefangen gehalten wurde, schien es ihm nicht unangenehm gewesen zu sein. Nach wenigen Minuten gelang es der Schwanen-Dame dann schließlich doch, davon zu fliegen. Das größte Erlebnis bleibt für Roman aber der Paarungsakt unseres größten Wasservogels, der ihm erst bei näherem Betrachten der Fotoaufnahme voll bewusst wurde.

Schwänen und ihrem Leben wird sich Roman Tibenský sicher auch weiterhin widmen. Demnächst möchte er die Atmosphäre des Brütens, das Führen der Jungen ins Wasser und das Abwechseln der Elternvögel in den Nestern beobachten und festhalten. Ob es ihm gelingt, wird sich zeigen. Denn, wie uns der Foto-Autor verraten hat, kommt es dabei nicht nur auf Geduld und Warten, sondern auch auf Glück an. ■

Najlepší slovenský veslár, Piešťanec Lukáš Babač, získal v novembri striebornú medailu na majstrovstvách sveta. Ihneď po triumfálnom návrate domov začal pomýšľať na olympiádu.

Premiere Slovak rower, Lukáš Babač of Piešťany, won the silver medal at the 2010 World Rowing Championships held in November. Immediately after his triumphant return he started thinking of the next Olympic Games.

Der beste slowakische Ruderer, Lukáš Babač aus Piešťany, gewann bei der Weltmeisterschaft im November eine Silbermedaille. Unmittelbar nach seiner triumphalen Rückkehr begann er sich mit dem Gedanken an die Olympischen Spiele zu beschäftigen.

WorldSuccess of Lukáš Babač Der Welterfolg von Lukáš Babač

Martin Palkovič

Svetový úspech

z akademických majstrovstiev sveta. Kvalifikovať sa na Letné olympijské hry 2012 v Londýne bude ťažké. Na výber má ľahký dvojskif, do ktorého si musí nájsť partnera alebo ťažký skif. Práve preto využil možnosť vyskúšať si túto disciplínu na Novom Zélande, v spoločnosti svetovej špičky. Napriek tomu, že ostatní pretekári v tejto kategórii majú o 20 kg a 20 cm viac, podarilo sa mu prebojovať do C finále (13. - 18. miesto), ktoré vypustil kvôli šetreniu síl na finále skifu ľahkých váh.

Toto umiestnenie dáva nádej na olympijskú kvalifikáciu. Odborníci odporúčajú Babačovi, aby sa nepokúšal pribrať. Ľahší pretekári totiž majú v ťažkom skife výhodu vyššej frekvencie.

Zimné sústredenie strávi Babač na Stanfordskej univerzite. Pôsobí tam jeho tréner Piešťanec Václav Kacíř. Keďže počas

sponzorov druhoradým športom, aj preto si športovci musia väčšinou poradiť sami. Výhodnejší je prenájom lode v krajine, kde sa konajú preteky, ako ju kúpiť a potom hradiť náklady na dopravu. Pre Lukáša už v Nemecku zhotovujú loď, ktorú si bude od výrobcu prenajímať. Dúfajme, že mu v najbližšej sezóne pomôže dosiahnuť ďalšie úspechy. ■

Supporting records show this as the greatest success by a Slovak rower since 1974. Babač had to travel to Karapiro Lake, New Zealand, where the 2010 World Rowing Championships were held, to fight for his victory. Karapiro Lake is renowned for its unpredictable weather conditions. Babač bravely competed in two disciplines at the

Lukáša Babača

Foto Tomáš Hudcovič

Športové záznamy hovoria, že to bol najväčší úspech slovenského veslára od roku 1974. Po víťazstvo musel Babač cestovať až na Nový Zéland. Jazero Karapiro, kde sa Majstrovstvá sveta vo veslovaní 2010 uskutočnili, je nevysspytateľné svojimi poveternostnými podmienkami. Naš reprezentant si však trúfol súťažiť hneď v dvoch disciplínach - v skife mužov a v skife mužov ľahkej váhy. Prvá disciplína patrí medzi olympijské, lenže Lukášovi vďaka jeho hmotnosti lepšie sedí tá druhá - neolympijská. V nej dosiahol svoje najväčšie úspechy - striebro z majstrovstiev sveta, bronz z majstrovstiev Európy a zlato

roka zdokonaľujú jeho schopnosti iba prostredníctvom internetu, priamy kontakt bude určite na prospech. Potom chce náš reprezentant trénovať doma na Slňave. Ako nedávno povedal pre denník SME, Piešťany sú podľa neho najkrajším mestom na svete: „Všade sa dostanete na bicykli, nevládne tu stres ako vo veľkých mestách. A máme lodenicu s vysokou vodáckou kultúrou.“ Spomenul aj meno Roba Erbana, ktorý ako prvý upriamil pozornosť sveta na piešťanských veslárov.

Azda každému športu na Slovensku chýbajú finančné prostriedky. Neolympijská disciplína ľahký skif je pre mnohých

same Championships – the men's single sculls and the men's lightweight sculls. The first discipline is an Olympic event; the second is not, although it suits him better with his low weight. This is why he has had his greatest achievements in this lightweight class – the silver medal at the World Championships, the bronze from the European Championships and the silver from the World Rowing Under 23 Championships.

The qualification for the Summer Olympics 2012 in London will be challenging. Lukáš can choose between the lightweight double sculls, for which he would have to find a partner, or the single sculls without weight

restriction. He used the World Championship as an opportunity to try this open discipline amongst other world-class competitors. Despite being 20 kg lighter and 20 cm shorter than the competition he managed to qualify for the C finals (13th - 18th place) before retiring to save his strength for the lightweight skulls finals.

This placement gives him hope of qualifying for the Olympics. Experts recommend that he doesn't gain more weight as lighter skulls competitors have the advantage of a faster stroke. Babač is taking his winter training session at Stanford University as his trainer, Piešťany native, Václav Kacíř is working there. Throughout the year they are perfecting his skills via the Internet but the personal contact will certainly be beneficial. He then wants to train on his home lake, Sĺňava. As he recently said to the SME daily, Piešťany is for him, the most beautiful town in the world: "You can get everywhere by bike, there isn't the stress of a big city and you have the mooring area here with its sophisticated tradition of water sports." He even mentioned the name of Robert Erban, who was the first to attract world attention to the rowers of Piešťany.

Perhaps all kinds of sport in Slovakia lack funding. The non-Olympic disciplin of the single lightweight skulls is certainly considered a second-class sport by many sponsors. Sportsmen have to deal with this funding issue themselves. It is cheaper to hire a boat in the country holding the competition than to buy a boat and then cover the transportation costs. Lukáš is having a boat built in Germany at the moment so he can hire it in the future from the manufacturer. Let's hope it will help him in other achievements in the near future. ■

Foto Tomáš Hudcovič

Anhand der Sportaufzeichnungen wird deutlich, dass dies der größte Erfolg eines slowakischen Ruderers seit 1974 war. Für seinen Triumph musste Babač bis nach Neuseeland reisen. Der See Karapiro, an dem die Ruder-Weltmeisterschaften 2010 ausgetragen wurden, gilt hinsichtlich seiner Wetterbedingungen als unberechenbar. Unser Repräsentant wagte es jedoch, seine Kräfte gleich in zwei Bootsklassen zu messen - im Einer (Skiff) und Einer-Leichtgewichte. Die erste zählt zu den olympischen Disziplinen, die Stärke von Lukáš liegt dank seines Gewichts jedoch mehr in der zweiten, nicht olympischen Rennklasse. Darin erzielte er auch seine größten Erfolge - Silber bei der Weltmeisterschaft, Bronze bei der Europameisterschaft und Gold bei der

empfehlenswert. Ruderer mit einem niedrigeren Gewicht haben im Einer der offenen Klasse den Vorteil einer höheren Frequenz.

Sein Winter-Trainingslager schlägt Babač an der Stanford-University auf. Dort wirkt sein Trainer Václav Kacíř aus Piešťany. Und da sie im Laufe des Jahres an Lukášs Fertigkeiten ausschließlich via Internet feilen können, wird der direkte Kontakt sicher sehr dienlich sein. Anschließend möchte unser Repräsentant sein Training in heimischer Umgebung, auf dem Stausee Sĺňava, fortsetzen. Piešťany ist für ihn, wie er unlängst dem Tagesblatt „SME“ offenbarte, die schönste Stadt der Welt: „Alles ist mit dem Rad erreichbar, es herrscht hier kein Stress, wie in den Großstädten. Und wir haben einen

Foto Tomáš Hudcovič

Studierenden-Weltmeisterschaft (WUC).

Die Qualifikation für die Olympischen Sommerspiele 2012 in London zu schaffen, wird alles andere als einfach. Er hat die Wahl als Doppelzweier in der Leichtgewichtsklasse, für den er einen Partner finden müsste, oder Einer in der offenen Klasse (Schwergewichte) anzutreten. Aus diesem Grund nutzte er die Möglichkeit, diese Bootsklasse auf Neuseeland, im Wettkampf gegen die Weltspitze zu testen. Und obwohl die anderen Ruderer dieser Rennklasse an Gewicht und Größe etwa 20 kg und 20 cm mehr vorzuweisen haben, konnte er sich bis ins C-Finale (13. - 18. Platz) durchkämpfen. In diesem trat er dann nicht mehr an, um seine Kräfte für das Finale im Einer der Leichtgewichtsklasse zu sparen.

Diese Platzierung lässt auf eine Olympia-Qualifikation hoffen. Laut Spezialisten ist eine Gewichtszunahme für Babač nicht

Bootshafen mit hoher Wassersportkultur.“ Im Gespräch erwähnte Babač auch den Namen von Robo Erban, der als erster die Aufmerksamkeit der Öffentlichkeit auf Ruderer aus Piešťany lenkte.

Jeder Sport in der Slowakei hat vermutlich mit Mangel an finanziellen Mitteln zu kämpfen. Die nicht olympische Bootsklasse Einer-Leichtgewichte stellt für viele Sponsoren einen Sport der zweiten Klasse dar und auch deshalb sind die Ruderer meist auf sich gestellt. Das Anmieten eines Rennbootes im Land, in dem ein Wettkampf ausgetragen wird, ist preiswerter als eines zu kaufen und dann die Kosten für den Transport tragen zu müssen. Für Lukáš wird bereits ein Boot in Deutschland gebaut, welches er vom Hersteller mieten wird. Hoffen wir, dass es ihm in der kommenden Saison zu weiteren Erfolgen verhilft. ■

Drotárske práce Jozefa Holánika-Bakeľa a Jakuba Šeríka-Fujaka

(K článku na stranách 14 -17) (To the article on pages 14 - 17) (Artikel auf Seite 14-17)

Foto Eva Drobná

Tinsmith Works by Jozef Holánik-Bakeľ and Jakub Šerík-Fujak

Kunstwerke aus Draht von Jozef Holánik-Bakeľ und Jakub Šerík-Fujak

▲ Šperkovnica
A jewel case.
Schmuckkasten

▲ Váza so sklenou vložkou
A vase with a glass insertion.
Vase mit Glaseinlage

▲ Misa na ovocie
A fruit bowl.
Obstschale

▲ Malý piknikový košík
A small picnic hamper.
Kleiner Picknickkorb

3. 2. - 31. 3. 2011

Z tvorby Mikuláša Klimčáka - výstava venovaná životnému jubileu autora, Galéria a Výstavná sieň Domu umenia
 Selected Works of Mikuláš Klimčák - an exhibition dedicated to the anniversary of the artist's birth,
 Gallery and Exhibition Hall of the House of Art
 Aus dem Schaffen von Mikuláš Klimčák - Ausstellung zum Jubiläum des Autors, Galerie und Ausstellungshalle des Hauses der Kunst

1. - 20. 3. 2011

Pavína Gardianová - výstava obrazov, Galéria Fontána
 Pavlína Gardianová - an exhibition of paintings, Fontána Gallery
 Pavlína Gardianová - Bilderausstellung, Galerie „Fontána“

4. 3. 2011 19.00 h

Slovenské národné divadlo - Činohra, A.P. Čechov :
 Tri sestry Réžia: Roman Polák a.h., Dom umenia
 Slovak National Theatre - Drama Group. A.P. A.P.Čekhov: Three Sisters
 Directed: Roman Polák (guest director), the House of Art
 Slowakisches Nationaltheater - Schauspiel, A.P. Tschekow:
 Drei Schwestern, Regie: Roman Polák als Gast, Haus der Kunst

8. 3. 2011

Pochovávanie basy - sprievod mestom
 Burying the Bass - a parade through town
 Beerdigung der Bassgeige - Umzug durch die Stadt

22. 3. - 10. 4. 2011

Parthenopi Konstantinou, Dimitrios Miliotis (Grécko),
 Martin Laca - výstava obrazov, Galéria Fontána
 Parthenopi Konstantinou, Dimitrios Miliotis (Greece),
 Martin Laca - an exhibition of paintings, Fontána Gallery
 Parthenopi Konstantinou, Dimitrios Miliotis (Griechenland),
 Martin Laca - Bilderausstellung, Galerie „Fontána“

26. - 27. 3. 2011

2. ročník PANTHER CUP-u - hokejový amatérsky turnaj, Zimný štadión
 2nd year of the PANTHER CUP - an amateur ice hockey tournament, Winter Stadium
 2. „PANTHER CUP“ - Hockeyturnier der Amateure, Winterstadion

30. 3. 2011 19.00 h

Divadlo Radka Brzobohatého Praha, Jean Poiret :
 Klec bláznů / Kletka bláznov Réžia: Robert Bellan,
 činoherné predstavenie, Dom umenia
 Radek Brzobohatý Theatre, Prague, Jean Poiret: La Cage aux Folles
 Directed: Robert Bellan, comedy, the House of Art
 Das Prager Theater von Radek Brzobohatý, Jean Poiret: Ein Käfig voller Narren
 Regie: Robert Bellan, Schauspielaufführung, Haus der Kunst

3. 4. 2011

Kynologická súťaž, Areál kynologického klubu Bodona
 A kynological competition, the Kynological Club Area, Bodona
 Wettbewerb der Kynologen, Gelände des Kynologischen Klubs „Bodona“

5. 4. - 29. 4. 2011

Matúš Zajac: Portréty osobností - výstava fotografií, Dom umenia
 Matúš Zajac: Portraits of Celebrities - photography exhibition,
 the House of Art
 Matúš Zajac: Portraits von Persönlichkeiten - Fotoausstellung,
 Haus der Kunst

6. 4. 2011 19.00 h

Koncert vokálnej skupiny FRAGILE
 alebo skupina bez hudobných nástrojov, Dom umenia
 Concert by the "a capella" group FRAGILE - the group
 without musical instruments, the House of Art
 Konzert der Vokalgruppe „FRAGILE“ oder eine Band
 ohne Musikinstrumente, Haus der Kunst

12. 4. - 1. 5. 2011

Jozef Krivánek - výstava obrazov, Galéria Fontána
 Jozef Krivánek - an exhibition of paintings, Fontána Gallery
 Jozef Krivánek - Bilderausstellung, Galerie „Fontána“

17. - 24. 4. 2011

SLOVAKIA CUP - medzinárodný turnaj juniorov do 18 rokov, Tenisový areál
 SLOVAKIA CUP - an under 18 international tennis tournament, Tennis Complex
 SLOVAKIA CUP - internationales Tennisturnier der Junioren bis 18 Jahre, Tennisplatz

30. 4. 2011

Máj na Sĺňave v Piešťanoch - netradičné sĺňavské cyklovanie - karneval v zamaskovaných bicykloch , 1. ročník, Sĺňava
 May on Sĺňava Lake in Piešťany - untraditional biking around Sĺňava - a carnival of decorated bikes, 1st year, Sĺňava Lake
 Mai am Stausee Sĺňava - eine Radtour der besonderen Art - 1. Karneval auf maskierten Rädern, Sĺňava

1. 5. 2011

Otvárací koncert sezóny promenádnych koncertov,
 Hudobný pavilón Harmony, Kúpeľný ostrov
 Opening concert of the Promenade Concert Season,
 Music Pavilion Harmony, Spa Island
 Eröffnungskonzert zum Auftakt der saisonalen Promenadenkonzerte,
 Musikpavillon „Harmony“, Kurinsel

7. 5. 2011

Pevnosť Sĺňava - športový deň - hry, súťaže, atrakcie, Sĺňava
 Fort Sĺňava - day of sports - games, competitions, attractions, Sĺňava Lake
 „Festung Sĺňava“ - Sport-Tag - Spiele, Wettkämpfe, Attraktionen, Stausee Sĺňava

14. 5. 2011

Výtvarné spektrum Sĺňava 2011 - rezbári, umelecké diela,
 Kreslenie detí na asfalt, Sĺňava
 Fine Art Spectrum Sĺňava 2011 - woodcutters, art work,
 children's drawings on asphalt, Sĺňava Lake
 „Kunstspektrum Sĺňava 2011“ - Schnitzer, Kunstwerke,
 Malen auf Asphalt, Sĺňava

15. - 22. 5. 2011

Piešťanský pohár - medzinárodný turnaj juniorov do 14 rokov, Tenisový areál
 Piešťany Cup - an under 14 international tennis tournament, Tennis Complex
 Pokal der Stadt Piešťany - internationales Tennisturnier der Junioren bis 14 Jahre, Tennisplatz

20. 5. 2011

Slávnostný sprievod rodiny Winterovcov, pešia zóna
 Ceremonial parade of the Winter family, the pedestrian zone
 Feierlicher Umzug zu Ehren der Familie Winter, Fußgängerzone

20. 5. 2011 19.00 h

Umelecký súbor Lúčnica v programe Mladosť a krása
 Choreografia a réžia: Štefan Nosál, Dom umenia
 The Slovak National Folklore Ballet Group Lúčnica performs "The Youth and Beauty",
 Choreography and production: Štefan Nosál, the House of Art
 Folklorensemble „Lúčnica“ im Programm „Mladosť a krása“ (Jugend und Schönheit)
 Choreografie und Regie: Štefan Nosál, Haus der Kunst

20. - 22. 5. 2011

Tradičné umelecké remeslá - 3. medzinárodné stretnutie ľudových remeselníkov, Kúpeľný ostrov
 TRADITIONAL HANDICRAFTS - 3rd annual international meeting of craftsmen, Spa Island
 TRADITIONELLES KUNSTHANDWERK - 3. internationales Treffen der Vertreter des Volkshandwerks, Kurinsel

24. - 29. 5. 2011

Slovakia Open 2011 - medzinárodný stolnotenisový turnaj telesne postihnutých športovcov (účasť 24 krajín sveta), Zimný štadión
 Slovakia Open 2011 - an international table - tennis tournament of handicapped sportsmen (24 countries participating), Winter Stadium
 „Slovakia Open 2011“ - internationales Tischtennis-Turnier für körperlich behinderte Sportler (Teilnahme von 24 Ländern der Welt), Winterstadion

27. - 28. 5. 2011

Dračie lode na Váhu v Piešťanoch - preteky dračích lodí medzi mostami, rieka Váh
 Dragon Boats on the River Váh in Piešťany - a competition of dragon boats between the bridges, the Váh River
 Drachenboote auf der Waag in Piešťany - Wettrennen der Drachenboote zwischen den Brücken, Fluss Waag

27. - 29. 5. 2011

Medzinárodná regata 2011 - medzinárodné preteky v rýchlostnej kanoistike juniorov, Areál TJ Sĺňava
 International Regatta 2011 - a junior international canoe sprint competition, TJ Sĺňava Area
 „Internationale Regatta 2011“ - internationales Wettrennen im Kanumarathon der Junioren, Sportverein „TJ Sĺňava“